

DET KONGELEGE
UTANRIKSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 52

(2005–2006)

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

Innhald

1	Innleiing	5	Vedlegg	
2	Bakgrunn og målsetjing med rettsaktene	6	1	EØS-komiteens beslutning nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om endring av EØS-avtalens vedlegg IV (Energi)..... 16
3	Nærmare om dei ulike delane av «energimarknadspakka» og kommisjonsavgjerda om ERGEG	7	2	Felleserklæring mellom EFTA-statene og det europeiske fellesskap 18
3.1	Direktivet om felles reglar for den indre elektrisitetsmarknaden (2003/54/EF)	7	3	Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1228/2003 av 26. juni 2003 om vilkår for adgang til nett for overføring av elektrisk kraft over landegrensene 19
3.2	Europaparlaments- og rådsdirektiv om felles reglar for den indre naturgassmarknaden (2003/55/EF)	8	4	Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/54/EF av 26. juni 2003 om felles reglar for det indre marked for elektrisk kraft og om oppheving av direktiv 96/92/EF 29
3.3	Europaparlaments- og rådsforordning (1228/2003/EF) om vilkår for tilgang til nett for overføring av elektrisk kraft over landegrensene	9	5	Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/55/EF av 26. juni 2003 om felles reglar for det indre marked for naturgass og om endring av direktiv 98/30/EF 48
3.4	Kommisjonsavgjerd 2003/796/EF om skiping av Gruppa av europeiske reguleringsstyresmakter for elektrisk kraft og gass	10	6	Kommisjonsbeslutning av 11. november 2003 om opprettelse av Gruppen av europeiske reguleringsmyndigheter for elektrisk kraft og gass (2003/796/EF) 69
4	Avgjerda i EØS-komiteen	11		
5	Tilhøvet til norsk rett	12		
6	Administrative og økonomiske konsekvensar	13		
7	Vurdering og konklusjon	14		
	Forslag til vedtak om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter).....	15		

DET KONGELEGE
UTANRIKSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 52

(2005–2006)

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

*Tilråding frå Utanriksdepartementet av 7. april 2006,
godkjend i statsråd same dagen.
(Regjeringa Stoltenberg II)*

1 Innleiing

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/54/EF om felles reglar for den indre marknaden for elektrisitet (elektrisitetsdirektiv II), europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/55/EF om felles reglar for den indre marknaden for gass (gassmarknadsdirektiv II) og europaparlaments- og rådsforordning (EF) 1228/2003 om vilkår for tilgang til nett for overføring av elektrisk kraft over landegrensene, vart vedtekne i Rådet 26. juni 2003. Fristen for gjennomføring av rettsaktene i nasjonal rett innanfor EU var 1. juli 2004. Til saman utgjer desse rettsaktene EUs «energimarknadspakke». I tillegg til energimarknadspakka omfattar avgjerda i EØS-komiteen òg kommisjonsavgjerd 2003/796/EF om skiping av ei gruppe reguleringsstyresmakter for elektrisitet og gass.

Ved avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 vart det vedteke at «energimarknadspakka» og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF skal innlemmast i vedlegg IV til EØS-avtala (energi).

Avgjerda i EØS-komiteen vart teken med atterhald om samtykke frå Stortinget, ettersom gjennomføringa av rettsaktene gjer det naudsynt med lovendringar. Stortinget sitt samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen er difor naudsynt i medhald av § 26 andre leddet i Grunnlova.

Avgjerda i EØS-komiteen og rettsaktene i uoffisiell norsk omsetjing følgjer som vedlegg til proposisjonen.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

2 Bakgrunn og målsetjing med rettsaktene

Føremålet med rettsaktene i EUs energimarknads-pakke er å medverke til ei vidare utvikling av verkemåten til den indre energimarknaden gjennom betringar med omsyn til elektrisitetsdirektiv I (96/92/EF) og gassmarknadsdirektiv I (98/30/EF). Rettsaktene byggjer på ei stadfesting av at det var naudsynt med endringar på sentrale punkt og ei ytterlegare harmonisering av regelverket. Den harmoniseringa av regelverket som har skjedd mellom land på bakgrunn av elektrisitetsdirektivet og gassmarknadsdirektivet, la eit godt grunnlag for den vidare regelverksutviklinga. Den nye energimarknads-pakka frå 2003 speglar likevel av at det var ønskjeleg å justere timeplanen for marknadsopninga og medverke til betre harmonisering av reglane for tilgang til overførings- og distribusjons-

netta, i tillegg til å klargjere funksjonane til dei systemansvarlege og den rolla som nasjonale reguleringsstyresmakter skal ha i den indre energimarknaden.

Kommisjonsavgjerda om skiping av ei gruppe europeiske reguleringsstyresmakter vitnar om at reguleringsstyremaktene vert trekte inn for å gje råd til EU-kommisjonen i den vidare regelverksutviklinga. Etersom den indre energimarknads-pakka er basert på art. 95 (den indre marknaden), er ho EØS-relevant. Kommisjonsavgjerda om skiping av ei gruppe europeiske reguleringsstyresmakter for elektrisk kraft og gass er basert på det vidare arbeidet med gjennomføring av direktiva (2003/54/EF og 2003/55/EF). Det er difor naturleg at kommisjonsavgjerda (2003/796/EF) òg vert innlemma i EØS-avtala.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

3 Nærmare om dei ulike delane av «energimarknadspakka» og kommisjonsavgjerda om ERGEG

3.1 Direktivet om felles reglar for den indre elektrisitetsmarknaden (2003/54/EF)

Føremålet med direktivet er å medverke til ei betring av verkemåten til den indre elektrisitetsmarknaden. Direktivet er frå EUs side utarbeidd med tanke på å få til ei rekkje betringar med omsyn til eldirektiv I.

Hovudføresegnene i direktivet om felles reglar for den indre elektrisitetsmarknaden er som følger:

Kapittel I Verkeområde og definisjonar. Artikkell 1 og 2

Artikkell 1 og 2 dreier seg om verkeområdet til direktivet og definerer dei viktigaste omgrepa i direktivteksta. I direktivet vert det fastsett felles reglar for produksjon, overføring, distribusjon og levering av elektrisitet. Direktivet stiller krav til den nasjonale reguleringa av kraftsektoren for å leggje til rette for ein velfungerande kraftmarknad.

Kapittel II Generelle reglar for organisering av sektoren. Artikkell 3-5

I *artikkell 3* er det definert ei ramme for korleis styresmakter skal kunne stette allmenne økonomiske omsyn gjennom å påleggje føretak som opererer i elektrisitetssektoren, plikter til å yte offentlege tenester («public service obligations»). Desse kan vere knytte til forsyningstryggleik, stabilitet i forsyningar, kvalitet, pris eller miljøvern. Pålegg om slike plikter skal vere oversiktlege og ikkje-diskriminerande. I *artikkell 3* er det introdusert reglar for varemerking av elektrisitet på fakturaene til kundane.

I *artikkell 4* er det introdusert eit system for overvaking av forsyningstryggleiken. Styresmaktene kan delegerare oppgåva til reguleringsstyresmaktene som nemnt i *artikkell 23 (1)*.

Kapittel III Produksjon. Artikkell 6-7

Artikkell 6 stiller krav til medlemsstatane om skiping av eit konsesjonssystem for bygging av ny

produksjonskapasitet. Konsesjonssystemet skal nyttast i samsvar med objektive, oversiktlege og ikkje-diskriminerande kriterium. Kva kriterium som kan inngå i eit slikt system er skissert.

I samsvar med *artikkell 7* skal medlemsstatane av omsyn til forsyningstryggleiken sikre at det er mogleg å kunne nytte ein tilbodsprosedyre eller ein liknande prosedyre for å syte for ny produksjonskapasitet eller etterspurnadsreducerande tiltak. Slike prosedyrar kan likevel berre verte sette i verk dersom produksjonskapasiteten som vert etablert på grunnlag av ordinær konsesjonshandsaming eller etterspurnadsreducerande tiltak, ikkje er tilstrekkeleg til å stette forsyningstryggleiken.

Kapittel IV og V Føresegner om systemoperatørar for det sentrale nettet og operatørar for distribusjonsnettet. Artikkell 8-15.

I direktivet vert det lagt opp til at det skal vere større grad av skilje mellom monopolbasert verksemd (nett) og konkurranseutsett verksemd (produksjon og omsetjing av kraft). Det er likevel ikkje eit krav om eiermessig skilje.

Artikkell 8 seier at styresmakter skal peike ut ein eller fleire systemoperatørar for overføringsnettet. I *artikkell 9* vert oppgåvene til ein slik systemoperatør skildra. *Artikkell 10* stiller krav til organisering av systemoperatøren for overføringsverksemd. Krava er i stor grad mynta på situasjonar der systemoperatøren er ein del av eit vertikalt integrert føretak. Det vert stilt minstekrav til juridisk og funksjonelt skilje mellom nettverksemda og dei konkurranseutsette verksemdene i vertikalt integrerte føretak.

Artikkell 14 skisserer krava som vert stilte til operatørar for distribusjonsnettet. *Artikkell 15* stiller krav til organisering av verksemd der operatøren er ein del av eit vertikalt integrert føretak. Det vert stilt minstekrav til juridisk og funksjonelt skilje mellom nettverksemda og konkurranseutsett verksemd. Styresmaktene kan velje å ikkje nytte krava til juridisk og funksjonelt skilje for vertikalt integrerte føretak med færre enn 100 000 nettkundar eller som handterer små isolerte kraftsystem.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

Kapittel VI Krav til rekneskapsmessig skilje (artikkel 18-19)

Artikkel 18 slår fast at styresmaktene skal ha tilgang til rekneskapane til elektrisitetselskapa. *Artikkel 19* skildrar dei krava som vert stilte til åtskilde rekneskapar for verksemder i samband med overføring og distribusjon av elektrisitet samanlikna med andre delar av selskapet.

Kapittel VII Organisering av tilgang til systemet (artikkel 20- 23)

I *artikkel 20* vert det stilt krav til tilgang for tredjemann til overførings- og distribusjonssystema. Føremålet er å betre verkemåten til marknaden. Det skal no berre vere éin modell, dvs. såkalla regulert tilgang for tredjemann. Tariffane eller metoden for tariffing skal godkjennast og offentleggjerast før dei tek til å gjelde.

I *artikkel 21* er krava til styresmaktene at dei skal syte for at marknaden for ikkje-hushaldskunder vert opna allereie 1. juli 2004, og at marknaden for hushaldskunder vert opna 1. juli 2007. Dette inneber at krava til tempo i marknadsreformene er auka i den indre marknaden.

I *artikkel 23* er det definert nye reglar for reguleringsstyresmakter som seier at desse skal etablerast og vere uavhengige av dei økonomiske interessene i elektrisitetsindustrien. Oppgåvene til reguleringsstyresmaktene vert definerte nokså utførelg, medrekna tvisteløysingsfunksjonen.

Kapittel VIII Avsluttande føresegner

I *artiklane 24-30* er mellom anna krava til rapportering, søknader om unntak og gjennomføringsfrister omtala. Fristen for gjennomføring av direktivet i EU var 1. juli 2004.

3.2 Europaparlaments- og rådsdirektiv om felles reglar for den indre naturgassmarknaden (2003/55/EF)

Hovudføresegnene i direktivet om felles reglar for den indre naturgassmarknaden er som følgjer:

Kapittel I Verkeområde og definisjonar.

Artikkel 1 og 2

Artikkel 1 og 2 tek føre seg verkeområdet til direktivet og definerer dei viktigaste omgrepa i direktivteksta. I direktivet vert det fastsett felles reglar for overføring, distribusjon, forsyning og lagring av naturgass. Direktivet legg ei ramme for korleis naturgassektoren er organisert og korleis han bør verke.

Kapittel II Alminnelege reglar for organisering av sektoren. Artikkel 3-6

I *artikkel 3* er det definert ei ramme for korleis styresmakter skal kunne stette allmenne økonomiske omsyn gjennom å påleggje føretak som opererer i naturgassektoren, plikter til å yte offentlege tenester («public service obligations»). Desse kan vere knytte til forsyningstryggleik, stabilitet i forsyningar, kvalitet og pris i tillegg til miljøvern. Pålegg om slike plikter skal vere oversiktlege og ikkje-diskriminerande. Det er òg lagt særleg vekt på forbrukarvern.

Dersom bygging eller drift av naturgassanlegg krev løyve, vert det streka under i *artikkel 4* at slike ordningar for løyve skal byggje på objektive og ikkje-diskriminerande kriterium. Kriteria og prosedyrane for å søkje om løyve skal vere offentlege.

Artikkel 5 introduserer eit system med overvaking av forsyningstryggleiken. Styresmaktene kan delegere oppgåva til dei regulerande styresmaktene som nemnt i artikkel 23 nr. 1.

Kapittel III og IV Føresegner om systemoperatørar. Overføring, lagring og LNG. Distribusjon og forsyning. Artikkel 7-15

I *artikkel 7 og 11* er det fastsett at styresmaktene skal peike ut éin eller fleire systemoperatørar for høvesvis overføringsnett, lager- og LNG (Liquified Natural Gas) –anlegg og distribusjonsnett. I *artikkel 8 og 12* vert oppgåvene til ein slik systemoperatør skildra. Desse skal òg byggje på objektive, oversiktlege og ikkje-diskriminerande kriterium.

Artikkel 9 og 13 skildrar dei krava som vert stilte til organisering av verksemda samanlikna med dei konkurranseutsette delane av naturgassektoren, som ikkje er knytte til overføring eller distribusjon. Minstekravet til åtskiljing («unbundling») av vertikalt integrerte gasselskapa er eit juridisk skilje mellom overførings- og distribusjonsdelen og andre delar av selskapet. I direktivet er det likevel ikkje noko krav til eigarmessig skilje. For distribusjonsselskapa kan styresmaktene velje å ikkje nytte krava til juridisk og funksjonelt skilje dersom selskapet har færre enn 100 000 tilknytte kundar.

Kapittel V Åtskilde og oversiktlege rekneskapar. Artikkel 16 og 17

Artikkel 16 slår fast at styresmaktene skal ha tilgang til rekneskapane til gasselskapa. *Artikkel 17* inneheld ei utgreiing om dei krava som vert stilte til åtskilde rekneskapar for verksemder i samband med overføring, distribusjon, LNG og lagring av naturgass. Dette skal gjerast som om dei ulike

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

verksemdene vart utførde av separate selskap for å unngå diskriminering, kryssubsidiering og konkurransevridning.

Kapittel VI Organisering av tilgang til nettet.

Artikkel 18-25

I *artikkel 18* er det ført opp reglar om tilgang for tredjemann til overførings- og distribusjonsnett og LNG-anlegg. Tariffane eller metodane for fastsetjing av tariffar skal godkjennast og offentleggjerast før dei tek til å gjelde. Tilgang for tredjemann til lageranlegg er regulert i *artikkel 19*, og ein kan her velje mellom regulert tilgang, forhandla tilgang eller begge.

Reglane om tilgang til oppstraumsrørleidningsnett finst i *artikkel 20* og er uendra med omsyn til gassmarkedsdirektiv I. Same kva lokalisering dei har skal naturgassføretak og kundar som har rett til det, kunne få tilgang til oppstraumsrørleidningsnett.

Det har kome inn unntaksføresegner knytte til tilgang for tredjemann til ny infrastruktur i *artikkel 22*. Det kan gjerast unntak frå artiklane 18, 19, 20 og 25 nr. 2, 3 og 4 dersom dei aktuelle investeringane i infrastruktur er av ein slik karakter at dei vil auke konkurransen og forsyningstryggleiken, men vert rekna for å vere for risikable til å verte realiserte utan unntaka.

I *artikkel 23* er tempoet for marknadsopning regulert. Marknaden for ikkje-hushaldskundar skal opnast fullt ut frå 1. juli 2004 og for hushaldskundar frå 1. juli 2007.

Artikkel 25 tek føre seg reglane for reguleringsstyresmaktene, og seier at desse skal etablerast og vere uavhengige av økonomiske interesser i sektoren. Oppgåvene til reguleringsstyresmaktene vert definerte nokså utføleg, medrekna tvisteløysingsfunksjonen.

Kapittel VII Slutføresegner. Artikkel 26-33

Artikkel 28 spesifiserer kva artiklar land som vert definerte som marknader under oppbygging («emergent markets»), kan gjere unntak frå. Det gjeld artiklane 4, 7, 8 nr. 1 og 2, 9, 11, 12 nr. 5, 13, 17, 18, 23 nr. 1 og nr. 24. I tillegg kan land som ikkje fell inn under definisjonen av marknader under oppbygging, søkje om unntak frå dei nemnde artiklane for geografisk avgrensa område.

Artikkel 33 slår fast at direktivet skal gjennomførast innan 1. juli 2004.

3.3 Europaparlaments- og rådsforordning (1228/2003/EF) om vilkår for tilgang til nett for overføring av elektrisk kraft over landegrensene

Hovudføresegnene i forordninga er som følgjer:

Artikkel 1 om verkeområdet fastslår at målet med forordninga er å fastsetje reglar for handel med elektrisitet over landegrensene og på den måten auke konkurransen i kraftmarknaden ved å ta omsyn til spesifikke tilhøve i dei nasjonale og regionale marknadene.

Artikkel 3 fastslår at det skal etablerast ei kompensasjonsordning mellom dei systemansvarlege sentralnettselskapa (TSO - Transmission System Operators) for kostnader som er knytte til handel over landegrensene. Dette inneber at TSO-ane skal refunderast for dei kostnadene som er knytte til kraftflyten som skjer over grensa og gjennom nettet deira. Tilsvarande skal dei øvrige TSO-ane dekkje desse kostnadene.

Artikkel 4 regulerer tariffar for tilgang til nettet. Det skal etablerast ei ramme for vidare harmonisering av prinsippa for fastsetjing av tariffar. Tariffane skal mellom anna vere ikkje-diskriminerende og uavhengige av distansen mellom kontraktspartane.

Artikkel 5 regulerer krav til informasjon om overføringskapasitet gjennom det samankopla overføringsnettet («interconnectors»). Systemoperatøren for det sentrale høgspente overføringsnettet (TSO) skal jamleg leggje fram informasjon om ledig kapasitet.

Artikkel 6 opplyser om generelle prinsipp for handtering av flaskehalsar i overføringsnettet. Mangel på overføringskapasitet skal løysast gjennom marknadsbaserte prinsipp.

Artikkel 7 opnar for unntak frå forordninga eller eldirektiv II i einskilde situasjonar ved investeringar i nye overføringssambindingar mellom to overføringssystem, og skisserer nærmare vilkår og prosedyrar for å oppnå unntak.

Artikkel 8 om retningslinjer gjev Kommisjonen styresmakt til å vedta nye retningslinjer eller justeringar av eksisterande retningslinjer etter komitologiproedyren som er skissert i artikkel 13 nr. 2. Slike retningslinjer skal spesifisere tilhøve som er knytte til kompensasjonsordningar for grensekryssande handel mellom land og TSO-område. I retningslinjene vil det òg kunne fastleggjast prinsipp for tariffing i detalj, og dei kan òg omfatte prinsipp for handtering av flaskehalsar i overføringsnettet og krav til nettdrift.

Artikkel 10 om Kommisjonen sin kompetanse til å krevje informasjon direkte frå føretaka vil for

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

EFTA-statane sin del kvile på dei nasjonale styresmaktene. Styresmaktene må vidarese desse opplysningane til ESA og EFTAs faste komité.

Artikkel 12 om sanksjonar krev at medlemsstatane skal fastsetje reglar om effektive sanksjonar ved brot på føresegnar i forordninga. I tillegg gjev forordninga Kommisjonen ein subsidiær tilgang til å kunne krevje informasjon direkte frå selskapa og til å kunne skrive ut gebyr ved brot på informasjonsplikta. For EFTA-statane sin del vart det teke inn ei teknisk tilpassing i avgjerda i EØS-komiteen med omsyn til denne føresegna. Tilpassinga inneber at kompetansen til å skrive ut bøter ikkje ligg hjå ESA, men hjå reguleringsstyresmakta, som for Noreg sin del vil vere Noregs vassdrags- og energi-direktorat.

Artikkel 13 slår fast at ein komité skal hjelpe Kommisjonen ved utarbeiding av nye retningslinjer. Komiteen skal sjølv fastsetje møteføresegnene sine.

Artikkel 15. Iverksetjing. Forordninga skal gjennomførast innan 1. juli 2004, parallelt med dei andre direktiva i energimarknadspakka.

3.4 Kommisjonsavgjerd 2003/796/EF om skiping av Gruppa av europeiske reguleringsstyresmakter for elektrisk kraft og gass

Kommisjonen vedtok 11. november 2003 å etablere ei rådgjevande gruppe av reguleringsstyresmakter (ERGEG). Gruppa skal medverke til konsultasjonar, koordinering og samarbeid mellom reguleringsstyresmakter i EU/EØS. Bakgrunnen for avgjerda er direktiva om felles reglar for elektrisitet og gassmarknadene, dvs. 2003/54/EF og 2003/55/EF, i tillegg til forordninga om handel med elektrisitet over landegrensene (1228/2003/EF). Hovudføremålet med ERGEG er å gje råd til Kommisjonen i spørsmål om elektrisitets- og gassmarknadene. Medlemmer i gruppa er dei offentlege styresmaktene som er peikte ut som reguleringsstyresmakter i medhald av dei førnemnde direktiva. Når det gjeld organisering av arbeidet og deltaking er det uttrykt i kommisjonsavgjerda at ekspertar frå EØS-statar skal kunne delta.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

4 Avgjerda i EØS-komiteen

I innleiinga vert det vist til at EØS-avtala, og særleg artikkel 98, gjer det mogleg å endre avtala ved avgjerd i EØS-komiteen. Vidare vert det slått fast at elmarknadsdirektiv II, gassmarknadsdirektiv II, forordninga og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF om skiping av Gruppa av europeiske reguleringsstyresmakter for elektrisk kraft og gass, skal innlemmast i EØS-avtala.

Direktiv 2003/54/EF og direktiv 2003/55/EF erstattar direktiv 90/547/EØF om transitt av elektrisk kraft og direktiv 91/296/EØF om transitt av naturgass.

Artikkel 1 omfattar den nye ordlyden i punkt nr. 20-23 i vedlegg IV til EØS-avtala (sjå heile avgjerda i EØS-komiteen i vedlegg I).

Det er gjort ei tilpassing i punkt 20 om forordninga. Tilpassinga inneber at kompetansen til Kommisjonen til å skrive ut bøter i medhald av artikkel 12 nr. 2 i forordninga, med omsyn til EØS/EFTA-statane vert overført til reguleringsstyresmaktene i EØS/EFTA-statane. Med omsyn til møteverksemd som er førespegla i komiteen som er skipa i medhald av artikkel 13 i forordninga, skal representantar frå EØS/EFTA kunne ta del for fullt i arbeidet til komiteen, men ikkje kunne røyste. Grunnen er at nye retningslinjer eller endringar av eksisterande retningslinjer må oppfattast som nye fellesskapsrettsakter som krev avgjerd i EØS-komiteen, i samsvar med artikkel 98 i EØS-avtala.

Det er gjort ei presisering og tilpassing i punkt 2 bokstava g) i avgjerd i EØS-komiteen om gassmarknadsdirektiv II. Den første kommersielle forsyninga av naturgass i Noreg fann stad 10. april 2004, og Noreg skal difor oppfattast som ein marknad under oppbygging for naturgass, jf. artikkel 2 nr. 31. Dei unntaka som er gjevne i artikkel 28 nr. 2 skal difor gjelde for Noreg.

Artikkel 2 slår fast at direktivteksta på islandsk og norsk, som vil verte kunngjord i EØS-tillegget til *Tidend for Den europeiske unionen*, skal gjelde.

Artikkel 3 slår fast at avgjerda i EØS-komiteen tek til å gjelde 3. desember 2006, på det vilkåret at EØS-komiteen har motteke alle meldingar etter artikkel 103 nr. 1 i avtala. For Noregs del inneber dette at det vert innhenta samtykke frå Stortinget, jf. § 26 andre leddet i Grunnlova.

Artikkel 4 slår fast at avgjerda i EØS-komiteen skal kunngjerast i EØS-avdelinga av og EØS-tillegget til *Tidend for Den europeiske unionen*. Fristen for å melde tilbake til EØS-komiteen om at Stortinget har gjeve samtykke til avgjerda i EØS-komiteen er 2. juni 2006.

I tilknytning til avgjerda i EØS-komiteen vart det gjeve ei felles fråsegn frå EFTA-statane og Det europeiske fellesskapet om at nye retningslinjer eller endringar av eksisterande retningslinjer må oppfattast som nye fellesskapsrettsakter som krev avgjerd i EØS-komiteen, i medhald av artikkel 98 i EØS-avtala.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

5 Tilhøvet til norsk rett

Føresegnene i elektrisitetsdirektiv II gjer det i liten grad naudsynt å endre rammene for den norske kraftmarknaden. Dei fleste føresegnene er i samsvar med dei endringane som vart gjennomførde gjennom endringar av energilovgjevinga på 1990-tallet og i 2001. Nokre justeringar er likevel naudsynte. Olje- og energidepartementet vil 7. april 2006 leggje fram ein eigen odelstingsproposisjon med framlegg om endringar i energilova som følgje av direktivet (Ot.prp. nr. 61 (2005-2006) Om lov om endringer i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven)).

Føresegnene i gassmarknadsdirektiv II fører berre til mindre tekniske endringar i gjeldande rett. Noregs status som marknad under oppbygging inneber at det kan gjerast unntak frå ei rekkje føresegner i direktivet. Dei viktigaste unntaka vil vere artikkel 18 om tilgang for tredjemann og artikkel 23 nr. 1 om marknadsopning, i tillegg til føre-

segnene om selskapsmessig og funksjonelt skilje mellom vertikalt integrerte naturgassføretak. Gassmarknadsdirektiv II medfører ingen endringar med omsyn til oppstraumsgassrørleidningar. Olje- og energidepartementet vil 7. april 2006 leggje fram ein eigen odelstingsproposisjon om endringar i lova om felles reglar for den indre marknaden for naturgass som følgje av gassmarknadsdirektiv II (Ot.prp. nr. 57 (2005-2006) Om lov om endringer i lov 28. juni 2002 nr. 61 om felles regler for det indre marked for naturgass, i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (petroleumsloven) og i somme andre lover).

Regelverket i forordninga er i all hovudsak i samsvar med gjeldande norsk regelverk og praksis på området. Dette gjeld i hovudsak tarifferinga og kraftutvekslinga med utlandet. Vidare utvikling av meir detaljert regelverk innanfor forordninga kan gjere de naudsynt med justeringar og tilpassingar i norsk lovgjeving i framtida.

6 Administrative og økonomiske konsekvensar

Ei gjennomføring av elektrisitetsdirektiv II, gassmarknadsdirektiv II og forordninga om grenseoverskridande handel med elektrisitet vil kunne medføre ein skilde administrative konsekvensar. Ein av konsekvensane vil vere rapporteringskrav overfor EFTAs overvakingsorgan (ESA). Gjennomføringa av dei krava elektrisitetsdirektiv II set til organisering av kraftselskap vil i hovudsak ha små økonomiske og administrative konsekvensar for dei vertikalt integrerte verksemdene det gjeld i høve til konsekvensane av dei krav som i dag vert sette ved samanslåingar mv. Ein viser her til odelsingsproposisjonen om endringar i energilova som Olje- og energidepartementet legg fram 7. april 2006 (Ot.prp. nr. 61 (2005-2006) Om lov om endringar i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven)).

Forordninga om handel over landegrensene med elektrisitet vil utgjere det formelle grunnlaget for deltakinga til Statnett i kompensasjonsordninga mellom dei systemansvarlege nettselskapa i Europa. Statnett har sidan 2004 teke del i ei føre-

bels ordning. Ordninga skal byggje på ein fordelingsmodell som skal reflektere nytte og kostnader ved grensekryssande kraftutveksling. Statnett må forventast å verte ein netto betalar til ordninga. Beløpet vil inngå i grunnlaget for sentralnettstariften og storleiken vil ha samband med mellom anna kraftutveksling og kostnader i overføringsnetta i Noreg og andre land som tek del. For 2005 måtte Statnett betale om lag 140 mill. kr, og det utgjør Noregs kompensasjon for bruk av overføringsnetta til andre land. Det vert gjennomført utgreiingar og diskusjonar med omsyn til framtidig utforming av ei kompensasjonsordning, og det er difor stor uvisse kring korleis ordninga vil verte og kva konsekvensar ho får for norske brukarar av sentralnettet. Framtidige ordningar kan innebere eit større press for norske brukarar av sentralnettet.

Når det gjeld tariffing i elektrisitetsnettet vil forordninga leggje føringar for fastsetjinga av tariffar i Noreg, til dømes tariffing av produksjon. Slike føringar kan difor medføre endringar av tariffane for norske brukarar av elektrisitetsnettet.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

7 Vurdering og konklusjon

Elektrisitetsdirektivet legg til rette for ein marknadsbasert kraftomsetnad innanfor EØS-området. Forordninga om handel med elektrisitet over landegrensene utgjer ei ramme for reguleringa av kraftutvekslinga med utlandet. Den har føresegner som på norsk side i hovudsak rettar seg mot den norske systemansvarlege, Statnett SF, og aktørar som er direkte knytte til sentralnettet. Statnett vil ta del i eit europeisk oppgjerssystem og ei kompensasjonsordning for bruk av sentralnetta i Europa i samband med kraftutveksling mellom statane, og det vert fastsett regelverk for kraftutveksling mellom land og tariffing av elektrisitetsnettet.

I tillegg vil det vere mogleg for norske styresmakter gjennom deltaking i ein komité som vert leidd av EU-kommisjonen, å kome med norske synspunkt om vidare utvikling av regelverk innanfor forordninga. I praksis tek Noreg del i denne typen arbeid i dag, men ei avgjerd i EØS-komiteen inneber ei formalisering innanfor EØS.

Gjennom ei stadfesting i EØS-komiteen av kommisjonsavgjerda om skiping av Gruppa av europeiske reguleringsstyresmakter for elektrisk kraft og gass, vil Noreg verte trekt sterkare inn i det overnasjonale samarbeidet på dette feltet.

Det er ein føremøn for Noreg at energimarknadspakka vert innført. Klarare og meir bindande regelverk for landa legg til rette for ei meir effektiv og sikker kraftutveksling med utlandet, og medverkar til å sikre forsyningstryggleiken i

Noreg. Forordninga medverkar mellom anna til at importmoglegheitene kan utnyttast fullt ut og gjer situasjonen meir føreseieleg når det gjeld importmoglegheiter i år med lite tilsig til norske vasskraftverk.

Avgjerda i EØS-komiteen inneber at Noreg gjennom gassmarknadsdirektiv II har status som marknad under oppbygging.

Olje- og energidepartementet tilrår på bakgrunn av dette at Noreg godkjenner avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming av «energimarknadspakka» og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF i vedlegg IV til EØS-avtala (energi). Utanriksdepartementet sluttar seg til dette.

Utanriksdepartementet

tilrår:

At Dykkar Majestet godkjenner og skriv under eit framlegg til proposisjon til Stortinget om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter).

Vi HARALD, Noregs Konge,

stadfester:

Stortinget vert bede om å gjere vedtak om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter), i samsvar med eit vedlagt forslag.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

Forslag

til vedtak om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

I

Stortinget gjev samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv

2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter).

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

Vedlegg 1

EØS-komiteens beslutning nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om endring av EØS-avtalens vedlegg IV (Energi)

EØS-KOMITEEN HAR –

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, endret ved protokollen om justering av avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, heretter kalt «avtalen», særlig artikkel 98, og på følgende bakgrunn:

1. Avtalens vedlegg IV er endret ved EØS-komiteens beslutning nr. 102/2005 av 8. juli 2005¹.
2. Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1228/2003 av 26. juni 2003 om vilkår for adgang til nett for overføring av elektrisk kraft over landegrensene² skal innlemmes i avtalen.
3. Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/54/EF av 26. juni 2003 om felles regler for det indre marked for elektrisk kraft og om oppheving av vedtak 96/92/EF³ skal innlemmes i avtalen.
4. Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/55/EF av 26. juni 2003 om felles regler for det indre marked for naturgass og om oppheving av direktiv 98/30/EF⁴, rettet ved EUT L 16 av 23.1.2004, s. 74, skal innlemmes i avtalen.
5. Kommisjonsvedtak 2003/796/EF av 11. november 2003 om opprettelse av Gruppen av europeiske reguleringsmyndigheter for elektrisk kraft og gass⁵ skal innlemmes i avtalen.
6. Direktiv 2003/54/EF opphever direktiv 90/547/EØF⁶ og direktiv 2003/55/EF opphever direktiv 91/296/EØF⁷, som er innlemmet i avtalen og følgelig må oppheves i avtalen.
7. Vedtak 2003/796/EF opphever vedtak 92/167/EØF⁸, som utgjør det rettslige grunnlag for det nåværende tillegg 4 til vedlegg IV, som følgelig må oppheves i avtalen –

BESLUTTET FØLGENDE:

Artikkel 1

I avtalens vedlegg IV gjøres følgende endringer:

1. Følgende tilføyes i nr. 11h (kommisjonsdirektiv 2002/31/EF):
 - «, som endret ved:
 - 1 03 T: Akt om tiltredelsesvilkårene for Den tsjekkiske republikken, Republikken Estland, Republikken Kypros, Republikken Latvia, Republikken Litauen, Republikken Ungarn, Republikken Malta, Republikken Polen, Republikken Slovenia og Den slovakiske republikken og tilpasningen av de traktater som er Den europeiske unions grunnlag, vedtatt 16. april 2003 (EUT L 236 av 23.9.2003, s. 33).»
2. Etter nr. 19 (europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/77/EF) skal nye nr. 20–23 lyde:
 - «20. 32003 R 1228: Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1228/2003 av 26. juni 2003 om vilkår for adgang til nett for overføring av elektrisk kraft over landegrensene (EUT L 176 av 15.7.2003, s. 1). Forordningens bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpasning:
 - a) Oppgavene i artikkel 12 nr. 2 skal for EFTA-statenes vedkommende utføres av reguleringsmyndighetene i EFTA-statene.
 - b) De berørte EFTA-stater skal inviteres til å sende observatører til møtene i komiteen som opprettes i henhold til artikkel 13. EFTA-statenes representanter skal delta fullt ut i komiteens arbeid, men skal ikke ha stemmerett.
21. 32003 D 0796: Kommisjonsvedtak 2003/796/EF av 11. november 2003 om opprettelse av Gruppen av europeiske reguleringsmyndigheter for elektrisk kraft og gass (EUT L 296 av 14.11.2003, s. 34).
22. 32003 L 0054: Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/54/EF av 26. juni 2003 om felles regler for det indre marked for elektrisk kraft og om oppheving av direktiv 96/92/EF (EUT L 176 av 15.7.2003, s. 37). Direktivets bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpasning:
 - a) I artikkel 3 nr. 2) skal formuleringen «traktatens bestemmelser, særlig artik-

¹ EUT L 306 av 24.11.2005, s. 34, og EØS-tillegget til EUT nr. 60 av 24.11.2005, s. 21

² EUT L 176 av 15.7.2003, s. 1.

³ EUT L 176 av 15.7.2003, s. 37.

⁴ EUT L 176 av 15.7.2003, s. 57.

⁵ EUT L 296 av 14.11.2003, s. 34.

⁶ EFT L 313 av 13.11.1990, s. 30.

⁷ EFT L 147 av 12.6.1991, s. 37.

⁸ EFT L 74 av 20.3.1992, s. 43.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

- kel 86» erstattes med «EØS-avtalens bestemmelser, særlig artikkel 59»;
- b) I artikkel 3 nr. 8 skal formuleringen «Fellesskapets interesser» erstattes med «partenes interesser»;
- c) I artikkel 3 nr. 8 skal «traktatens artikkel 86» erstattes med «EØS-avtalens artikkel 59»;
- d) I artikkel 10 tilføyes avslutningsvis følgende: «Denne bestemmelse får ikke anvendelse for Liechtenstein.»;
- e) I artikkel 23 nr. 8) skal formuleringen «bestemmelsene i traktaten, særlig artikkel 82» erstattes med «bestemmelsene i EØS-avtalen, særlig artikkel 54»;
- f) I artikkel 26 nr. 1 tilføyes følgende i siste setning: «og Island»;
- g) Artikkel 26 nr. 2 skal lyde som følger: «En EFTA-stat som etter at EØS-komiteens beslutning nr. 146/2005 av 2. desember 2005 har trådt i kraft, av tekniske årsaker har betydelige problemer med å åpne sitt marked for visse begrensede grupper av forretningskundene nevnt i artikkel 21 nr. 1 bokstav b), kan anmode om unntak fra denne bestemmelse, og dette kan innvilges av EFTAs overvåkningsorgan for et tidsrom som ikke overstiger 18 måneder etter at EØS-komiteens beslutning nr. 146/2005 av 2. desember 2005 har trådt i kraft»;
- h) Island skal regnes som et lite, isolert nett som definert i artikkel 2 nr. 26. Unntaket i artikkel 15 får derfor tilsvarende anvendelse.
23. 32003 L 0055: Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/55/EF av 26. juni 2003 om felles regler for det indre marked for gass og om oppheving av direktiv 98/30/EF (EUT L 176 av 15.7.2003, s. 57), rettet ved EUT L 16 av 23.1.2004, s. 74.
Direktivets bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpassning:
- a) I artikkel 3 nr. 2) skal formuleringen «traktatens bestemmelser, særlig artikkel 86» erstattes med «EØS-avtalens bestemmelser, særlig artikkel 59»;
- b) I artikkel 3 nr. 5 skal formuleringen «Fellesskapets interesser» erstattes med «partenes interesser»;
- c) I artikkel 3 nr. 5 skal «traktatens artikkel 86» erstattes med «EØS-avtalens artikkel 59»;
- d) I artikkel 9 tilføyes avslutningsvis følgende: «Denne bestemmelse får ikke anvendelse for Liechtenstein.»;
- e) I artikkel 17 nr. 2 tilføyes følgende til sist i første setning: «som referert i EØS-avtalen og tilpasset denne avtales formål»;
- f) I artikkel 25 nr. 8) skal formuleringen «bestemmelsene i traktaten, særlig artikkel 82» erstattes med «bestemmelsene i EØS-avtalen, særlig artikkel 54»;
- g) Norge skal fra 10. april 2004 regnes som et marked under oppbygging som definert i artikkel 2 nr. 31. Unntaket i artikkel 28 nr. 2 får derfor tilsvarende anvendelse;
- h) De berørte EFTA-stater skal inviteres til å sende observatører til møtene i komiteen som opprettes i henhold til artikkel 30. EFTA-statenes representanter skal delta fullt ut i komiteens arbeid, men skal ikke ha stemmerett.
3. Teksten i punkt 8 (rådsdirektiv 90/547/EØF), 9 (rådsdirektiv 91/296/EØF), 14 (europaparlaments- og rådsdirektiv 96/92/EF) og 16 (europaparlaments- og rådsdirektiv 98/30/EF) oppheves.
4. Teksten i tillegg 2, 3 og 4 oppheves.

Artikkel 2

Teksten til forordning nr. 1228/2003, direktiv 2003/54/EF og 2003/55/EF, som rettet ved EUT L 16 av 23.1.2004, s. 74, og vedtak 2003/796/EF på islandsk og norsk, som vil bli kunngjort i EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende, skal gis gyldighet.

Artikkel 3

Denne beslutning trer i kraft 3. desember 2005, forutsatt at EØS-komiteen har mottatt alle meddelelser etter avtalens artikkel 103 nr. 1⁹.

Artikkel 4

Denne beslutning skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*.

Utferdiget i Brussel, 2. desember 2005.

For EØS-komiteen

Formann

Prins Nikolaus von Liechtenstein

EØS-komiteens sekretærer

Ø. Hovdinn M. Brinkmann

⁹ Forfatningsrettslige krav angitt.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

Vedlegg 2

Felleserklæring mellom EFTA-statene og det europeiske fellesskap

Angående innlemming i EØS-avtalen av Europa-parlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1228/2003 av 26. juni 2003 om vilkår for adgang til nett for overføring av elektrisk kraft over landegrensene.

Avtalepartene erklærer at i henhold til EØS-avtalens struktur med to pilarer (artikkel 93 nr. 2) må nye fellesskapsrettsakter innlemmes i avtalen gjennom en beslutning i EØS-komiteen.

Retningslinjene i henhold til forordningen om vilkår for adgang til nett for overføring av elektrisk kraft over landegrensene er juridisk bindende for alle medlemsstater. Nye retningslinjer eller endringer av eksisterende retningslinjer må derfor oppfattes som nye fellesskapsrettsakter som krever beslutning i EØS-komiteen, i henhold til EØS-avtalens artikkel 98.

Vedlegg 3

Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1228/2003 av 26. juni 2003 om vilkår for adgang til nett for overføring av elektrisk kraft over landegrensene

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR –

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 95, under henvisning til forslag fra Kommisjonen¹, under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité², etter å ha rådspurt Regionkomiteen, etter framgangsmåten fastsatt i traktatens artikkel 251³ og

ut fra følgende betraktninger:

1. Europaparlaments- og rådsdirektiv 96/92/EF av 19. desember 1996 om felles regler for det indre marked for elektrisitet⁴ er et viktig ledd i innføringen av det indre marked for elektrisk kraft.
2. På sitt møte i Lisboa 23. og 24. mars 2000 oppfordret Europarådet til hurtig innsats for å fullføre det indre marked i både elektrisitets- og gassektoren, samt til å påskynde liberaliseringen i disse sektorene med sikte på å oppnå et velfungerende indre marked på disse områdene.
3. Innføringen av et virkelig indre marked for elektrisk kraft bør fremmes gjennom en intensivering av handelen med elektrisk kraft, som for tiden er underutviklet sammenlignet med andre økonomiske sektorer.
4. Rimelige, kostnadsrelaterte og klare regler som kan anvendes direkte og som tar hensyn til en sammenligning av effektive nettoperatorer fra strukturelt sett sammenlignbare områder samt utfyller bestemmelsene i direktiv 96/92/EF, bør innføres for tariffing over landegrensene og fordeling av tilgjengelig samkjøringskapasitet for å sikre effektiv adgang til overføringsnett for transaksjoner over landegrensene.

5. Rådet (energi) oppfordret i sine konklusjoner av 30. mai 2000 Kommisjonen, medlemsstatene og de nasjonale reguleringsmyndigheter og administrasjoner til å sikre en snarlig gjennomføring av tiltak for håndtering av overbelastning og, sammen med Den europeiske organisasjon for systemansvarlige nettselskaper (ENTSO), en rask innføring av en stabil og langsiktig tariffordning som gir markedsdeltakerne hensiktsmessige signaler om kostnadsfordeling.
6. I sin resolusjon av 6. juli 2000 om Kommisjonens annen rapport om utviklingen i liberaliseringen av energimarkedene, krevde Europaparlamentet vilkår for bruk av nett i medlemsstatene som ikke hindrer handel med elektrisk kraft over landegrensene, og oppfordret Kommisjonen til å oversende konkrete forslag med sikte på å fjerne alle eksisterende hindringer for handel i Fellesskapet.
7. Det er viktig at tredjestater som utgjør en del av det europeiske elektrisitetsnettet overholder reglene i denne forordning og de retningslinjer som vedtas i henhold til den, for å sikre at det indre marked virker tilfredsstillende.
8. Denne forordning bør fastsette de grunnleggende prinsippene for tariffordningen og kapasitetsfordelingen, samtidig som den bør gjøre det mulig å vedta nærmere retningslinjer for relevante prinsipper og framgangsmåter for å fremme en rask tilpasning til endrede vilkår.
9. I et åpent og konkurransutsatt marked bør systemansvarlige nettselskaper som i sine nett overfører elektrisk kraft over landegrensene, godtgjøres for kostnader i forbindelse med dette av systemansvarlige for de nettene den elektriske kraften kommer fra og overføres til.
10. Betalinger og kvitteringer i forbindelse med godtgjøring mellom systemansvarlige nettselskaper skal tas hensyn til ved fastsettelsen av nasjonale nettariffer.
11. Det konkrete beløpet som skal betales for adgang til nett over landegrensene kan variere sterkt, avhengig av de systemansvarlige nettselskapene som deltar, og som et resultat av

¹ EFT C 240 E av 28.8.2001, s. 72, og EFT C 227 E av 24.9.2002, s. 440.

² EFT C 36 av 8.2.2002, s. 10.

³ Europaparlamentsuttalelse av 13. mars 2002 (EUT C 47 E av 27.2.2003, s. 379), Rådets felles holdning av 3. februar 2003 (EUT C 50 E av 4.3.2003, s. 1) og europaparlamentsbeslutning av 4. juni 2003 (ennå ikke kunngjort i EUT).

⁴ EFT L 27 av 30.1.1997, s. 20.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

- forskjeller i strukturen til tariffordningene som anvendes i medlemsstatene. En viss grad av harmonisering er derfor nødvendig for å unngå handelsvridninger.
12. Et egnet system for langsiktige lokaliseringssignaler vil være nødvendig og bør baseres på prinsippet om at nivået på avgifter for nettdagang bør gjenspeile balansen mellom produksjon og forbruk i den berørte regionen, ut fra en differensiering av avgifter for nettdagang for produsenter og/eller forbrukere.
 13. Det vil ikke være hensiktsmessig å anvende avstandsbaserte tariffier eller, forutsatt at egnede lokaliseringssignaler finnes, særlige tariffier som bare skal betales av eksportører eller importører i tillegg til den alminnelige avgiften for adgang til det nasjonale nettet.
 14. Forutsetningen for effektiv konkurranse i det indre marked er likebehandling og åpenhet med hensyn til avgiftene for nettbruk, herunder forbindelsesledninger i overføringsnettet. Den tilgjengelige kapasiteten i disse ledningene bør være den størst mulige som er forenlig med sikkerhetsstandardene for sikker nettdrift.
 15. Det er viktig å unngå konkurransevridning som følge av forskjeller i de standarder for sikkerhet, drift og planlegging som anvendes av systemansvarlige nettselskaper i medlemsstatene. Markedsdeltakere bør dessuten ha mulighet til å få innsyn i tilgjengelig overføringskapasitet samt standarder for sikkerhet, planlegging og drift som påvirker den tilgjengelige overføringskapasiteten.
 16. Det bør finnes regler for bruk av inntekter som skyldes håndtering av overbelastning, med mindre den berørte forbindelsesledningen er av en slik art at et unntak fra slike regler er berettiget.
 17. Det bør være mulig å håndtere overbelastningsproblemer på ulike måter så lenge framgangsmåtene som brukes, gir riktige økonomiske signaler til systemansvarlige nettselskaper og markedsdeltakere, og bygger på markedsmekanismer.
 18. For å sikre at det indre marked virker tilfredsstillende bør det innføres framgangsmåter som gjør det mulig for Kommisjonen å treffe beslutninger og utarbeide retningslinjer med hensyn til blant annet tariffordningen og kapasitetsfordelingen, samtidig som det sikres at medlemsstatenes reguleringsmyndigheter deltar i prosessen, eventuelt gjennom sin europeiske sammenslutning. Reguleringsmyndigheter samt andre relevante myndigheter i medlemsstatene har en viktig rolle å spille ved å bidra til at det indre marked for elektrisk kraft virker tilfredsstillende.
 19. Medlemsstatene og vedkommende nasjonale myndigheter bør pålegges å gi Kommisjonen alle relevante opplysninger. Kommisjonen bør behandle slike opplysninger fortrolig. Der det er nødvendig, bør Kommisjonen ha anledning til å anmode om relevante opplysninger direkte fra de berørte foretakene, forutsatt at vedkommende nasjonale myndigheter underrettes.
 20. Nasjonale reguleringsmyndigheter bør sikre samsvar med reglene i denne forordning og de retningslinjer som vedtas på grunnlag av forordningen.
 21. Medlemsstatene bør fastsette regler for sanksjoner som skal anvendes ved overtredelse av bestemmelsene i denne forordning, og sikre at de anvendes. Slike sanksjoner skal være effektive, stå i et rimelig forhold til overtredelsen og virke avskrekkende.
 22. Ettersom målet for det foreslåtte tiltaket, nemlig å innføre harmoniserte rammeregler for overføring av elektrisk kraft over landegrensene, ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene og derfor på grunn av tiltakets omfang og virkninger bedre kan nås på fellesskapsplan, kan Fellesskapet treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i traktatens artikkel 5. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel, går denne forordning ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå dette målet.
 23. De tiltak som er nødvendige for gjennomføringen av denne forordning bør treffes i samsvar med rådsbeslutning 1999/468/EF av 28. juni 1999 om fastsettelse av nærmere regler for utøvelsen av den gjennomføringsmyndighet som er tillagt Kommisjonen⁵ –

VEDTATT DENNE FORORDNING:

Artikkel 1

Innhold og virkeområde

Denne forordnings formål er å fastsette rimelige regler for overføring av elektrisk kraft over landegrensene og dermed øke konkurransen i det indre marked for elektrisk kraft, idet det tas hensyn til særtrekk ved de nasjonale og regionale markeder. Dette vil omfatte innføring av en godtgjøringsordning for strømmer av elektrisk kraft over landegrensene samt fastsettelse av harmoniserte prinsipper om overføringsavgifter og fordeling av til-

⁵ EFT L 184 av 17.7.1999, s. 23.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

gjengelig kapasitet i forbindelsesledninger mellom nasjonale overføringsnett.

Artikkel 2

Definisjoner

1. For denne forordnings formål skal definisjonene i artikkel 2 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/54/EF av 26. juni 2003 om felles regler for det indre marked for elektrisk kraft og om opphevelse av direktiv 96/92/EF⁶ få anvendelse, med unntak av definisjonen av «forbindelsesledning», som skal erstattes med følgende:

«forbindelsesledning», en overføringsledning som krysser eller strekker seg over en grense mellom medlemsstater og som knytter sammen medlemsstatenes nasjonale overføringsnett.

2. Videre menes med:

- a) «reguleringsmyndigheter», de reguleringsmyndighetene som det vises til i artikkel 23 nr. 1 i direktiv 2003/54/EF,
- b) «grenseoverskridende strøm», en fysisk strøm av elektrisk kraft i en medlemsstats overføringsnett som skyldes påvirkning fra virksomhet hos produsenter og/eller forbrukere utenfor denne medlemsstaten, i dens overføringsnett. Dersom to eller flere medlemsstaters overføringsnett helt eller delvis utgjør en del av én enkelt kontrollenhet, men bare med hensyn til godtgjøringsordningen mellom systemansvarlige nettselskaper nevnt i artikkel 3, skal kontrollenheten som helhet anses som en del av overføringsnettet til en av de berørte medlemsstater, for å unngå at strømmer i kontrollenheter anses som grenseoverskridende strømmer og medfører godtgjøring i henhold til artikkel 3. Reguleringsmyndighetene i de berørte medlemsstatene kan avgjøre i hvilken av de berørte medlemsstater kontrollenheten som helhet skal anses som en del av overføringsnettet,
- c) «overbelastning», en situasjon der en forbindelsesledning som forbinder nasjonale overføringsnett, på grunn av kapasitetsmangel i forbindelsesledningene og/eller de berørte nasjonale overføringsnett, ikke har plass til alle fysiske strømmer som den internasjonale handel, som ønskes av markedsdeltakerne, fører med seg,

- d) «meldt eksport» av elektrisk kraft, sending av elektrisk kraft fra én medlemsstat på grunnlag av en underliggende avtalefestet ordning der det samtidig tilsvarende mottas elektrisk kraft («meldt import») i en annen medlemsstat eller en tredjestat,
- e) «meldt transitt» av elektrisk kraft, en situasjon med «meldt eksport» av elektrisk kraft der den utpekte veien for transaksjonen går gjennom en stat der verken sendingen eller det samtidige og tilsvarende mottaket av elektrisk kraft finner sted,
- f) «meldt import» av elektrisk kraft, mottak av elektrisk kraft i én medlemsstat eller én tredjestat samtidig med sending av elektrisk kraft («meldt eksport») fra en annen medlemsstat,
- g) «ny forbindelsesledning», en forbindelsesledning som ikke er ferdig den dag denne forordning trer i kraft.

Artikkel 3

Godtgjøringsordning mellom systemansvarlige nettselskaper

1. Systemansvarlige nettselskaper skal få godtgjøring for kostnader som påløper som følge av at de overfører grenseoverskridende strømmer av elektrisk kraft i sine nett.
2. Godtgjøringen nevnt i nr. 1 skal betales av nasjonale systemansvarlige nettselskaper der grenseoverskridende strømmer kommer fra og ender.
3. Godtgjøring skal betales regelmessig for et gitt tidsrom i fortid. Ved behov skal godtgjøringen justeres i ettertid for å gjenspeile faktiske kostnader.
Det første tidsrommet det skal betales godtgjøring for, skal fastsettes i retningslinjene nevnt i artikkel 8.
4. Kommisjonen skal i samsvar med framgangsmåten i artikkel 13 nr. 2 fastsette de beløp som skal betales i godtgjøring.
5. Omfanget av grenseoverskridende strømmer som overføres og omfanget av grenseoverskridende strømmer som angis som sendt fra og/eller mottatt i nasjonale overføringsnett, skal bestemmes på grunnlag av de faktisk målte fysiske strømmene av elektrisk kraft i løpet av et gitt tidsrom.
6. Kostnadene som påløper som følge av overføring av grenseoverskridende strømmer skal fastsettes på grunnlag av forventede langsiktige gjennomsnittlige differansekostnader, der det tas hensyn til tap, investeringer i ny infra-

⁶ Se s. 37 i denne EUT.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

struktur og en passende andel av kostnadene knyttet til eksisterende infrastruktur, i den grad infrastrukturen brukes til overføring av grenseoverskridende strømmer, idet det tas særlig hensyn til behovet for å garantere forsynings-sikkerhet. I beregningen av påløpte kostnader skal anerkjente framgangsmåter for beregning av standardkostnader anvendes. Fordeler et nett har på grunn av overføring av grenseoverskridende strømmer skal tas hensyn til for å redusere den godtgjøringen som mottas.

Artikkel 4

Avgifter for netttadgang

1. De avgiftene nettoperatører krever for netttadgang skal gi innsynsmulighet, ta hensyn til behovet for nettsikkerhet og gjenspeile faktiske kostnader som påløper, i den grad de svarer til en effektiv og strukturelt sammenlignbar nettoperators kostnader og anvendes uten forskjellsbehandling. Avgiftene skal ikke være avstandsrelaterte.
2. Produsenter og forbrukere («belastning») kan avkreves avgift for netttadgang. Den andelen av den samlede nettavgiften som kreves av produsenter skal, med forbehold for behovet for å sende ut egnede og effektive lokaliseringssignaler, være lavere enn andelen som kreves av forbrukere. Der det er hensiktsmessig skal tariffnivået som anvendes for produsenter og/eller forbrukere gi lokaliseringssignaler på europeisk plan og ta hensyn til omfanget av nettap og overbelastning samt investeringskostnader for infrastrukturen. Dette skal ikke være til hinder for at medlemsstater gir lokaliseringssignaler på sitt territorium eller anvender mekanismer for å sikre at avgifter for netttadgang som pålegges forbrukere («belastning») er ensartede i hele deres territorium.
3. Ved fastsettelse av avgifter for netttadgang skal det tas hensyn til følgende:
 - betalinger og kvitteringer i forbindelse med godtgjøringsordningen mellom systemansvarlige nettselskaper,
 - faktisk utbetalt og mottatt betaling samt betaling som kan forventes for tidsrom i framtiden, beregnet ut fra tidligere tidsrom.
4. Forutsatt at egnede og effektive lokaliseringssignaler er innført i samsvar med nr. 2, skal avgifter for netttadgang for produsenter og forbrukere anvendes uten hensyn til den elektriske kraftens opprinnelses- og bestemmelsesstat, som angitt i den underliggende handelsavtalen. Dette berører ikke avgifter for

meldt eksport og meldt import i forbindelse med håndtering av overbelastning som nevnt i artikkel 6.

5. Det skal ikke kreves noen særlig nettavgift for enkeltstående transaksjoner med meldt transitt av elektrisk kraft.

Artikkel 5

Opplysninger om samkjøringskapasitet

1. De systemansvarlige nettselskapene skal innføre mekanismer for samordning og utveksling av opplysninger for å sikre nettsikkerheten i forbindelse med håndtering av overbelastning.
2. De standardene for sikkerhet, drift og planlegging som brukes av systemansvarlige nettselskaper, skal offentliggjøres. Opplysningene som offentliggjøres skal omfatte en alminnelig ordning for beregning av samlet overføringskapasitet og sikkerhetsmarginen for overføringen på grunnlag av nettets elektriske og fysiske kapasitet. Slike ordninger skal godkjennes av reguleringsmyndighetene.
3. Systemansvarlige nettselskaper skal offentliggjøre beregninger av tilgjengelig overføringskapasitet for hver dag og angi om noe av den tilgjengelige overføringskapasiteten allerede er reservert. Slike offentliggjøringer skal skje med bestemte mellomrom før overføringsdagen, og skal i alle tilfeller omfatte beregninger av kapasiteten for kommende uke og måned samt en kvantitativ angivelse av den ledige kapasitetens forventede pålitelighet.

Artikkel 6

Alminnelige prinsipper for håndtering av overbelastning

1. Problemer knyttet til overbelastning av nett skal håndteres med løsninger som ikke innebærer forskjellsbehandling, som er markedsbaserte og som gir effektive økonomiske signaler til de berørte markedsdeltakerne og systemansvarlige nettselskaper. Problemer knyttet til overbelastning av nett skal fortrinnsvis løses med framgangsmåter som ikke er transaksjonsbaserte, dvs. framgangsmåter som ikke innebærer et valg mellom de enkelte markedsdeltakernes kontrakter.
2. Transaksjonsbegrensende framgangsmåter skal brukes bare i nødsituasjoner der det systemansvarlige nettselskapet må handle raskt og omfordeling eller motkjøp ikke er mulig. Slike framgangsmåter skal anvendes uten forskjellsbehandling.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

- Unntatt i tilfeller av «force-majeure», skal markedsdeltakere som er tildelt kapasitet få godtgjøring for en eventuell begrensning av den.
3. For samkjørings- og/eller overføringsnett som påvirker grenseoverskridende strømmer, skal størst mulige kapasitet gjøres tilgjengelig for markedsdeltakere, idet det tas hensyn til sikkerhetsstandardene for nettdrift.
 4. Markedsdeltakere skal underrette de berørte systemansvarlige nettselskapene i rimelig tid før den relevante driftsperioden om hvorvidt de har til hensikt å bruke den kapasiteten de er tildelt. Dersom tildelt kapasitet ikke vil bli brukt, skal den tilbakeføres til markedet på en åpen måte, med innsynsmulighet og uten forskjellsbehandling.
 5. Systemansvarlige nettselskaper skal, så langt det er teknisk mulig, styre kapasitetsbehov for motsatt rettede energistrømmer gjennom overbelastede forbindelsesledninger for å utnytte kapasiteten i denne ledningen best mulig. Transaksjoner som avhjelper overbelastning skal aldri nektes, men samtidig skal nettsikkerheten ivaretas fullt ut.
 6. Eventuelle inntekter fra fordeling av forbindelsesledninger skal brukes for et eller flere av følgende formål:
 - a) som garanti for at den tildelte kapasiteten faktisk er tilgjengelig,
 - b) til nettinvesteringer som bevarer eller øker samkjøringskapasiteten,
 - c) som en inntekt som tas i betraktning av reguleringsmyndighetene når de godkjenner framgangsmåtene for beregning av nettariffer og/eller vurderer om tariffene bør endres.
- Artikkel 7*
- Nye forbindelsesledninger**
1. Nye forbindelsesledninger for likestrøm kan på anmodning unntas fra bestemmelsene i artikkel 6 nr. 6 i denne forordning og artikkel 20 og 23 nr. 2, 3 og 4 i direktiv 2003/54/EF, på følgende vilkår:
 - a) investeringen må øke konkurransen med hensyn til forsyning av elektrisk kraft,
 - b) risikonivået knyttet til investeringen er slik at investeringen ikke vil finne sted dersom et unntak ikke innvilges,
 - c) forbindelsesledningen må være eiet av en fysisk eller juridisk person som i det minste juridisk sett skiller seg fra de systemansvarlige for de nettene denne forbindelsesledningen skal bygges i,
 - d) det kreves avgifter av brukerne av denne forbindelsesledningen,
 - e) etter den delvise markedsåpningen nevnt i artikkel 19 i direktiv 96/92/EF, er ingen del av kapital- eller driftskostnadene for forbindelsesledningen blitt dekket inn av avgifter mottatt for bruk av de overførings- eller distribusjonsnettene som forbindelsesledningen knytter sammen,
 - f) unntaket verken skader konkurransen eller hindrer at det indre marked for elektrisk kraft virker tilfredsstillende, eller at det regulerte nettet som forbindelsesledningen er tilkoplek, virker tilfredsstillende.
 2. Nummer 1 skal også, i unntakstilfeller, få anvendelse på forbindelsesledninger med vekselstrøm, forutsatt at kostnadene og risikoene knyttet til de aktuelle investeringene er svært høye sammenlignet med de kostnadene og den risikoen som vanligvis er knyttet til sammenkopling av to nabostatens nasjonale overføringsnett via en forbindelsesledning for vekselstrøm.
 3. Nummer 1 skal også få anvendelse på betydelige kapasitetsøkninger i eksisterende forbindelsesledninger.
 4.
 - a) Reguleringsmyndigheten kan i hvert enkelt tilfelle treffe beslutning om unntaket nevnt i nr. 1 og 2. Medlemsstatene kan likevel fastsette at reguleringsmyndigheten skal oversende en uttalelse til vedkommende organ i medlemsstaten når et formelt vedtak skal gjøres ved en anmodning om unntak. Denne uttalelsen skal offentliggjøres sammen med vedtaket.
 - b)
 - i. Unntaket kan omfatte hele eller deler av kapasiteten i den nye forbindelsesledningen, eller i den eksisterende forbindelsesledningen med betydelig økt kapasitet.
 - ii. Når det gjøres vedtak om et unntak, skal det i hvert enkelt tilfelle vurderes om det er nødvendig å fastsette bestemmelser for unntakets varighet og for adgang uten forskjellsbehandling til forbindelsesledningen.
 - iii. Når det gjøres vedtak om vilkårene i bokstav i) og ii), skal det særlig tas hensyn til tilleggskapasiteten som skal bygges, prosjektets forventede tidsramme og nasjonale omstendigheter.
 - c) Når det innvilges unntak, kan den relevante myndighet godkjenne eller fastsette

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

reglene og/eller mekanismene for håndtering og fordeling av kapasitet.

- d) Vedtaket om unntak, herunder eventuelle vilkår nevnt i bokstav b), skal være behørig begrunnet og offentliggjøres.
 - e) Ethvert vedtak om unntak skal gjøres i samråd med andre berørte medlemsstater eller reguleringsmyndigheter.
5. Vedtaket om unntak skal umiddelbart meddeles av vedkommende myndighet til Kommisjonen, sammen med alle opplysninger som er relevante for vedtaket. Disse opplysningene kan oversendes til Kommisjonen i sammenfattet form slik at Kommisjonen kan treffe en velbegrunnet beslutning.

Opplysningene skal særlig omfatte følgende:

- en detaljert begrunnelse for at reguleringsmyndigheten eller medlemsstaten innvilget unntaket, herunder økonomiopplysninger som viser at unntaket er nødvendig,
- analysen som er foretatt av konkurransevirkningen og det indre marked for elektrisk krafts tilfredsstillende virkemåte som følge av at unntaket innvilges,
- en begrunnelse for det tidsrom og den andel av den samlede kapasiteten i forbindelsesledningen som unntaket er innvilget for,
- resultatet av samrådet med berørte medlemsstater eller reguleringsmyndigheter.

Senest to måneder etter at den har mottatt underretning kan Kommisjonen anmode den berørte reguleringsmyndigheten eller medlemsstaten om å endre eller trekke tilbake vedtaket om å innvilge unntak. Tidsrommet på to måneder kan utvides med ytterligere en måned dersom Kommisjonen har behov for flere opplysninger.

Dersom den berørte reguleringsmyndigheten eller medlemsstaten ikke etterkommer anmodningen innen en frist på fire uker, skal en endelig beslutning treffes etter framgangsmåten nevnt i artikkel 13 nr. 3.

Kommisjonen skal sørge for fortrolig behandling av kommersielt følsomme opplysninger.

Artikkel 8

Retningslinjer

1. Der det er hensiktsmessig skal Kommisjonen i samsvar med framgangsmåten i artikkel 13 nr. 2 vedta og endre retningslinjer for punktene oppført i nr. 2 og 3 om godtgjøringsordningen mellom systemansvarlige nettselskaper, i samsvar med prinsippene fastsatt i artikkel 3 og 4.

Når Kommisjonen vedtar disse retningslinjene for første gang, skal den sikre at de i ett enkelt utkast til tiltak omfatter minst de punkter som er nevnt i nr. 2 bokstav a) og d) samt nr. 3.

2. Retningslinjene skal angi:
 - a) nærmere enkeltheter i framgangsmåten for å bestemme hvilke systemansvarlige nettselskaper som skal betale godtgjøring for grenseoverskridende strømmer, herunder fordeling mellom de systemansvarlige for nasjonale overføringsnett som grenseoverskridende strømmer kommer fra og ender i, i samsvar med artikkel 3 nr. 2,
 - b) nærmere enkeltheter i framgangsmåten for betaling som skal følges, herunder fastsettelse av det første tidsrom godtgjøring skal betales for, i samsvar med artikkel 3 nr. 3 annet ledd,
 - c) nærmere enkeltheter i framgangsmåtene for fastsettelse av overførte grenseoverskridende strømmer som det skal betales godtgjøring for i henhold til artikkel 3, både med hensyn til mengde og type strømmer, og angivelse av omfanget av slike strømmer som kommer fra og/eller ender i de enkelte medlemsstaters overføringsnett, i samsvar med artikkel 3 nr. 5,
 - d) nærmere enkeltheter i framgangsmåtene for fastsettelse av kostnader og inntekter som skyldes overføring av grenseoverskridende strømmer, i samsvar med artikkel 3 nr. 6,
 - e) nærmere enkeltheter i behandlingen i forbindelse med godtgjøringsordningen mellom systemansvarlige for strømmer av elektrisk kraft kommer fra eller ender i stater utenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet,
 - f) nasjonale netts deltakelse når de er koplet sammen gjennom likestrømledninger, i samsvar med artikkel 3.

3. Retningslinjene skal også fastsette egnede regler som fører til en trinnsvis harmonisering av de underliggende prinsippene for fastsettelse av avgifter for produsenter og forbrukere (belastning) i nasjonale tariffordninger, herunder hensyn til godtgjøringsordningen mellom systemansvarlige i de nasjonale nettavgiftene og utsending av hensiktsmessige og effektive lokaliseringssignaler, i samsvar med prinsippene fastsatt i artikkel 4.

Retningslinjene skal inneholde bestemmelser om hensiktsmessige og effektive harmoniserte lokaliseringssignaler på europeisk plan.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

En eventuell harmonisering i denne forbindelse skal ikke være til hinder for at medlemsstatene anvender mekanismer for å sikre at avgifter for netttadgang betalt av forbrukere (belastning) er sammenlignbare i hele deres territorium.

4. Ved behov skal Kommisjonen i samsvar med framgangsmåten nevnt i artikkel 13 nr. 2 endre retningslinjene for håndtering og fordeling av tilgjengelig overføringskapasitet i forbindelsesledninger mellom nasjonale nett som angis i vedlegget, i samsvar med prinsippene fastsatt i artikkel 5 og 6, særlig for å ta med detaljerte retningslinjer for alle framgangsmåter for kapasitetsfordeling som anvendes i praksis, og for å sikre at mekanismer for håndtering av overbelastning utvikles på en måte som er forenlig med det indre markeds mål. I forbindelse med slike endringer skal det ved behov fastsettes felles regler om minstekrav til standarder for sikkerhet og drift for bruk og drift av nettet, som nevnt i artikkel 5 nr. 2.

Når Kommisjonen vedtar eller endrer retningslinjer, skal den sikre at de medfører det minimum av harmonisering som kreves for å nå målene i denne forordning, og at de ikke er mer omfattende enn det som er nødvendig med sikte på dette.

Når Kommisjonen vedtar eller endrer retningslinjer, skal den angi hvilke tiltak den har truffet for å sikre samsvar mellom disse retningslinjene og regler i tredjestater som tar del i det europeiske elektrisitetsnettet.

Artikkel 9

Reguleringsmyndigheter

Når reguleringsmyndighetene utfører sine oppgaver, skal de sikre samsvar med denne forordning og retningslinjene vedtatt i henhold til artikkel 8. Ved behov skal de, for å nå målene i denne forordning, samarbeide med hverandre og med Kommisjonen.

Artikkel 10

Opplysninger og fortrolighet

1. Medlemsstatene og reguleringsmyndighetene skal på anmodning oversende Kommisjonen alle opplysninger som er nødvendige for formålet for artikkel 3 nr. 4 og artikkel 8.

Særlig med hensyn til formålene for artikkel 3 nr. 4 og nr. 6, skal reguleringsmyndigheter regelmessig gi opplysninger om faktisk påløpte kostnader for nasjonale systemansvarlige nett-

selskaper, data og alle relevante opplysninger knyttet til de fysiske strømmene i nettene til de systemansvarlige nettselskapene, samt kostnadene for nettet.

- Kommisjonen skal fastsette en rimelig frist for å formidle disse opplysningene, idet den tar hensyn til hvor sammensatte de opplysningene som kreves er, og hvor mye det haster å få dem.
2. Dersom den berørte medlemsstat eller reguleringsmyndighet ikke formidler disse opplysningene innen fristen fastsatt i henhold til nr. 1, kan Kommisjonen anmode om alle opplysninger som er nødvendige i henhold til artikkel 3 nr. 4 og artikkel 8, direkte fra de berørte foretak.

Når Kommisjonen sender en anmodning om opplysninger til et foretak, skal den samtidig videresende en kopi av anmodningen til reguleringsmyndighetene i medlemsstaten der foretaket er hjemmehørende.

3. I anmodningen om opplysninger skal Kommisjonen angi det rettslige grunnlaget for anmodningen, fristen for å gi opplysningene, formålet for anmodningen, og de sanksjoner som i henhold til artikkel 12 nr. 2 kan anvendes dersom uriktige, ufullstendige eller villedende opplysninger blir gitt. Kommisjonen skal fastsette en rimelig frist, idet den tar hensyn til hvor sammensatte de opplysningene som kreves er, og hvor mye det haster å få dem.
4. Eierne av foretakene eller deres representanter og, dersom det dreier seg om juridiske personer, de personer som har fullmakt til å representere dem i henhold til loven eller i henhold til deres stiftelsesdokument, skal utlevere opplysningene det anmodes om. Advokater med fullmakt til å handle kan gi opplysninger på vegne av sine klienter, og i så fall skal klienten stå fullt ansvarlig dersom de gitte opplysningene er ufullstendige, uriktige eller villedende.
5. Dersom et foretak ikke gir disse opplysningene innen den fristen Kommisjonen har satt, eller det gir ufullstendige opplysninger, kan Kommisjonen gjennom vedtak kreve at opplysningene gis. Vedtaket skal angi hvilke opplysninger som kreves, og fastsette en egnet frist for å gi dem. Det skal vise til sanksjonene fastsatt i artikkel 12 nr. 2. Det skal også vise til retten til å få vedtaket prøvet av De europeiske felleskaps domstol.

Kommisjonen skal samtidig sende en kopi av vedtaket til reguleringsmyndighetene i den medlemsstaten der personen er bosatt eller foretaket er hjemmehørende.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

6. Opplysninger som er samlet inn i henhold til denne forordning, skal anvendes bare med hensyn til artikkel 3 nr. 4 og artikkel 8.
7. Kommisjonen skal ikke gi videre opplysninger den får i henhold til denne forordning og som omfattes av taushetsplikt.

Artikkel 11

Medlemsstaters rett til å treffe mer detaljerte tiltak

Denne forordning skal ikke berøre medlemsstatenes rett til å beholde eller innføre tiltak som omfatter mer detaljerte bestemmelser enn de som er fastsatt i denne forordning og i retningslinjene nevnt i artikkel 8.

Artikkel 12

Sanksjoner

1. Med forbehold for nr. 2 skal medlemsstatene fastsette regler for sanksjoner som skal anvendes ved overtredelse av bestemmelsene i denne forordning, og treffe alle nødvendige tiltak for å sikre at bestemmelsene følges. Sanksjonene som fastsettes må være effektive, stå i et rimelig forhold til overtredelsen og virke avskrekkende. Medlemsstatene skal meddele Kommisjonen disse bestemmelsene senest 1. juli 2004, og skal umiddelbart underrette den om eventuelle senere endringer som påvirker dem.
2. Kommisjonen kan gjennom vedtak ilegge foretak bøter som ikke overstiger 1 % av den samlede omsetning i foregående regnskapsår, dersom foretak forsettlig eller uaktsomt gir uriktige, ufullstendige eller villedende opplysninger som svar på en anmodning i henhold til artikkel 10 nr. 3, eller unnlater å gi opplysninger innen den fristen som er fastsatt gjennom et vedtak truffet i henhold til artikkel 10 nr. 5 første ledd.
Ved fastsettelse av botens størrelse skal det tas hensyn til hvor alvorlig overtredelsen av bestemmelsene i første ledd er.
3. Sanksjoner fastsatt i henhold til nr. 1 og vedtak truffet i henhold til nr. 2 skal ikke anses som strafferettslige.

Artikkel 13

Komité

1. Kommisjonen skal bistås av en komité.
2. Når det vises til dette nummer, får artikkel 5 og 7 i beslutning 1999/468/EF anvendelse, samtidig som det tas hensyn til bestemmelsene i beslutningens artikkel 8.
Tidsrommet fastsatt i artikkel 5 nr. 6 i beslutning 1999/468/EF skal være tre måneder.
3. Når det vises til dette nummer, får artikkel 3 og 7 i beslutning 1999/468/EF anvendelse, samtidig som det tas hensyn til bestemmelsene i beslutningens artikkel 8.
4. Komiteen fastsetter sin forretningsorden.

Artikkel 14

Kommisjonens rapport

Kommisjonen skal overvåke gjennomføringen av denne forordning. Senest tre år etter at denne forordning trer i kraft skal den oversende Europaparlamentet og Rådet en rapport om de erfaringer som er gjort i forbindelse med anvendelsen av den. Rapporten skal særlig undersøke i hvilken grad forordningen har vært vellykket med hensyn til å sikre likebehandlende og kostnadsrelaterte vilkår for netttadgang for overføring av elektrisk kraft over landegrensene, for å bidra til langsiktig forsyningssikkerhet og forbrukervalg i et godt fungerende indre marked, samt i hvilken grad effektive lokaliseringssignaler er gitt. Ved behov skal rapporten følges av egnede forslag og/eller anbefalinger.

Artikkel 15

Ikrafttredelse

Denne forordning trer i kraft den 20. dag etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Den får anvendelse fra 1. juli 2004.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel, 26. juni 2003.

For Europaparlamentet

P. Cox A.

President

For Rådet

A. Tsochatzopoulos

Formann

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

Undervedlegg 1

Retningslinjer for håndtering og fordeling av tilgjengelig overføringskapasitet i forbindelsesledninger mellom nasjonale nett

Alminnelige bestemmelser

1. Framgangsmåter for håndtering av overbelastning som medlemsstatene innfører skal behandle kortvarige overbelastninger på en markedsbasert, økonomisk effektiv måte og samtidig gi signaler om eller oppmuntre til effektiv investering i nett og produksjon på riktige steder.
2. De systemansvarlige nettselskapene eller, der det er hensiktsmessig, medlemsstatene, skal fastsette likebehandlende og klare standarder som beskriver hvilke framgangsmåter for håndtering av overbelastning de vil anvende under hvilke omstendigheter. Disse standardene skal, sammen med sikkerhetsstandardene, beskrives i offentlig tilgjengelige dokumenter.
3. Ulik behandling av ulike typer grenseoverskridende transaksjoner, enten det dreier seg om fysiske bilaterale kontrakter eller bud på organiserte markeder i utlandet, skal holdes på et minimum ved utarbeiding av regler for bestemte framgangsmåter for håndtering av overbelastning. Framgangsmåtene for fordeling av knapp overføringskapasitet må være klare. Det må kunne påvises at eventuelle forskjeller i behandlingen av transaksjoner ikke fører til konkurransevridning eller hindrer konkurranseutviklingen.
4. Prissignaler som er et resultat av systemer for håndtering av overbelastning skal være retningsgivende.
5. Systemansvarlige nettselskaper skal tilby markedet mest mulig stabil overføringskapasitet. En rimelig andel av kapasiteten kan tilbys markedet på gradvis mindre stabile vilkår, men til enhver tid skal de nøyaktige vilkårene for overføring over landegrensene gjøres kjent for markedsdeltakere.
6. I lys av det faktum at nettet på det europeiske fastlandet er svært finmasket og at bruken av forbindelsesledninger virker inn på strømmene av elektrisk kraft på minst to sider av en statsgrense, skal nasjonale reguleringsmyndigheter sikre at det ikke ensidig innføres framgangsmåter for håndtering av overbelastning som får betydelig innvirkning på strømmer av elektrisk kraft i andre nett.

Langtidskontrakter

1. Fortrinnsrett til adgang til en forbindelsesledning skal ikke tildeles gjennom kontrakter som ikke overholder EF-traktatens artikkel 81 og 82.
2. Eksisterende langtidskontrakter skal ikke ha fortrinnsrett når de fornyes.

Opplysninger

1. Systemansvarlige nettselskaper skal innføre hensiktsmessige ordninger for samordning og utveksling av opplysninger for å garantere nettsikkerheten.
2. Systemansvarlige nettselskaper skal offentliggjøre alle relevante opplysninger om den samlede kapasiteten for overføring over landegrensene. I tillegg til vinter- og sommerverdiene for tilgjengelig kapasitet (ATC, «available transmission capacity»), skal beregnet overføringskapasitet for hver dag offentliggjøres av de systemansvarlige nettselskapene på flere tidspunkter før transportdatoen. Markedet skal ha nøyaktige overslag for minst en uke av gangen, og de systemansvarlige bør også bestrebe seg på å gi forhåndsopplysninger for en måned av gangen. En beskrivelse av disse opplysningenes pålitelighet skal vedlegges.
3. De systemansvarlige nettselskapene skal offentliggjøre en alminnelig ordning for beregning av samlet overføringskapasitet og sikkerhetsmarginen for overføring på grunnlag av nettets elektriske og fysiske kapasitet. Slike ordninger skal godkjennes av reguleringsmyndighetene i de berørte medlemsstater. Standardene for sikkerhet, drift og planlegging skal utgjøre en integrert del av de opplysningene systemansvarlige nettselskaper skal offentliggjøre i offentlig tilgjengelige dokumenter.

Prinsipper for framgangsmåter for håndtering av overbelastning

1. Problemer med overbelastning i nett skal helst løses gjennom framgangsmåter som ikke er transaksjonsbaserte, dvs. framgangsmåter som ikke innebærer et valg mellom ulike markedsdeltakers kontrakter.
2. Samordnet grenseoverskridende omfordeling eller motkjøp kan anvendes i fellesskap av de berørte systemansvarlige nettselskaper. Utgiftene i forbindelse med systemansvarlige nettselskapers motkjøp og omfordeling må likevel være av en slik størrelse at virkningen er effektiv.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

3. De eventuelle fordelene med en kombinasjon av markedsdeling eller andre markedsbaserte mekanismer for å løse problemer med «permanent» overbelastning, og motkjøp for å løse problemer med midlertidig overbelastning, skal umiddelbart vurderes som en mer varig tilnærming til håndtering av overbelastning.

Retningslinjer for eksplisitte auksjoner

1. Auksjonssystemet må utformes på en slik måte at all tilgjengelig kapasitet tilbys på markedet. Dette kan skje gjennom en kombinert auksjon der kapasitet auksjoneres bort for varierende tidsrom etter forskjellige kriterier (f.eks. med hensyn til forventet pålitelighet for den berørte tilgjengelige kapasiteten).
2. Samlet samkjøringskapasitet skal tilbys i en rekke auksjoner som, for eksempel, kan avholdes årlig, månedlig, ukentlig, daglig eller flere ganger per dag, alt etter behovet på de berørte markedene. Hver av disse auksjonene skal fordele en på forhånd fastsatt del av den tilgjengelige overføringskapasiteten pluss eventuell resterende kapasitet som ikke ble fordelt ved tidligere auksjoner.
3. Framgangsmåtene ved de eksplisitte auksjonene skal utarbeides i nært samarbeid mellom den nasjonale reguleringsmyndigheten og det berørte systemansvarlige nettselskapet, og skal utformes på en slik måte at bydere også kan delta i de organiserte markedenes daglige

virksomhet (f.eks. overføring av elektrisk kraft) i de berørte stater.

4. Strømmene av elektrisk kraft i begge retninger i overbelastede forbindelsesledninger skal prinsippet styres slik at transportkapasiteten utnyttes mest mulig i den retning som er overbelastet. Framgangsmåten for styring av strømmer skal likevel oppfylle kravene til sikker drift av kraftsystemet.
5. For å tilby markedet mest mulig kapasitet skal de som forårsaker den finansielle risikoen knyttet til omdirigering av strømmene, også bære denne risikoen.
6. Eventuelt vedtatte framgangsmåter for auksjoner skal utformes slik at de sender retningsgivende prissignaler til markedsdeltakerne. Transporter som går i motsatt retning av den dominerende strømmen av elektrisk kraft, reduserer overbelastningen og fører dermed til økt transportkapasitet i den overbelastede forbindelsesledningen.
7. For å unngå å skape eller forverre problemer knyttet til en eller flere markedsdeltakeres dominerende stilling skal vedkommende reguleringsmyndigheter, når de utformer auksjonsmekanismer, nøye overveie å sette en øvre grense for hvor stor kapasitet som kan kjøpes/eies/brukes av én enkelt markedsdeltaker.
8. For å fremme opprettelsen av smidige markeder for elektrisk kraft skal kapasitet som kjøpes på auksjon, kunne omsettes fritt til det systemansvarlige nettselskapet får melding om at den kjøpte kapasiteten vil bli brukt.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

Vedlegg 4

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/54/EF av 26. juni 2003 om felles regler for det indre marked for elektrisk kraft og om oppheving av direktiv 96/92/EF

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR –

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 47 nr. 2, artikkel 55 og artikkel 95,

under henvisning til forslag fra Kommisjonen¹, under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité²,

etter å ha rådspurt Regionkomiteen, etter framgangsmåten fastsatt i traktatens artikkel 251³ og

ut fra følgende betraktninger:

1. Europaparlaments- og rådsdirektiv 96/92/EF av 19. desember 1996 om felles regler for det indre marked for elektrisitet⁴ er et viktig ledd i innføringen av det indre marked for elektrisk kraft.
2. Erfaringene fra gjennomføringen av nevnte direktiv viser de fordeler det indre marked for elektrisk kraft kan gi i form av økt effektivitet, prisfall, høyere kvalitet på tjenestene og økt konkurranseevne. Det er imidlertid fortsatt betydelige mangler og muligheter for å få markedet til å fungere bedre, blant annet er det fortsatt behov for konkrete bestemmelser for å sikre like vilkår og redusere risikoen for markedsdominans og aggressiv atferd, sikre overførings- og distribusjonstariffer som ikke innebærer forskjellsbehandling, gjennom adgang til nett basert på tariffer som offentliggjøres før de trer i kraft, og sikre at rettighetene til små og sårbare kunder beskyttes og at det gis opplysninger om energikilder for produksjon av elektrisk kraft, samt henvisning til kilder, der slike finnes, med opplysninger om deres miljøvirkninger.
3. På sitt møte i Lisboa 23. og 24. mars 2000 oppfordret Europarådet til hurtig innsats for å gjennomføre det indre marked i både elektrisitet- og gassektoren, samt til å påskynde liberaliseringen i disse sektorene med sikte på å oppnå et velfungerende indre marked. I sin resolusjon av 6. juli 2000 om Kommisjonens andre rapport om liberaliseringen av energimarkedene, oppfordret Europaparlamentet Kommisjonen til å fastsette en detaljert tidsplan for å nå nøyaktig definerte mål med sikte på en gradvis, men fullstendig liberalisering av energimarkedet.
4. De friheter traktaten garanterer europeiske borgere – fritt varebytte, fri adgang til å yte tjenester og fri etableringsadgang – er bare mulige i et helt åpent marked der alle forbrukere fritt kan velge sine leverandører og alle leverandører fritt kan velge sine kunder.
5. De største hindrene for å oppnå et velfungerende og konkurransedyktig indre marked er blant annet knyttet til spørsmål om adgang til nett, tariffer og de forskjellige gradene av markedsåpning i medlemsstatene.
6. For at konkurransen skal virke på en tilfredsstillende måte, må adgang til nett gis uten forskjellsbehandling, på en åpen måte og til en rimelig pris.
7. For å gjennomføre det indre marked for elektrisk kraft er det ytterst viktig at det gis adgang uten forskjellsbehandling til nettet til operatører av overførings- eller distribusjonsnett. En operatør av et overførings- eller distribusjonsnett kan være et eller flere foretak.
8. For å sikre effektiv adgang uten forskjellsbehandling til nett er det hensiktsmessig at overførings- og distribusjonsnettene drives av juridisk atskilte enheter i de tilfeller der det finnes vertikalt integrerte foretak. Kommisjonen bør vurdere tiltak med tilsvarende virkning som er utviklet av medlemsstatene for å oppfylle dette kravet, og, der det er hensiktsmessig, framlegge forslag for å endre dette direktiv. Det er også hensiktsmessig at operatører av overførings- og distribusjonsnett har reell rett til å

¹ EFT C 240 E av 28.8.2001, s. 60 og EFT C 227 E av 24.9.2002, s. 393.

² EFT C 36 av 8.2.2002, s. 10.

³ Europaparlamentsuttalelse av 13. mars 2002 (EUT C 47 E av 27.2.2003, s. 350), Rådets felles holdning av 3. februar 2003 (EUT C 50 E av 4.3.2003, s. 15) og europaparlamentsbeslutning av 4. juni 2003 (ennå ikke offentliggjort i EUT).

⁴ EFT L 27 av 30.1.1997, s. 20.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

treffe beslutninger om aktiva som er nødvendige for å vedlikeholde, drive og utvikle nett når slike aktiva eies og drives av vertikalt integrerte foretak. Det er nødvendig å sikre at operatører av overførings- og distribusjonsnett er uavhengige, særlig med hensyn til produksjons- og forsyningsinteresser. Uavhengige ledelsesstrukturer må derfor innføres mellom operatører av overførings- og distribusjonsnett og produksjons- og forsyningsforetak.

Det er imidlertid viktig å skille mellom slik juridisk atskillelse og eierskapsmessig atskillelse. Juridisk atskillelse innebærer ingen endring i eierskap av aktiva, og er ikke til hinder for at lignende eller identiske ansettelsesvilkår anvendes i alle deler av et vertikalt integrert foretak. Likevel bør en beslutningsprosess som ikke innebærer forskjellsbehandling sikres gjennom organisatoriske tiltak med hensyn til de ansvarlige beslutningstakernes uavhengighet.

9. Når det gjelder små nett kan eventuelt ytelsen av tilleggstenester måtte sikres av operatører av overføringsnett som er koplet sammen med små nett.
10. Selv om dette direktiv ikke behandler spørsmål om eierskap, minnes det om at dersom det gjelder et foretak som utfører overførings- eller distribusjonsvirksomhet og som har en annen juridisk form enn de foretak som utfører produksjons- og/eller forsyningsvirksomhet, kan de utpekte nettoperatorene være det samme foretaket som eier infrastrukturen.
11. For å unngå å pålegge små distribusjonsforetak en for stor økonomisk og administrativ byrde bør medlemsstatene ved behov kunne unnta slike foretak fra kravene om juridisk atskillelse når det gjelder distribusjon.
12. Framgangsmåtene for tildeling av tillatelse bør ikke innebære en for stor administrativ byrde i forhold til elektrisitetsprodusentenes størrelse og eventuelle innvirkning.
13. Ytterligere tiltak bør treffes for å sikre oversiktlige tariffen som ikke innebærer forskjellsbehandling med hensyn til adgang til nett. Slike tariffen bør gjelde for alle nettbrukere, uten forskjellsbehandling.
14. For å gjøre det lettere for et elektrisitetsforetak etablert i en medlemsstat å inngå kontrakter om forsyning av elektrisk kraft til berettigede kunder i en annen medlemsstat bør medlemsstaten og, ved behov, nasjonale reguleringsmyndigheter arbeide for å oppnå mer likeverdige vilkår og samme adgang til fritt valg av leverandør i hele det indre marked.
15. For å sikre adgang uten forskjellsbehandling til nett er det viktig at det finnes et effektivt regelverk som håndheves av en eller flere nasjonale reguleringsmyndigheter. Medlemsstatene skal fastsette reguleringsmyndighetenes funksjoner, kompetanse og administrative fullmakter. Det er viktig at reguleringsmyndighetene i alle medlemsstater oppfyller samme minstekrav til kompetanse. Disse myndighetene bør ha kompetanse til å fastsette eller godkjenne tariffene, eller i det minste de metoder som ligger til grunn for beregning av overførings- og distribusjonstariffer. For å unngå usikkerhet og kostbare og tidkrevende konflikter bør disse tariffene offentliggjøres før de trer i kraft.
16. Kommisjonen har meddelt at den har til hensikt å nedsette en gruppe av europeiske reguleringsmyndigheter for elektrisk kraft og gass som vil utgjøre et egnet rådgivende organ for å oppmuntre til samarbeid og samordning mellom nasjonale reguleringsmyndigheter, for å fremme utviklingen av det indre marked for elektrisk kraft og gass, og for å bidra til en ensartet anvendelse i alle medlemsstater av de bestemmelser som er fastsatt i dette direktiv og europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/55/EF av 26. juni 2003 om felles regler for det indre marked for naturgass⁵ og i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1228/2003 av 26. juni 2003 om vilkår for adgang til nett for overføring av elektrisk kraft over landegrensene⁶.
17. For å sikre effektiv markedsadgang for alle markedsdeltakere, også nye, er det nødvendig å innføre kostnadsrelaterte utjevningsordninger som ikke innebærer forskjellsbehandling. Når markedet for elektrisk kraft har et tilstrekkelig høyt likviditetsnivå, bør dette oppnås ved at det innføres åpne markedsbaserte ordninger for forsyning og kjøp av elektrisk kraft som er nødvendig for å oppfylle kravene til utjevning. Så lenge likviditetsnivået på markedet ikke er tilstrekkelig høyt, bør nasjonale reguleringsmyndigheter spille en aktiv rolle for å sikre at utjevningstariffene er kostnadsrelaterte og ikke innebærer forskjellsbehandling. Det bør samtidig gis egnede incitamenten for å skape likevekt mellom produksjon og forbruk av elektrisk kraft og for at systemet ikke skal settes i fare.
18. Nasjonale reguleringsmyndigheter bør kunne fastsette eller godkjenne tariffen eller de metoder som ligger til grunn for beregning av tarif-

⁵ Se s. 57 i denne EUT.

⁶ Se s. 1 i denne EUT.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

fer, på bakgrunn av et forslag fra operatører av overføringsnett eller distribusjonsnett, eller på bakgrunn av et forslag som disse operatørene og nettbrukerne er blitt enige om. Når de utfører disse oppgavene bør de nasjonale reguleringsmyndigheter sikre at overførings- og distribusjonstariffer er kostnadsrelaterte og ikke innebærer forskjellsbehandling, samtidig som de tar hensyn til de marginalkostnader som på lang sikt kan spares som følge av distribuert produksjon og tiltak for å styre etterspørselen.

19. All industri og handel i Fellesskapet, herunder små og mellomstore bedrifter, og alle borgere i Fellesskapet som har økonomiske fordeler av det indre marked, bør også kunne oppnå et høyt nivå av forbrukervern, og særlig husholdninger og, når medlemsstatene anser det som hensiktsmessig, små bedrifter bør også kunne få garantier for offentlig tjenesteytelse, særlig med hensyn til forsyningssikkerhet og rimelige tariffer, med sikte på å oppnå rettferdighet, konkurranse og indirekte for å skape arbeidsplasser.
20. Elektrisitetskunder bør fritt kunne velge leverandør. Det bør likevel skje en gradvis tilnærming for å gjennomføre det indre marked for elektrisk kraft slik at industrien kan tilpasse seg og sikre at egnede tiltak og ordninger er innført for å verne kundenes interesser og sikre at de har en reell rett til å velge leverandør.
21. En gradvis åpning av markedene for full konkurranse bør snarest mulig fjerne forskjellene mellom medlemsstatene. Innsyn og sikkerhet bør sikres i forbindelse med gjennomføringen av dette direktiv.
22. Nesten alle medlemsstatene har valgt å sikre konkurranse i markedet for produksjon av elektrisk kraft gjennom en åpen framgangsmåte for tildeling av tillatelse. Medlemsstatene bør imidlertid sikre muligheten til å bidra til forsyningssikkerhet gjennom en anbudsprosedyre eller en lignende framgangsmåte dersom det ikke bygges opp tilstrekkelig kapasitet for produksjon av elektrisk kraft på grunnlag av framgangsmåten for tildeling av tillatelse. Medlemsstatene bør av hensyn til miljøvern og for å fremme helt ny teknologi ha mulighet til å utlyse en anbudsinnbydelse for ny kapasitet på grunnlag av offentliggjorte kriterier. Ny kapasitet omfatter blant annet fornybare energikilder og kraftvarmeproduksjon.
23. Av hensyn til forsyningssikkerheten bør likevekten mellom tilbud og etterspørsel i hver enkelt medlemsstat overvåkes, og overvåkingen bør følges av en rapport om situasjonen på

fellesskapsplan, idet det tas hensyn til samkjøringskapasiteten mellom områdene. Slik overvåking bør foretas i tilstrekkelig god tid til at egnede tiltak kan iverksettes dersom forsyningssikkerheten er truet. Etablering og vedlikehold av den nødvendige nettinfrastruktur, herunder samkjøringskapasitet, bør bidra til å sikre en stabil forsyning av elektrisk kraft. Etablering og vedlikehold av den nødvendige nettinfrastruktur, herunder samkjøringskapasitet og desentralisert produksjon av elektrisk kraft, er viktige faktorer for å sikre en stabil forsyning av elektrisk kraft.

24. Medlemsstatene bør sikre at privatkunder og, når medlemsstatene anser det som hensiktsmessig, små bedrifter, har rett til å bli forsynt med elektrisk kraft av en bestemt kvalitet til sammenlignbare, oversiktlige og rimelige priser. For å sikre høy kvalitet på offentlige tjenester i Fellesskapet bør medlemsstatene regelmessig underrette Kommisjonen om alle tiltak de treffer for å nå dette direktivs mål. Kommisjonen bør regelmessig offentliggjøre en rapport med analyser av de tiltak som treffes på nasjonalt plan for å nå målene for offentlige tjenester og sammenligne virkningene av dem med sikte på å fremme anbefalinger om tiltak som bør treffes på nasjonalt plan for å oppnå høy kvalitet på offentlige tjenester. Medlemsstatene bør treffe de nødvendige tiltak for å verne sårbare kunder på det indre marked for elektrisk kraft. Slike tiltak kan variere alt etter omstendighetene i vedkommende medlemsstat og kan omfatte bestemte tiltak knyttet til betaling av strømregninger, eller mer allmenne tiltak som treffes i forbindelse med trygdeordningen. Når leveringspliktige tjenester også ytes til små bedrifter, kan tiltak for å sikre at disse leveringspliktige tjenestene ytes være forskjellige for husholdninger og små bedrifter.
25. Kommisjonen har meddelt at den har til hensikt å treffe tiltak særlig med hensyn til omfanget av merkingsbestemmelsene, især om på hvilken måte opplysningene om de miljøvirkninger som produksjon av elektrisk kraft fra ulike energikilder har, i det minste i form av CO₂-utslipp og radioaktivt avfall, kan stilles til rådighet på en oversiktlig, lett tilgjengelig og sammenlignbar måte i hele Den europeiske union, og om på hvilken måte tiltakene som treffes i medlemsstatene for å kontrollere at opplysningene fra leverandørene er nøyaktige, kan forenkles.
26. Oppfyllelsen av forpliktelsene til å yte offentlig tjeneste er et grunnleggende krav i dette direk-

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europaisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

- tiv, og det er viktig at direktivet angir felles minstestandarder som overholdes av alle medlemsstater, og som tar hensyn til målsetningene om forbrukervern, forsyningssikkerhet, miljøvern og like konkurransevilkår i alle medlemsstater. Det er viktig at forpliktelsene til å yte offentlig tjeneste kan tolkes på nasjonalt plan, idet det tas hensyn til nasjonale forhold og forutsatt at fellesskapsretten overholdes.
27. Medlemsstatene kan utpeke en leverandør. Denne leverandøren kan være salgsavdelingen i et vertikalt integrert foretak, som også ivaretar distribusjonsfunksjonene, forutsatt at det oppfyller dette direktivs krav om juridisk atskillelse.
28. Tiltak medlemsstatene treffer for å nå målene om sosial og økonomisk utjevning kan blant annet omfatte relevante økonomiske incitamenter, om nødvendig ved bruk av alle tilgjengelige midler på nasjonalt plan og fellesskapsplan. Disse midlene kan omfatte ansvarsordninger som sikrer den nødvendige investering.
29. I den grad de tiltak medlemsstatene treffer for å oppfylle sine forpliktelser til å yte offentlig tjeneste utgjør statsstøtte i henhold til traktatens artikkel 87 nr. 1, har de i henhold til traktatens artikkel 88 nr. 3 plikt til å underrette Kommissjonen om disse.
30. Kravet om å underrette Kommissjonen om avslag på søknader om å etablere ny produksjonskapasitet har vist seg å være en unødvendig administrativ byrde og bør derfor fjernes.
31. Ettersom målet for det foreslåtte tiltak, som er å skape et velfungerende indre marked for elektrisk kraft med rettferdig konkurranse, ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene og derfor på grunn av tiltakets omfang og virkninger bedre kan nås på fellesskapsplan, kan Fellesskapet treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i traktatens artikkel 5. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går dette direktiv ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå dette mål.
32. I lys av erfaringene fra gjennomføringen av rådsdirektiv 90/547/EØF av 29. oktober 1990 om transitt av elektrisk kraft gjennom hovednett⁷, bør det treffes tiltak for å sikre ensartede adgangsordninger uten forskjellsbehandling for overføring, herunder grenseoverskridende overføring av elektrisk kraft mellom medlemsstater. For å sikre ensartet behandling med hensyn til adgang til elektisitetsnettene, også ved transitt, bør nevnte direktiv oppheves.
33. På grunn av omfanget av de endringer som gjøres i direktiv 96/92/EF, bør de berørte bestemmelser av klarhets- og rasjonaliseringshensyn omarbeides.
34. I dette direktiv respekteres de grunnleggende rettigheter og overholdes de prinsipper som er nedfelt blant annet i Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter –

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Kapittel I

Virkeområde og definisjoner

Artikkel 1

Virkeområde

I dette direktiv fastsettes felles regler for produksjon, overføring, distribusjon og forsyning av elektrisk kraft. Det fastsettes nærmere regler for elektrisitetssektorens organisering og virkemåte og for adgang til markedet, kriterier og prosedyrer for anbud og konsesjon samt regler for drift av nett.

Artikkel 2

Definisjoner

I dette direktiv menes med

1. «produksjon», produksjon av elektrisk kraft,
2. «produsent», en fysisk eller juridisk person som produserer elektrisk kraft,
3. «overføring», transport av elektrisk kraft gjennom det sammenkoblede nettet for svært høy spenning og høyspenning med sikte på levering til sluttforbrukere eller til distributører,
4. «operatør av overføringsnett», en fysisk eller juridisk person som har ansvar for drift, vedlikehold og, ved behov, utvikling av overføringsnett i et gitt område og, eventuelt, forbindelsesledninger til andre nett, samt for å sikre nettets langsiktige evne til å dekke en rimelig etterspørsel etter overføring av elektrisk kraft,
5. «distribusjon», transport av elektrisk kraft gjennom distribusjonsnett med høy, middels og lav spenning med sikte på levering til kunder, men unntatt forsyning,
6. «operatør av distribusjonsnett», en fysisk eller juridisk person som har ansvar for drift, vedlikehold og, ved behov, utvikling av distribusjonsnett i et gitt område og, eventuelt forbindelsesledninger til andre nett, samt for å sikre nettets langsiktige evne til å dekke en rimelig etterspørsel etter distribusjon av elektrisk kraft,

⁷ EFT L 313 av 13.11.1990, s. 30. Direktivet sist endret ved kommisjonsdirektiv 98/75/EF (EFT L 276 av 13.10.1998, s. 9).

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

7. «kunder», grossister og sluttkunder som kjøper elektrisk kraft,
8. «grossister», enhver fysisk eller juridisk person som kjøper elektrisk kraft med sikte på videre salg i eller utenfor det nett personen er etablert i,
9. «sluttkunder», kunder som kjøper elektrisk kraft til eget bruk,
10. «privatkunder», kunder som kjøper elektrisk kraft til eget husholdningsforbruk, unntatt forretningsvirksomhet eller yrkesvirksomhet,
11. «forretningskunder», enhver fysisk eller juridisk person som kjøper elektrisk kraft som ikke er til eget husholdningsforbruk, herunder produsenter og grossister,
12. «berettigede kunder», kunder som fritt kan velge leverandør av elektrisk kraft i henhold til artikkel 21 i dette direktiv,
13. «forbindelsesledninger», utstyr som brukes til å kople sammen elektrisitetsnett,
14. «samkjøringsnett», en rekke overførings- og distribusjonsnett som er sammenkoplede ved hjelp av én eller flere forbindelsesledninger,
15. «direkteledning», enten en kraftledning som kopler sammen et enkelt produksjonssted og en enkelt kunde, eller en kraftledning som kopler sammen en elektrisitetsprodusent og et elektrisitetsforsyningsforetak slik at disse kan forsyne sine egne anlegg, datterforetak og berettigede kunder direkte,
16. «økonomisk rangering», rangering av kilder for elektrisitetsforsyning etter økonomiske kriterier,
17. «tilleggstjenester», alle funksjoner som er nødvendige for driften av et overførings- eller distribusjonsnett,
18. «nettbrukere», enhver fysisk eller juridisk person som leverer til eller forsynes fra et overførings- eller distribusjonsnett,
19. «forsyning», salg, herunder videresalg, av elektrisk kraft til kunder,
20. «integrert elektrisitetsforetak», et vertikalt eller horisontalt integrert foretak,
21. «vertikalt integrert foretak», et foretak eller en gruppe av foretak med innbyrdes forhold som definert i artikkel 3 nr. 3 i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89 av 21. desember 1989 om tilsyn med foretakssammenslutninger⁸ der det berørte foretaket/den berørte gruppen utfører minst én av funksjonene overføring eller distribusjon, og minst én av funksjonene produksjon eller forsyning av elektrisk kraft,
22. «tilknyttet foretak», et tilknyttet foretak i henhold til artikkel 41 i sjuende rådsdirektiv 83/349/EØF av 13. juni 1983 med hjemmel i traktatens artikkel 44 paragraf 2 bokstav g⁹ om konsoliderte regnskaper¹⁰, og/eller et tilknyttet foretak i henhold til artikkel 33 nr. 1 i nevnte direktiv og/eller et foretak som tilhører de samme aksjeeiere,
23. «horisontalt integrert foretak», et foretak som utfører minst én av følgende funksjoner: produksjon for salg, overføring, distribusjon eller forsyning av elektrisk kraft, og en annen virksomhet som ikke er knyttet til elektrisitetssektoren,
24. «anbudsprosedyre», en prosedyre der planlagte tilleggsbehov og erstatningskapasitet dekkes av forsyninger fra ny eller eksisterende produksjonskapasitet,
25. «langsiktig planlegging», planlegging av behov for investering i produksjons-, overførings- og distribusjonskapasitet på lang sikt, med sikte på å dekke systemets etterspørsel etter elektrisk kraft og sikre forsyninger til kundene,
26. «lite, isolert nett», et nett med et forbruk på under 3000 GWh i 1996 der mindre enn 5 % av årsforbruket dekkes ved hjelp av sammenkopling med andre nett,
27. «isolert mikronett», et nett med et forbruk på under 500 GWh i 1996 der det ikke finnes noen sammenkopling med andre nett,
28. «sikkerhet», både forsyningssikkerhet, leveringssikkerhet og teknisk sikkerhet.
29. «styring av energieffektivitet/energieterspørsel», en helhetlig eller integrert metode med sikte på å påvirke elektrisitetsforbrukets omfang og tidspunkter for å redusere forbruket av primærenergi og toppbelastninger ved å prioritere investeringer i energieffektiviserings tiltak eller andre tiltak, for eksempel leveringskontrakter som kan avbrytes, framfor investeringer for å øke produksjonskapasiteten, dersom det første er det mest effektive og økonomiske alternativet, idet det tas hensyn til den positive miljøvirkningen av redusert energiforbruk og tilknyttede aspekter som forsynings-sikkerhet og distribusjonskostnader,

⁸ EFT L 395 av 30.12.1989, s. 1. Forordningen sist endret ved forordning (EF) nr. 1310/97 (EFT L 180 av 9.7.1997, s. 1).

⁹ Tittelen på direktiv 83/349/EØF er endret for å ta hensyn til omnummereringen av artiklene i traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap i samsvar med artikkel 12 i Amsterdam-traktaten; den opprinnelige henvisningen var til artikkel 54 paragraf 3 bokstav g).

¹⁰ EFT L 193 av 18.7.1983, s. 1. Direktivet sist endret ved europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/65/EF (EFT L 283 av 27.10.2001, s. 28).

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

30. «fornybare energikilder», fornybare ikke-fossile energikilder (vind, sol, geotermisk energi, bølge- og tidevannsenergi, vannkraft, biomasse, gass fra fyllplasser, gass fra renseanlegg og biogasser,
31. «distribuert produksjon», produksjonsanlegg tilknyttet distribusjonsnettet.

Kapittel II

Alminnelige regler for organisering av sektoren

Artikkel 3

Forpliktelser til å yte offentlig tjeneste og forbrukervern

1. Med forbehold for nr. 2 skal medlemsstatene på grunnlag av sin institusjonelle organisering og under behørig hensyn til nærhetsprinsippet sikre at elektrisitetsforetak drives i samsvar med prinsippene i dette direktiv med sikte på å skape et konkurransedyktig, sikkert og miljømessig bærekraftig marked for elektrisk kraft, og de skal ikke forskjellsbehandle slike foretak med hensyn til rettigheter eller plikter.
2. Idet det tas fullt hensyn til traktatens bestemmelser, særlig artikkel 86, og av hensyn til allmenne økonomiske interesser kan medlemsstatene pålegge foretak i elektrisitetssektoren forpliktelser til å yte offentlige tjenester som kan vedrøre sikkerhet, herunder forsyningssikkerhet, regelmessighet, kvalitet på og pris for forsyninger, samt miljøvern, herunder energieffektivitet og klimabeskyttelse. Slike forpliktelser skal være klart definerte, oversiktlige, kontrollerbare og ikke innebære forskjellsbehandling, og skal sikre elektrisitetsforetak i EU lik adgang til nasjonale forbrukere. I forbindelse med forsyningssikkerhet, styring av energieffektivitet/energieffektivitet samt for å nå de miljømål som er nevnt i dette nummer, kan medlemsstatene innføre langsiktig planlegging, idet det tas hensyn til muligheten for at tredjemann søker å få adgang til nettet.
3. Medlemsstatene skal sikre at alle privatkunder, og, når medlemsstatene anser det som hensiktsmessig, små bedrifter, (det vil si foretak med færre enn 50 ansatte og en årlig omsetning eller årsbalanse som ikke overstiger 10 millioner euro), har rett til leveringspliktige tjenester, det vil si rett til å få levert elektrisk kraft av en bestemt kvalitet på sitt territorium til rimelige, lett og klart sammenlignbare og oversiktlige priser. For å sikre at leveringspliktige tjenester ytes kan medlemsstatene utpeke en leverandør. Medlemsstatene skal pålegge distribusjonsforetak en forpliktelse til å kople kun-

der til sine nett i henhold til vilkår, betingelser og tariffer fastsatt etter framgangsmåten i artikkel 23 nr. 2. Ikke noe i dette direktiv skal være til hinder for at medlemsstatene kan styrke markedsstillingen til private, små og mellomstore forbrukere ved å fremme mulighetene for at denne forbrukergruppen velger å la seg representere samlet.

Første ledd skal gjennomføres på en åpen måte og ikke innebære forskjellsbehandling, og skal ikke være til hinder for at markedet åpnes som omhandlet i artikkel 21.

4. Når en medlemsstat gir finansiell godtgjøring, andre former for erstatning og eneretter for å oppfylle forpliktelsene fastsatt i nr. 2 og 3, skal dette skje på en åpen måte og ikke innebære forskjellsbehandling.
5. Medlemsstatene skal treffe egnede tiltak for å verne slutt kunder, og skal særlig sikre at det finnes egnede vernetiltak for å beskytte sårbare kunder, herunder tiltak for å hjelpe dem å unngå avbrudd i forsyningen av elektrisk kraft. I denne sammenheng kan medlemsstatene treffe tiltak for å verne slutt kunder i fjerntliggende områder. De skal sikre et høyt nivå av forbrukervern, særlig med hensyn til innsyn i kontraktvilkår og -betingelser, generelle opplysninger og tvisteløsningsordninger. Medlemsstatene skal sikre at berettigede kunder i praksis kan bytte leverandør. I det minste når det gjelder privatkunder skal disse tiltakene omfatte de tiltak som angis i vedlegg A.
6. Medlemsstatene skal sikre at leverandører av elektrisk kraft i eller med regningene og i reklamemateriale som sendes til slutt kunder, angir:
 - a) hver enkelt energikildes bidrag til leverandørens samlede energikilder i det foregående år,
 - b) i det minste en henvisning til eksisterende referanse kilder, for eksempel nettsider, med offentlig tilgjengelige opplysninger om miljøvirkninger i det minste i form av utslipp av CO₂ og radioaktivt avfall som følge av den elektriske kraften produsert fra leverandørens samlede energikilder i det foregående år.

Med hensyn til elektrisk kraft innhentet gjennom en kraftbørs eller importert fra et foretak utenfor Fellesskapet, kan det anvendes samlede tall for det foregående år framlagt av vedkommende kraftbørs eller foretak.

Medlemsstatene skal treffe de nødvendige tiltak for å sikre at opplysninger som leverandører gir sine kunder i henhold til denne artikkel, er pålitelige.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

7. Medlemsstatene skal gjennomføre egnede tiltak for å nå målene om sosial og økonomisk utjevning, miljøvern, som kan omfatte tiltak for å styre energieffektivitet og midler for å motvirke klimaendringer, og forsyningsikkerhet. Slike tiltak kan blant annet omfatte egnede økonomiske incitamenter, ved behov ved bruk av alle tilgjengelige midler på nasjonalt plan og fellesskapsplan, til vedlikehold og bygging av den nødvendige nettinfrastruktur, herunder samkjøringskapasitet.
8. Medlemsstatene kan vedta ikke å anvende bestemmelsene i artikkel 6, 7, 20 og 22 i den grad anvendelsen av disse bestemmelsene juridisk eller faktisk ville hindre oppfyllelsen av de forpliktelse som elektrisitetsforetakene er pålagt av hensyn til allmenne økonomiske interesser, og dersom utviklingen av handelen ikke påvirkes i et omfang som strider mot Fellesskapets interesser. Fellesskapets interesser omfatter blant annet konkurranse med hensyn til berettigede kunder i samsvar med dette direktiv og traktatens artikkel 86.
9. Medlemsstatene skal, når dette direktiv er gjennomført, underrette Kommisjonen om alle tiltak som er truffet for å oppfylle forpliktelsene til å yte offentlig tjeneste, herunder forbruker- og miljøvern, og deres mulige virkning på nasjonal og internasjonal konkurranse, uavhengig av om slike tiltak krever et unntak fra bestemmelsene i dette direktiv. De skal deretter hvert annet år underrette Kommisjonen om eventuelle endringer av slike tiltak, uavhengig av om de krever et unntak fra dette direktiv.

Artikkel 4

Overvåking av forsyningsikkerhet

Medlemsstatene skal sikre overvåking av forsyningsikkerheten. Når medlemsstatene anser det som hensiktsmessig, kan de delegere denne oppgaven til reguleringsmyndighetene nevnt i artikkel 23 nr. 1. Denne overvåkingen skal særlig omfatte likevekten mellom forsyning og etterspørsel i det nasjonale marked, nivået på forventet framtidig etterspørsel og ytterligere kapasitet under planlegging eller bygging, og nettenes kvalitets- og vedlikeholds nivå samt tiltak for å dekke perioder med uvanlig stor etterspørsel og håndtere bortfall av forsyninger fra en eller flere leverandører. Vedkommende myndigheter skal innen 31. juli hvert annet år offentliggjøre en rapport som viser resultatene av overvåkingen av disse forholdene, samt eventuelle tiltak som er truffet eller planlagt i den

forbindelse, og skal umiddelbart oversende denne rapporten til Kommisjonen.

Artikkel 5

Tekniske forskrifter

Medlemsstatene skal sørge for at det utarbeides og offentliggjøres tekniske sikkerhetskriterier og tekniske forskrifter med tekniske minstekrav for konstruksjon og drift som produksjonsanlegg, distribusjonsnett, direkte tilkoplede kundeutstyr, forbindelsesledninger og direkteledninger må oppfylle for å kunne koples til nettet. Disse tekniske forskriftene skal sikre samvirkingsevnen mellom nettene, være objektive og ikke innebære forskjellsbehandling. De skal meddeles Kommisjonen i samsvar med artikkel 8 i europaparlaments- og rådsdirektiv 98/34/EF av 22. juni 1998 om en informasjonsprosedyre for standarder og tekniske forskrifter samt regler for informasjonssamfunnstjenester¹¹.

Kapittel III

Produksjon

Artikkel 6

Framgangsmåte for tildeling av tillatelse for ny kapasitet

1. Ved etablering av ny produksjonskapasitet skal medlemsstatene anvende en framgangsmåte for tildeling av tillatelse som skal følges i samsvar med objektive og oversiktlige kriterier som ikke innebærer forskjellsbehandling.
2. Medlemsstatene skal fastsette kriterier for tildeling av tillatelser til å etablere produksjonskapasitet på deres territorium. Disse kriteriene kan omfatte
 - a) elektrisitetsnettenes, anleggenes og tilhørende utstyrs sikkerhet og pålitelighet,
 - b) vern av folkehelse og offentlig sikkerhet,
 - c) miljøvern,
 - d) arealbruk og plassering,
 - e) bruk av offentlige arealer,
 - f) energieffektivitet,
 - g) arten av primære energikilder,
 - h) søkerens egenskaper, for eksempel teknisk, økonomisk og finansiell evne,
 - i) samsvar med tiltak truffet i henhold til artikkel 3.
3. Medlemsstatene skal sikre at framgangsmåter for tildeling av tillatelse for små produsenter og/eller distribuert produksjon tar hensyn til

¹¹ EFT L 204 av 21.7.1998, s. 37. Direktivet sist endret ved direktiv 98/48/EF (EFT L 217 av 5.8.1998, s. 18).

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

deres begrensede størrelse og eventuelle innvirkning.

4. Framgangsmåtene og kriteriene for tildeling av tillatelse skal offentliggjøres. Ved avslag på en søknad om tillatelse skal søkeren underrettes om grunnene til dette. Grunnene skal være objektive, likebehandlende, velfunderte og behørig begrunnede. Søkeren skal ha mulighet til å påklage avgjørelsen.

Artikkel 7

Anbud på ny kapasitet

1. Medlemsstatene skal av hensyn til forsynings-sikkerheten sikre muligheten for at det kan innføres ny kapasitet eller tiltak for styring av energieffektivitet/energieterspørsel gjennom en anbudsprosedyre eller en framgangsmåte som ligner med hensyn til åpenhet og likebehandling, på grunnlag av offentliggjorte kriterier. Disse prosedyrene/framgangsmåtene kan imidlertid anvendes bare dersom den produksjonskapasiteten som etableres på grunnlag av framgangsmåten for tildeling av tillatelse, eller de tiltak for styring av energieffektivitet/energieterspørsel som treffes, ikke er tilstrekkelige til å sikre forsynings-sikkerhet.
2. Medlemsstatene kan av hensyn til miljøvern og for å fremme helt ny teknologi sikre muligheten til å utlyse en anbudsinnbydelse for ny kapasitet på grunnlag av offentliggjorte kriterier. En slik anbudsinnbydelse kan gjelde ny kapasitet eller tiltak for styring av energieffektivitet/energieterspørsel. En anbudsprosedyre kan imidlertid anvendes bare dersom den produksjonskapasiteten som etableres på grunnlag av framgangsmåten for tildeling av tillatelse, eller de tiltakene som treffes, ikke er tilstrekkelige for å nå disse målene.
3. Nærmere opplysninger om anbudsprosedyren for produksjonskapasitet og tiltak for styring av energieffektivitet/energieterspørsel skal offentliggjøres i *Den europeiske unions tidende* minst seks måneder før anbudsfristen utløper.

Anbudsgrunnlagene skal gjøres tilgjengelige for alle interesserte foretak som er etablert på en medlemsstats territorium, slik at foretakene har tilstrekkelig tid til å inngi et anbud.

For å sikre åpenhet og likebehandling skal anbudsgrunnlagene inneholde en detaljert beskrivelse av kontraktspesifikasjonene og av prosedyren som skal følges av alle anbydere, samt en uttømmende liste over kriteriene som legges til grunn ved utvelgelse av anbydere og tildeling av kontrakt, herunder incitamenter

som omfattes av anbudet, f.eks. subsidier. Disse spesifikasjonene kan også vedrøre områdene nevnt i artikkel 6 nr. 2.

4. Dersom anbudsinnbydelsen gjelder nødvendig produksjonskapasitet, skal det også tas hensyn til tilbud om forsyning av elektrisk kraft med langsiktige garantier fra eksisterende produksjonsenheter, dersom ytterligere behov kan dekkes på denne måten.
5. Medlemsstatene skal utpeke en myndighet, et offentlig organ eller et privat organ som er uavhengig av produksjon, overføring, distribusjon og forsyning av elektrisk kraft, og som kan være en reguleringsmyndighet som nevnt i artikkel 23 nr. 1, som ansvarlig for organisering, overvåking og kontroll av anbudsprosedyren nevnt i nr. 1-4. Dersom en operatør av overføringsnett når det gjelder eierskap er helt uavhengig av andre virksomheter som ikke er knyttet til overføringsnettet, kan operatøren av overføringsnettet utpekes som ansvarlig for organisering, overvåking og kontroll av anbudsprosedyren. Denne myndighet eller dette organ skal treffe alle nødvendige tiltak for å sikre at hensynet til fortrolige opplysninger i anbudene ivaretas.

Kapittel IV

Drift av overføringsnett

Artikkel 8

Utpeking av operatører av overføringsnett

For et tidsrom som medlemsstatene skal fastsette idet de tar hensyn til effektivitet og økonomisk likevekt, skal medlemsstatene utpeke eller anmode foretak som eier overføringsnett om å utpeke en eller flere operatører av overføringsnett. Medlemsstatene skal sikre at operatører av overføringsnett opptrer i samsvar med artikkel 9-12.

Artikkel 9

Oppgaver for operatører av overføringsnett

Hver operatør av overføringsnett skal ha ansvar for å:

- a) sikre nettets langsiktige evne til å oppfylle rimelige krav om overføring av elektrisk kraft,
- b) bidra til forsynings-sikkerhet gjennom egnet overføringskapasitet og et pålitelig nett,
- c) forvalte energistrømmen i nettet, idet det tas hensyn til utveksling med andre samkjøringsnett. For dette formål har operatøren av overføringsnettet ansvar for å sikre at elektrisitetsnettet er sikkert, pålitelig og effektivt, og skal i den forbindelse sørge for at alle nødvendige til-

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

leggstjenester er tilgjengelige, i den grad denne tilgjengeligheten er uavhengig av andre overføringsnett som operatørens nett er sammenkoplet med,

- d) gi operatører av eventuelle andre nett som operatørens nett er sammenkoplet med, tilstrekkelige opplysninger til å sikre sikker og effektiv drift av samkjøringsnettet samt samordnet utbygging og samvirkingsevne,
- e) unngå forskjellsbehandling av nettbrukere eller grupper av nettbrukere, særlig til fordel for tilknyttede foretak,
- f) gi nettbrukere tilstrekkelige opplysninger til at de kan få effektiv adgang til nettet.

Artikkel 10

Atskillelse av operatører av overføringsnett

1. Dersom operatøren av overføringsnettet er del av et vertikalt integrert foretak, skal denne i det minste med hensyn til juridisk form, organisasjon og beslutningstaking være uavhengig av andre virksomheter som ikke er knyttet til overføring. Disse reglene skal ikke innebære noen forpliktelse til å skille eierskap av aktiva i overføringsnettet fra det vertikalt integrerte foretaket.
2. For å sikre uavhengigheten til operatøren av overføringsnett nevnt i nr. 1, skal følgende minstekriterier gjelde:
 - a) de personer som er ansvarlige for forvaltning av operatøren av overføringsnettet kan ikke inngå i foretaksstrukturer i det integrerte elektrisitetsforetaket som har direkte eller indirekte ansvar for den daglige drift av produksjon, distribusjon og forsyning av elektrisk kraft,
 - b) egnede tiltak må treffes for å sikre at de yrkesmessige interessene til personer med ansvar for forvaltning av operatøren av overføringsnettet tas hensyn til på en måte som sikrer at de er i stand til å handle selvstendig,
 - c) operatøren av overføringsnettet skal ha reell rett til å treffe beslutninger uavhengig av det integrerte elektrisitetsforetaket om aktiva som er nødvendige for å drive, vedlikeholde eller utvikle nettet. Dette er ikke til hinder for at det kan foretas egnet samordning som sikrer vern av morselskapets økonomiske og forvaltningsmessige overvåkingsrettigheter med hensyn til avkastningen, som er indirekte regulert i henhold til artikkel 23 nr. 2, av midler investert i et datterselskap. Dette skal sær-

lig gjøre det mulig for morselskapet å godkjenne den årlige finansieringsplanen, eller et tilsvarende instrument, fra operatøren av overføringsnettet, og å fastsette samlede grenser for datterselskapets gjeldsnivå. Morselskapet skal ikke kunne gi instruksjoner med hensyn til den daglige drift eller de enkelte beslutninger om bygging eller oppgradering av overføringsledninger, så lenge disse beslutningene ikke går ut over vilkårene i den godkjente finansieringsplanen eller et annet tilsvarende instrument,

- d) operatøren av overføringsnettet skal utarbeide et samsvarsprogram som beskriver de tiltak som er truffet for å sikre at atferd som innebærer forskjellsbehandling er utelukket, samt sikre kontroll av at programmet følges. I programmet skal det angis hvilke spesifikke forpliktelser arbeidstakere har for å nå dette målet. En årsrapport med en beskrivelse av de tiltak som er truffet skal framlegges for reguleringsmyndigheten nevnt i artikkel 23 nr. 1 av den person eller det organ som har ansvar for overvåking av samsvarsprogrammet, og årsrapporten skal offentliggjøres.

Artikkel 11

Lastfordeling og utjevning

1. Med forbehold for forsyning av elektrisk kraft i henhold til kontraktsfestede forpliktelser, herunder dem som følger av anbuds vilkår, skal operatøren av overføringsnett, når vedkommende har en slik funksjon, ha ansvar for lastfordelingen mellom produksjonsanleggene i sitt område og for å bestemme bruken av forbindelsesledninger til andre nett.
2. Lastfordelingen mellom produksjonsanleggene og bruken av forbindelsesledningene skal avgjøres på grunnlag av kriterier som kan godkjennes av medlemsstaten og som skal være objektive, offentliggjøres og anvendes uten forskjellsbehandling, på en måte som sikrer at det indre marked for elektrisk kraft virker tilfredsstillende. I kriteriene skal det tas hensyn til den økonomiske rangeringen av elektrisk kraft fra tilgjengelige produksjonsanlegg eller fra overføring gjennom forbindelsesledninger, og det skal tas hensyn til nettets tekniske begrensninger.
3. En medlemsstat kan kreve at nettoperatøren ved lastfordelingen mellom produksjonsanlegg gir forrang til produksjonsanlegg der det

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

anvendes fornybare energikilder eller avfall, eller der det produseres kraftvarme.

4. En medlemsstat kan av sikkerhets- og forsyningsårsaker bestemme at produksjonsanlegg der det anvendes innenlandske primære energikilder som brensel, gis forrang i et omfang som i løpet av et kalenderår høyst omfatter 15 % av det samlede forbruk av primærenergi som er nødvendig for å produsere den elektrisitet som forbrukes i den aktuelle medlemsstat.
5. Medlemsstatene kan kreve at operatører av overføringsnett oppfyller minstekrav til vedlikehold og utvikling av overføringsnettet, herunder samkjøringskapasitet.
6. Operatører av overføringsnett skal, når de har en slik funksjon, anskaffe den energi de bruker for å dekke energitap og reservekapasitet i sine nett i henhold til oversiktlige og markedsbaserte framgangsmåter som ikke innebærer forskjellsbehandling.
7. De regler for utjevning i elektrisitetsnettet som vedtas av operatører av overføringsnett, skal være objektive, oversiktlige og ikke innebære forskjellsbehandling, noe som også gjelder reglene for nettbrukernes betaling for bruk av deres nett i forbindelse med ubalanse i energiforsyningen. Vilkår og betingelser, herunder regler og tariffer, for slike tjenester som ytes av operatører av overføringsnett, skal fastsettes i henhold til en metode som er forenlig med artikkel 23 nr. 2, uten at det innebærer forskjellsbehandling og på en kostnadsrelatert måte, og de skal offentliggjøres.

Artikkel 12

Taushetsplikt for operatører av overføringsnett

Hver operatør av overføringsnett skal, med forbehold for artikkel 18 eller enhver annen lovbestemt opplysningsplikt, sørge for fortrolig behandling av forretningsmessig følsomme opplysninger som operatøren mottar i forbindelse med utøvelsen av sin virksomhet. Opplysninger om egen virksomhet som kan være kommersielt fordelaktige, skal gjøres tilgjengelige på en måte som ikke innebærer forskjellsbehandling.

Kapittel V

Drift av distribusjonsnett

Artikkel 13

Utpeking av operatører av distribusjonsnett

For et tidsrom som medlemsstatene skal fastsette idet de tar hensyn til effektivitet og økonomisk likevekt, skal medlemsstatene utpeke eller

anmode foretak som eier eller har ansvar for distribusjonsnett om å utpeke en eller flere operatører av distribusjonsnett. Medlemsstatene skal sikre at operatører av distribusjonsnett opptrer i samsvar med artikkel 14-16.

Artikkel 14

Oppgaver for operatører av distribusjonsnett

1. Operatøren av distribusjonsnettet skal vedlikeholde et sikkert, pålitelig og effektivt nett for distribusjon av elektrisk kraft i sitt område og skal ta hensyn til miljøet.
2. Operatøren skal ikke under noen omstendighet forskjellsbehandle nettbrukere eller grupper av nettbrukere, særlig ikke til fordel for egne tilknyttede foretak.
3. Operatøren av distribusjonsnettet skal gi nettbrukere tilstrekkelige opplysninger til at de kan få effektiv adgang til nettet.
4. En medlemsstat kan kreve at operatøren av distribusjonsnettet ved lastfordelingen mellom produksjonsanlegg gir forrang til produksjonsanlegg der det anvendes fornybare energikilder eller avfall, eller der det produseres kraftvarme.
5. Operatører av distribusjonsnett skal, når de har en slik funksjon, anskaffe den energi de bruker for å dekke energitap og reservekapasitet i sine nett i henhold til oversiktlige og markedsbaserte framgangsmåter som ikke innebærer forskjellsbehandling. Dette kravet skal ikke berøre bruk av elektrisk kraft anskaffet i henhold til kontrakter inngått før 1. januar 2002.
6. Dersom operatører av distribusjonsnett har ansvar for utjevning i distribusjonsnettet for elektrisk kraft, skal regler de vedtar for dette formål være objektive, oversiktlige og ikke innebære forskjellsbehandling, herunder regler for nettbrukernes betaling for bruk av nettet i forbindelse med ubalanse i energiforsyningen. Vilkår og betingelser, herunder regler og tariffer, for ytelse av slike tjenester av operatører av distribusjonsnett skal fastsettes i samsvar med artikkel 23 nr. 2, uten at det innebærer forskjellsbehandling og på en kostnadsrelatert måte, og de skal offentliggjøres.
7. Når operatøren av distribusjonsnettet planlegger utviklingen av distribusjonsnettet, skal det tas hensyn til tiltak for styring av energieffektivitet/energieffektivitet og/eller distribuert produksjon som vil kunne erstatte behovet for å oppgradere eller erstatte elektrisitetkapasitet.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

Artikkel 15

Atskillelse av operatører av distribusjonsnett

1. Dersom operatøren av distribusjonsnettet er del av et vertikalt integrert foretak, skal denne i det minste med hensyn til juridisk form, organisasjon og beslutningstaking være uavhengig av andre virksomheter som ikke er knyttet til distribusjon. Disse reglene skal ikke innebære noen forpliktelse til å skille eierskap av aktiva i distribusjonsnettet fra det vertikalt integrerte foretaket.
2. I tillegg til kravene i nr. 1 skal operatøren av distribusjonsnettet, når denne er del av et vertikalt integrert foretak, være uavhengig med hensyn til organisasjon og beslutningstaking fra annen virksomhet som ikke er knyttet til distribusjon. For å oppnå dette skal følgende minstekriterier oppfylles:
 - a) de personer som er ansvarlige for forvaltning av operatøren av distribusjonsnettet kan ikke inngå i foretaksstrukturer i det integrerte elektrisitetsforetaket som har direkte eller indirekte ansvar for den daglige drift av produksjon, overføring og forsyning av elektrisk kraft,
 - b) egnede tiltak må treffes for å sikre at de yrkesmessige interessene til personer med ansvar for forvaltning av operatøren av distribusjonsnettet tas hensyn til på en måte som sikrer at de er i stand til å handle selvstendig,
 - c) operatøren av distribusjonsnettet skal ha reell rett til å treffe beslutninger, uavhengig av det integrerte elektrisitetsforetaket, med hensyn til aktiva som er nødvendige for å drive, vedlikeholde eller utvikle nettet. Dette er ikke til hinder for at det kan foretas egnet samordning som sikrer vern av morselskapets økonomiske og forvaltningsmessige overvåkingsrettigheter med hensyn til avkastningen, som er indirekte regulert i henhold til artikkel 23 nr. 2, av midler investert i et datterselskap. Dette skal særlig gjøre det mulig for morselskapet å godkjenne den årlige finansieringsplanen, eller et tilsvarende instrument, fra operatøren av distribusjonsnettet, og å fastsette samlede grenser for datterselskapets gjeldsnivå. Morselskapet skal ikke kunne gi instruksjoner med hensyn til den daglige drift eller de enkelte beslutninger om bygging eller oppgradering av distribusjonsledninger, så lenge disse beslutningene ikke går ut over

vilkårene i den godkjente finansieringsplanen eller et annet tilsvarende instrument,

- d) operatøren av distribusjonsnettet skal utarbeide et samsvarsprogram som beskriver de tiltak som er truffet for å sikre at atferd som innebærer forskjellsbehandling er utelukket, samt sikre kontroll av at programmet følges. I programmet skal det angis hvilke spesifikke forpliktelser arbeidstakere har for å nå dette målet. En årsrapport med en beskrivelse av de tiltak som er truffet skal framlegges av den person eller det organ som har ansvar for overvåking av samsvarsprogrammet, for reguleringsmyndigheten nevnt i artikkel 23 nr. 1, og årsrapporten skal offentliggjøres.

Medlemsstatene kan vedta å ikke anvende nr. 1 og 2 på integrerte elektrisitetsforetak som betjener færre enn 100 000 tilknyttede kunder, eller som betjener små isolerte nett.

Artikkel 16

Taushetsplikt for operatører av distribusjonsnett

Alle operatører av distribusjonsnett skal, med forbehold for artikkel 18 eller enhver annen lovbestemt opplysningsplikt, sørge for fortrolig behandling av forretningsmessig følsomme opplysninger som de mottar i forbindelse med utøvelsen av sin virksomhet, og skal hindre at opplysninger om egen virksomhet som kan være kommersielt fordelaktige, blir gitt videre på en måte som innebærer forskjellsbehandling.

Artikkel 17

Operatør av kombinasjonsnett

Reglene i artikkel 10 nr. 1 og artikkel 15 nr. 1 skal ikke være til hinder for at en operatør av et kombinert overførings- og distribusjonsnett som med hensyn til juridisk form, organisasjon og beslutningstaking er uavhengig av annen virksomhet som ikke er knyttet til overførings- eller distribusjonsnett, og som oppfyller kravene i bokstav a) – d). Disse reglene skal ikke innebære noen forpliktelse til å skille eierskap av aktiva i kombinasjonsnettet fra det vertikalt integrerte foretaket:

- a) de personer som er ansvarlige for forvaltning av operatøren av kombinasjonsnettet kan ikke inngå i foretaksstrukturer i det integrerte elektrisitetsforetaket som har direkte eller indirekte ansvar for den daglige drift av produksjon eller forsyning av elektrisk kraft,
- b) egnede tiltak må treffes for å sikre at de yrkesmessige interessene til personer med ansvar

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europaisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

for forvaltning av operatøren av kombinasjonsnettet tas hensyn til på en måte som sikrer at de er i stand til å handle selvstendig,

- c) operatøren av kombinasjonsnettet skal ha reell rett til å treffe beslutninger uavhengig av det integrerte elektrisitetsforetaket om aktiva som er nødvendige for å drive, vedlikeholde og utvikle nettet. Dette er ikke til hinder for at det kan foretas egnet samordning som sikrer vern av morselskapets økonomiske og forvaltningsmessige overvåkingsrettigheter med hensyn til avkastningen, som er indirekte regulert i henhold til artikkel 23 nr. 2, av midler investert i et datterselskap. Dette skal særlig gjøre det mulig for morselskapet å godkjenne den årlige finansieringsplanen, eller et tilsvarende instrument, fra operatøren av kombinasjonsnettet, og å fastsette samlede grenser for datterselskapets gjeldsnivå. Morselskapet skal ikke kunne gi instruksjer med hensyn til den daglige drift eller de enkelte beslutninger om bygging eller oppgradering av overførings- og distribusjonsledningene, så lenge disse beslutningene ikke går ut over vilkårene i den godkjente finansieringsplanen eller et annet tilsvarende instrument,
- d) operatøren av kombinasjonsnettet skal utarbeide et samsvarsprogram som beskriver de tiltak som er truffet for å sikre at atferd som innebærer forskjellsbehandling er utelukket, samt sikre kontroll av at programmet følges. I programmet skal det angis hvilke spesifikke forpliktelser arbeidstakere har for å nå dette målet. En årsrapport med en beskrivelse av de tiltak som er truffet skal framlegges av den person eller det organ som har ansvar for overvåking av samsvarsprogrammet, for reguleringsmyndigheten nevnt i artikkel 23 nr. 1, og årsrapporten skal offentliggjøres.

Kapittel VI

Atskilte og oversiktlige regnskaper

Artikkel 18

Rett til tilgang til regnskaper

1. Medlemsstatene eller enhver vedkommende myndighet de utpeker, herunder reguleringsmyndighetene nevnt i artikkel 23, skal ha tilgang til regnskapene til elektrisitetsforetak nevnt i artikkel 19 når dette er nødvendig for at de skal kunne utføre sine oppgaver.
2. Medlemsstatene og enhver utpekt vedkommende myndighet, herunder reguleringsmyndighetene nevnt i artikkel 23, skal sørge for at forretningsmessig følsomme opplysninger behandles fortrolig. Medlemsstatene kan vedta

at slike opplysninger skal offentliggjøres dersom det er nødvendig for at vedkommende myndigheter skal kunne utføre sine oppgaver.

Artikkel 19

Atskilte regnskaper

1. Medlemsstatene skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at elektrisitetsforetakenes regnskaper føres i samsvar med nr. 2 og 3.
2. Uansett eierstruktur og juridisk status skal elektrisitetsforetakene utarbeide, få revidert og offentliggjøre sine årsregnskaper i samsvar med nasjonal lovgivning om aksjeselskapers årsregnskaper, vedtatt i samsvar med fjerde rådsdirektiv 78/660/EF av 25. juli 1978 med hjemmel i traktatens artikkel 44 paragraf 2 bokstav g)¹² om årsregnskapene for visse selskapsformer¹³.
Foretak som ikke er rettslig forpliktet til å offentliggjøre sine årsregnskaper, skal oppbevare en kopi av disse tilgjengelig for allmennheten ved sitt hovedkontor.
3. For å unngå forskjellsbehandling, krysssubsidi-ering og konkurransevridning skal elektrisitetsforetak i sine internregnskaper føre atskilte regnskaper for sin virksomhet i forbindelse med overføring og distribusjon, på samme måte som de måtte ha gjort dersom den aktuelle virksomheten hadde blitt utøvd av atskilte foretak. De skal også føre regnskap, eventuelt konsoliderte, for annen virksomhet som er knyttet til elektrisk kraft, men ikke til overføring eller distribusjon. Inntil 1. juli 2007 skal de føre atskilte regnskaper for forsyningsvirksomhet for berettigede kunder og forsyningsvirksomhet for ikke-berettigede kunder. Inntekter fra eierskap av overførings-/distribusjonsnett skal angis i regnskapene. De skal ved behov føre konsoliderte regnskaper for annen virksomhet som ikke er knyttet til elektrisk kraft. Internregnskapene skal inneholde en balanse og et resultatregnskap for hver virksomhet.
4. I revisjonen nevnt i nr. 2 skal det særlig kontrolleres at forpliktelsen til å unngå forskjellsbehandling og krysssubsidi-ering nevnt i nr. 3 overholdes.

¹² Tittelen på direktiv 78/660/EF er endret for å ta hensyn til omnummereringen av artiklene i traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap i samsvar med artikkel 12 i Amsterdam-traktaten; den opprinnelige henvisningen var til artikkel 54 paragraf 3 bokstav g).

¹³ EFT L 222 av 14.8.1978, s. 11. Direktivet sist endret ved europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/65/EF (EFT L 283 av 27.10.2001, s. 28).

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

Kapittel VII

Organisering av adgang til nettet

Artikkel 20

Adgang for tredjemann

1. Medlemsstatene skal sikre at det innføres et system for tredjemanns adgang til overførings- og distribusjonsnettet, som bygger på offentliggjorte tariffier som anvendes for alle berettigede kunder og som anvendes objektivt og uten forskjellsbehandling mellom nettbrukere. Medlemsstatene skal sikre at disse tariffene, eller de metoder som ligger til grunn for beregning av dem, godkjennes i samsvar med artikkel 23 før de trer i kraft, og at disse tariffene — og metodene, der bare metoder godkjennes — offentliggjøres før de trer i kraft.
2. Operatøren av et overførings- eller distribusjonsnett kan nekte adgang til nettet dersom denne ikke rår over den nødvendige kapasitet. En slik nektelse skal være behørig begrunnet, særlig under hensyn til artikkel 3. Medlemsstatene skal, når det er hensiktsmessig og når adgang nektes, sikre at operatøren av overførings- eller distribusjonsnettet gir relevante opplysninger om tiltak som vil være nødvendige for å styrke nettet. Den part som anmoder om slike opplysninger kan pålegges en rimelig avgift som gjenspeiler kostnadene for å utlevere slike opplysninger.

Artikkel 21

Markedsåpning og gjensidighet

1. Medlemsstatene skal sikre at berettigede kunder:
 - a) inntil 1. juli 2004 er kunder som er berettigede i henhold til artikkel 19 nr. 1-3 i direktiv 96/92/EF. Medlemsstatene skal innen 31. januar hvert år offentliggjøre kriteriene for definisjonen av disse berettigede kundene,
 - b) senest fra og med 1. juli 2004 er alle forretningskunder,
 - c) fra og med 1. juli 2007 er alle kunder.
2. For å unngå manglende likevekt når markedene for elektrisk kraft åpnes:
 - a) skal kontrakter om forsyning av elektrisk kraft som inngås med en berettiget kunde i en annen medlemsstats nett, ikke være forbudt dersom kunden anses som berettiget i begge berørte nett,
 - b) kan Kommisjonen i tilfeller der transaksjonene nevnt i bokstav a) nektes fordi kunden er berettiget i bare ett av de to nettene, idet

det tas hensyn til markedssituasjonen og felles interesser, pålegge den nektende part å gjennomføre den ønskede forsyning på anmodning fra den medlemsstat der den berettigede kunden er etablert.

Artikkel 22

Direkteledninger

1. Medlemsstatene skal treffe de nødvendige tiltak for å sikre at
 - a) alle elektrisitetsprodusenter og elektrisitetsforsyningsforetak som er etablert på deres territorium, kan forsyne sine anlegg, datterforetak og berettigede kunder gjennom en direkteledning,
 - b) enhver berettiget kunde som er etablert på deres territorium, kan forsynes gjennom en direkteledning fra en produsent og forsyningsforetak.
2. Medlemsstatene skal fastsette kriterier for tildeling av tillatelser til å opprette direkteledninger på deres territorium. Disse kriteriene skal være objektive og ikke innebære forskjellsbehandling.
3. Muligheten for å levere elektrisk kraft gjennom en direkteledning som nevnt i nr. 1 skal ikke påvirke muligheten for å inngå kontrakt om elektrisk kraft i samsvar med artikkel 20.
4. Medlemsstatene kan gjøre tillatelse til å opprette en direkteledning betinget enten av adgang til nettet er blitt nektet på grunnlag av artikkel 20, eller av at det innledes en framgangsmåte for tvisteløsning i henhold til artikkel 23.
5. Medlemsstatene kan nekte å godkjenne en direkteledning dersom tildelingen av en slik tillatelse ville stride mot bestemmelsene i artikkel 3. En slik nektelse skal være behørig begrunnet.

Artikkel 23

Reguleringsmyndigheter

1. Medlemsstatene skal utpeke et eller flere vedkommende organ(er) som skal fungere som reguleringsmyndigheter. Disse myndighetene skal være helt uavhengige av elektrisitetsindustriens interesser. De skal ved anvendelse av denne artikkel i det minste ha ansvar for å sikre likebehandling, effektiv konkurranse og at markedet fungerer tilfredsstillende, gjennom særlig overvåking av følgende:
 - a) reglene for håndtering og tildeling av samkjøringskapasitet, i samråd med regule-

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

- ringsmyndigheten(e) i de medlemsstater det eksisterer sammenkopling med,
- b) alle ordninger for å håndtere overbelastning i det nasjonale elektrisitetsnettet,
 - c) den tid det tar for operatører av overførings- og distribusjonsnett å foreta tilkoplinger og utføre reparasjoner,
 - d) offentliggjøring av egnede opplysninger fra operatører av overførings- og distribusjonsnett om forbindelsesledninger, bruk av nett og tildeling av kapasitet til interesserte parter, idet det tas hensyn til behovet for å behandle opplysninger som ikke framlegges samlet, som forretningsmessig fortrolige,
 - e) effektiv atskillelse av regnskaper som nevnt i artikkel 19, for å sikre at det ikke forekommer kryssubsidiering mellom produksjons, overførings-, distribusjons- og forsyningsvirksomhet,
 - f) vilkår, betingelser og tariffier for tilkopling av nye produsenter av elektrisk kraft for å sikre at de er objektive, oversiktlige og ikke innebærer forskjellsbehandling, idet det særlig tas fullt hensyn til kostnader og fordele ved de ulike teknologiene for fornybare energikilder, distribuert produksjon og kraftvarme,
 - g) i hvilket omfang operatører av overførings- og distribusjonsnett utfører sine oppgaver i samsvar med artikkel 9 og 14,
 - h) graden av innsyn og konkurranse.
- De myndigheter som er opprettet i henhold til denne artikkel skal offentliggjøre en årsrapport om resultatet av deres overvåkingsvirksomhet nevnt i bokstav a) til h).
2. Reguleringsmyndighetene skal ha ansvar for å fastsette eller godkjenne som et minstekrav de metoder som brukes for å beregne eller fastsette vilkår og betingelser, før de trer i kraft, for:
 - a) tilkopling og adgang til nasjonale nett, herunder overførings- og distribusjonstariffer. Disse tariffene eller metodene skal være utformet slik at de nødvendige investeringer i nettene kan foretas på en slik måte at investeringene sikrer nettenes levedyktighet,
 - b) ytelse av utjevningstjenester.
 3. Uten hensyn til nr. 2 kan medlemsstatene fastsette at reguleringsmyndighetene skal framlegge de tariffier eller i det minste de metoder som er nevnt i nr. 2, samt endringene nevnt i nr. 4, for det relevante organ i medlemsstaten for formelt vedtak. Det relevante organ skal i slike tilfeller ha myndighet til enten å godkjenne eller forkaste et utkast til vedtak framlagt av reguleringsmyndigheten. Disse tariffene eller metodene eller endringene av dem skal offentliggjøres sammen med beslutningen om formelt vedtak. Alle formelle avslag på et utkast til vedtak skal også offentliggjøres, sammen med begrunnelsen for avslaget.
 4. Reguleringsmyndigheter skal ha myndighet til å kreve at operatører av overførings- og distribusjonsnett ved behov endrer vilkår og betingelser, tariffier, regler, ordninger og metoder nevnt i nr. 1, 2 og 3, for å sikre at de er rimelige og anvendes uten forskjellsbehandling.
 5. Enhver part som har en klage mot en operatør av et overførings- eller distribusjonsnett i forbindelse med sakene nevnt i nr. 1, 2 og 4, kan framsette en klage for reguleringsmyndigheten, som fungerer som tvisteløsningsmyndighet og skal treffe en beslutning innen to måneder etter at klagen er mottatt. Dette tidsrommet kan forlenges med to måneder dersom reguleringsmyndigheten ønsker ytterligere opplysninger. Dette tidsrommet kan forlenges med klagers samtykke. En slik beslutning skal ha bindende virkning med mindre og inntil den oppheves etter klage.

Dersom en klage gjelder tilkoplingstariffer for større, nye produksjonsanlegg, kan reguleringsmyndigheten forlenge tidsrommet på to måneder.
 6. Enhver part som er berørt og har en rett til å klage på en beslutning om metoder truffet i henhold til nr. 2, 3 eller 4 eller, dersom reguleringsmyndigheten har en plikt til å holde samråd, om de foreslåtte metoder, kan senest innen to måneder, eller et kortere tidsrom slik medlemsstatene fastsetter, etter kunngjøring av beslutningen eller forslaget til beslutning, framlegge en klage til behandling. En slik klage skal ikke ha utsettende virkning.
 7. Medlemsstatene skal treffe tiltak for å sikre at reguleringsmyndighetene kan utføre sine oppgaver nevnt i nr. 1-5 på en effektiv og rask måte.
 8. Medlemsstatene skal opprette egnede og effektive ordninger for regulering, kontroll og innsyn for å hindre ethvert misbruk av en dominerende stilling, særlig på bekostning av forbrukerne, og enhver form for aggressiv atferd. I disse ordningene skal det tas hensyn til bestemmelsene i traktaten, særlig artikkel 82.

Inntil 2010 skal medlemsstatenes vedkommende myndigheter innen 31. juli hvert år i samsvar med konkurranseloven framlegge for Kommisjonen en rapport om markedsdomi-

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

nans samt aggressiv og konkurransebegrensende atferd. Denne rapporten skal dessuten vurdere de endrede eierskapsmønstrene og eventuelle praktiske tiltak truffet på nasjonalt plan for å sikre tilstrekkelig variasjon med hensyn til markedsdeltakere eller praktiske tiltak for å fremme sammenkopling og konkurranse. Fra 2010 skal vedkommende myndigheter framlegge en slik rapport hvert annet år.

9. Medlemsstatene skal sikre at egnede tiltak treffes, herunder forvaltningsmessige tiltak eller straffesaker i samsvar med nasjonal lovgivning, mot de ansvarlige fysiske eller juridiske personer når fortrolighetsreglene i dette direktiv ikke overholdes.
10. Ved grenseoverskridende tvister skal den besluttende reguleringsmyndighet være den reguleringsmyndighet som har jurisdiksjon over den nettoperatør som nekter bruk av eller adgang til nettet.
11. Klager nevnt i nr. 5 og 6 skal ikke berøre klageadgangen i henhold til fellesskapsretten og nasjonal lovgivning.
12. Nasjonale reguleringsmyndigheter skal bidra til utviklingen av det indre marked og like vilkår gjennom et åpent samarbeid med hverandre og med Kommisjonen.

Kapittel VIII

Sluttbestemmelser

Artikkel 24

Beskyttelsestiltak

I tilfelle en plutselig krise i energimarkedet og dersom det er fare for personers fysiske sikkerhet, for apparaters eller anleggs sikkerhet eller for nettintegriteten, kan en medlemsstat midlertidig treffe de nødvendige beskyttelsestiltak.

Slike tiltak skal i minst mulig grad forstyrre virkemåten til det indre marked og skal ikke være mer omfattende enn strengt nødvendig for å avhjelpe de plutselige problemer som er oppstått.

Den berørte medlemsstat skal omgående underrette de øvrige medlemsstatene og Kommisjonen om slike tiltak, og Kommisjonen kan beslutte at medlemsstaten må endre eller avvikle tiltakene dersom de virker konkurransevridende og påvirker handelen negativt i et omfang som strider mot felles interesser.

Artikkel 25

Overvåking av import av elektrisk kraft

Medlemsstatene skal hver tredje måned underrette Kommisjonen om import av elektrisk kraft,

uttrykt i fysiske strømmer, som har funnet sted i løpet av de foregående tre månedene fra tredjesta-ter.

Artikkel 26

Unntak

1. Medlemsstater som etter at direktivet er trådt i kraft, kan påvise at det foreligger betydelige problemer med driften av deres små isolerte nett, kan søke om unntak fra de aktuelle bestemmelser i Kapittel IV, V, VI og VII, samt Kapittel III når det gjelder isolerte mikronett, med hensyn til reovering, oppgradering og utvidelse av eksisterende kapasitet, og dette kan innvilges av Kommisjonen. Sistnevnte skal underrette medlemsstatene om slike søknader før den treffer beslutning om dem, og sørge for en fortrolig behandling. Beslutningen skal kunngjøres i Den europeiske unions tidende. Denne artikkel gjelder også for Luxembourg.
2. En medlemsstat som etter at direktivet er trådt i kraft, av tekniske årsaker har betydelige problemer med å åpne sitt marked for visse begrensede grupper av forretningskundene nevnt i artikkel 21 nr. 1 bokstav b), kan anmode om unntak fra denne bestemmelse, og dette kan innvilges av Kommisjonen for et tidsrom som ikke overskrider 18 måneder etter datoen nevnt i artikkel 30 nr. 1. Et slikt unntak skal under alle omstendigheter opphøre på datoen nevnt i artikkel 21 nr. 1 bokstav c).

Artikkel 27

Klagebehandling

Dersom Kommisjonen på bakgrunn av konklusjonen i rapporten nevnt i artikkel 28 nr. 3 — på grunn av den effektive måten det er gitt adgang til nett på i en medlemsstat som har sikret full og uhindret nettadgang som ikke innebærer forskjellsbehandling — fastslår at visse forpliktelser som dette direktiv pålegger foretak (herunder de forpliktelser som gjelder juridisk atskillelse av operatører av distribusjonsnett) ikke står i forhold til det mål som er satt, kan den berørte medlemsstat anmode Kommisjonen om et unntak fra vedkommende krav.

Medlemsstaten skal umiddelbart underrette Kommisjonen om anmodningen, sammen med alle relevante opplysninger som er nødvendige for å vise at konklusjonen i rapporten om å sikre effektiv adgang til nett vil bli fastholdt.

Innen tre måneder etter at Kommisjonen er underrettet skal den vedta en uttalelse om den

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

berørte medlemsstats anmodning og, ved behov, framlegge forslag for Europaparlamentet og Rådet om å endre de relevante bestemmelser i direktivet. Kommisjonen kan i forslagene om å endre direktivet foreslå å fritta den berørte medlemsstat fra visse krav, forutsatt at denne medlemsstat ved behov gjennomfører like effektive tiltak.

Artikkel 28

Innberetning

1. Kommisjonen skal overvåke og vurdere anvendelsen av dette direktiv og oversende en samlet framdriftsrapport til Europaparlamentet og Rådet før utløpet av det første år etter at dette direktiv trer i kraft, og deretter hvert år. Rapporten skal minst omfatte følgende:

- a) erfaringer fra og framskritt som er gjort med hensyn til å opprette et fullstendig og velfungerende indre marked for elektrisk kraft og de gjenstående hindringer for å oppnå dette, herunder aspekter som markedsdominans, markedskonsentrasjon, aggressiv eller konkurransebegrensende atferd, og virkningen av dette i form av markedsvidning,
- b) i hvilket omfang kravene om atskillelse og tariffar i dette direktiv har bidratt til å sikre rettferdig adgang uten forskjellsbehandling til Fellesskapets elektrisitetsnett, og likeverdige konkurransenivåer, så vel som de økonomiske, miljømessige og sosiale konsekvensene av åpningen av markedet for elektrisk kraft for kundene,
- c) en undersøkelse av spørsmål om nettens kapasitetsnivå og forsyningssikkerhet for elektrisk kraft i Fellesskapet, og særlig den foreliggende og planlagte likevekt mellom etterspørsel og tilbud, idet det tas hensyn til den fysiske kapasitet for overføring mellom områder,
- d) særlig oppmerksomhet vil bli rettet mot de tiltak som treffes i medlemsstatene for å dekke perioder med uvanlig stor etterspørsel og håndtere bortfall av forsyninger fra en eller flere leverandører,
- e) gjennomføringen av unntaket nevnt i artikkel 15 nr. 2 med sikte på en mulig endring av terskelen,
- f) en allmenn vurdering av framskrittet med hensyn til bilaterale forbindelser med tredjestater som produserer og eksporterer eller transporterer elektrisk kraft, herunder framskritt i markedsintegrasjon, sosiale og miljømessige konsekvenser av handelen

med elektrisk kraft og adgang til slike tredjestaters nett,

- g) behovet for mulige harmoniseringstiltak som ikke er knyttet til bestemmelsene i dette direktiv,
- h) på hvilken måte medlemsstatene i praksis har gjennomført kravene om energimerking i artikkel 3 nr. 6, og på hvilken måte det er tatt hensyn til eventuelle kommisjonsrekommandasjoner om dette.

Denne rapporten kan ved behov omfatte anbefalinger særlig med hensyn til merkingsbestemmelsenes omfang og utforming, herunder f.eks. om på hvilken måte det vises til eksisterende referanseskilder og innholdet i disse kildene, og særlig på hvilken måte opplysningene om miljøvirkningene, i det minste i form av CO₂-utslipp og radioaktivt avfall som følge av produksjonen av elektrisk kraft fra ulike energikilder, kan gjøres tilgjengelig på en oversiktlig, lett tilgjengelig og sammenlignbar måte i Den europeiske union, og om på hvilken måte de tiltak som treffes i medlemsstatene for å kontrollere at opplysningene fra leverandørene er nøyaktige, kan forenkles, og om tiltak for å motvirke negative følger av markedsdominans og markedskonsentrasjon.

2. Hvert annet år skal rapporten nevnt i nr. 1 også omfatte en analyse av de ulike tiltak som er truffet i medlemsstatene for å oppfylle forpliktelser til å yte offentlig tjeneste, sammen med en undersøkelse av hvor effektive disse tiltakene er, og særlig av hvordan de påvirker konkurransen på markedet for elektrisk kraft. Ved behov kan rapporten omfatte anbefalinger om tiltak som skal treffes på nasjonalt plan for å oppnå en høy kvalitet på offentlige tjenester, eller tiltak som skal hindre utestenging fra markedet.
3. Kommisjonen skal senest 1. januar 2006 oversende Europaparlamentet og Rådet en detaljert rapport om framskrittene med hensyn til å opprette det indre marked for elektrisk kraft. Det skal særlig rapporteres om:
 - nettd adgang som ikke innebærer forskjellsbehandling,
 - effektiv regulering,
 - utviklingen av infrastruktur for sammenkopling og forsyningssikkerheten i Fellesskapet,
 - i hvilket omfang små bedrifter og husholdninger får fullt utbytte av markedsåpningen, særlig med hensyn til kvaliteten på offentlige tjenester og leveringspliktige tjenester,

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

- i hvilket omfang markedene i praksis er åpne for effektiv konkurranse, herunder aspekter som markedsdominans, markeds-konsentrasjon og aggressiv eller konkurransebegrensende atferd,
- i hvilket omfang kunder faktisk skifter leverandør og reforhandler tariffer,
- prisutvikling, herunder forsyningspriser, i forhold til graden av markedsåpning,
- erfaringer innhentet ved anvendelse av dette direktiv med hensyn til den faktiske uavhengighet til nettoperatører i vertikalt integrerte foretak, og hvorvidt det er utviklet andre tiltak i tillegg til funksjonell uavhengighet og regnskapsmessig atskillelse som har virkninger som tilsvarer juridisk atskillelse.

Ved behov skal Kommisjonen framlegge forslag for Europaparlamentet og Rådet, særlig med sikte på å sikre høy kvalitet på offentlige tjenester.

Ved behov skal Kommisjonen framlegge forslag til Europaparlamentet og Rådet, særlig med sikte på å sikre fullstendig og faktisk uavhengighet for operatører av distribusjonsnett før 1. juli 2007. Ved behov skal disse forslagene i samsvar med konkurranseloven også gjelde tiltak knyttet til markedsdominans, markeds-konsentrasjon og aggressiv eller konkurransebegrensende atferd.

Artikkel 29

Oppheving

Direktiv 90/547/EØF oppheves med virkning fra 1. juli 2004.

Direktiv 96/92/EF oppheves med virkning fra 1. juli 2004, uten at dette berører medlemsstatenes forpliktelser når det gjelder fristene for innarbeiding og anvendelse av nevnte direktiv. Henvisninger til det opphevede direktiv skal forstås som henvisninger til dette direktiv og leses som angitt i sammenligningstabellen i vedlegg B.

Artikkel 30

Gjennomføring

1. Medlemsstatene skal sette i kraft de lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv, innen 1. juli 2004. De skal umiddelbart underrette Kommisjonen om dette.
2. Medlemsstatene kan utsette gjennomføringen av artikkel 15 nr. 1 til 1. juli 2007. Dette skal ikke berøre kravene i artikkel 15 nr. 2.

3. Disse bestemmelsene skal, når de vedtas av medlemsstatene, inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

Artikkel 31

Ikrafttredelse

Dette direktiv trer i kraft den 20. dag etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 32

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.
Utferdiget i Brussel, 26. juni 2003.

For Europaparlamentet

P. Cox
President

For Rådet

A. Tsochatzopoulos
Formann

Undervedlegg 1

Forbrukerverntiltak

Uten at fellesskapsreglene for forbrukervern berøres, særlig europaparlaments- og rådsdirektiv 97/7/EF¹⁴ og rådsdirektiv 93/13/EF¹⁵, skal tiltakene nevnt i artikkel 3 sikre at kunder:

- a) har rett til en kontrakt med sin leverandør av elektrisk kraft der følgende angis:
 - leverandørens navn og adresse,
 - hvilke tjenester som ytes, kvalitetsnivået på tjenestene samt tidspunkt for første tilkøpling,
 - eventuelle vedlikeholdstjenester som ytes,
 - på hvilken måte ajourførte opplysninger om alle gjeldende tariffer og vedlikeholdskostnader kan innhentes,
 - kontraktens varighet, vilkår for fornyelse og avslutning av tjenestene og kontrakten samt en eventuell rett til oppsigelse,
 - eventuell erstatning eller tilbakebetaling dersom tjenestene ikke har den kvalitet som er angitt i kontrakten, og
 - hvordan framgangsmåten for tvisteløsning iverksettes i samsvar med bokstav f).

¹⁴ EFT L 144 av 4.6.1997, s. 19.

¹⁵ EFT L 95 av 21.4.1993, s. 29.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

Vilkårene skal være rettferdige og kjent på forhånd. Under alle omstendigheter skal disse opplysningene framlegges før kontrakten inngås eller bekreftes. Dersom kontraktene inngås gjennom mellommenn, skal opplysningene nevnt ovenfor også framlegges før kontrakten inngås,

- b) underrettes i god tid om eventuelle planer om å endre kontraktvilkårene og om sin rett til å heve kontrakten når underretningen er gitt. Tjenesteytere skal underrette sine kunder direkte om eventuelle prisøkninger, i god tid og ikke senere enn én vanlig faktureringsperiode etter at økningen trer i kraft. Medlemsstatene skal sikre at kunder har rett til å heve kontrakten dersom de ikke godtar de nye vilkårene som leverandøren av elektrisk kraft har underrettet dem om,
- c) får klare og tydelige opplysninger om gjeldende priser og tariffier og standardvilkår og -betingelser for adgang til og bruk av elektrisitetstjenester,
- d) tilbys et bredt utvalg av betalingsmåter. Eventuelle forskjeller i vilkår og betingelser skal gjenspeile leverandørens kostnader ved bruk

av de ulike betalingssystemene. Allmenne vilkår og betingelser skal være rettferdige og oversiktlige. De skal meddeles på et klart og tydelig språk. Kundene skal beskyttes mot urettferdige eller villedende salgsmetoder,

- e) ikke må betale for å skifte leverandør,
- f) nyter godt av oversiktlige, enkle og billige framgangsmåter for behandling av kundeklager. Slike framgangsmåter skal gjøre det mulig å løse tvister hurtig og rettferdig og skal, når det er berettiget, omfatte bestemmelser om en ordning for erstatning og/eller tilbakebetaling. Når det er mulig skal prinsippene i kommisjonsrekommendasjon 98/257/EF¹⁶ følges,
- g) underrettes om sine rettigheter med hensyn til leveringspliktige tjenester dersom de har adgang til slike i henhold til bestemmelser vedtatt av medlemsstatene i henhold til artikkel 3 nr. 3.

¹⁶ EFT L 115 av 17.4.1998, s. 31.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

Undervedlegg 2

Sammenligningstabell

Direktiv 96/92/EF		Dette direktiv
Artikkel 1	Artikkel 1	Virkeområde
Artikkel 2	Artikkel 2	Definisjoner
Artikkel 3 og 10 nr. 1	Artikkel 3	Forpliktelser til å yte offentlig tjeneste og forbrukervern
–	Artikkel 4	Overvåking av forsyningssikkerhet
Artikkel 7 nr. 2	Artikkel 5	Tekniske forskrifter
Artikkel 4 og 5	Artikkel 6	Framgangsmåte for tildeling av tillatelse for ny kapasitet
Artikkel 4 og 6	Artikkel 7	Anbud på ny kapasitet
Artikkel 7 nr. 1	Artikkel 8	Utpeking av operatører av overføringsnett
Artikkel 7 nr. 3-5	Artikkel 9	Oppgaver for operatører av overføringsnett
Artikkel 7 nr. 6	Artikkel 10	Atskillelse av operatører av overføringsnett
Artikkel 8	Artikkel 11	Lastfordeling og utjevning
Artikkel 9	Artikkel 12	Taushetsplikt for operatører av overføringsnett
Artikkel 10 nr. 2-3	Artikkel 13	Utpeking av operatører av distribusjonsnett
Artikkel 11	Artikkel 14	Oppgaver for operatører av distribusjonsnett
–	Artikkel 15	Atskillelse av operatører av distribusjonsnett
Artikkel 12	Artikkel 16	Taushetsplikt for operatører av distribusjonsnett
–	Artikkel 17	Operatør av kombinasjonsnett
Artikkel 13	Artikkel 18	Rett til tilgang til regnskaper
Artikkel 14	Artikkel 19	Atskilte regnskaper
Artikkel 15-18	Artikkel 20	Adgang for tredjemann
Artikkel 19	Artikkel 21	Markedsåpning og gjensidighet
Artikkel 21	Artikkel 22	Direkteledninger
Artikkel 20 nr. 3-4 og artikkel 22	Artikkel 23	Reguleringsmyndigheter
Artikkel 23	Artikkel 24	Beskyttelsestiltak
–	Artikkel 25	Overvåking av import av elektrisk kraft
Artikkel 24	Artikkel 26	Unntak
–	Artikkel 27	Ny gjennomgåelse
Artikkel 25 og 26	Artikkel 28	Innberetning
–	Artikkel 29	Oppheving
Artikkel 27	Artikkel 30	Gjennomføring
Artikkel 28	Artikkel 31	Ikrafttredelse
Artikkel 29	Artikkel 32	Adressater
	Vedlegg A	Forbrukerverntiltak

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

Vedlegg 5

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/55/EF av 26. juni 2003 om felles regler for det indre marked for naturgass og om endring av direktiv 98/30/EF

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR –

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 47 nr. 2, artikkel 55 og artikkel 95,

under henvisning til forslag fra Kommisjonen¹, under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité², etter å ha rådspurt Regionkomiteen, etter framgangsmåten fastsatt i traktatens artikkel 251³ og

ut fra følgende betraktninger:

1. Europaparlaments- og rådsdirektiv 98/30/EF av 22. juni 1998 om felles regler for det indre marked for naturgass⁴ er et viktig ledd i innføringen av det indre marked for gass.
2. Erfaringene fra gjennomføringen av dette direktiv viser de fordeler det indre marked for naturgass kan gi i form av økt effektivitet, prisfall, høyere kvalitet på tjenestene og økt konkurransevne. Det er imidlertid fortsatt betydelige mangler og muligheter for å få markedet til å fungere bedre, blant annet er det fortsatt behov for konkrete bestemmelser for å sikre like vilkår og redusere risikoen for markedsdominans og aggressiv atferd, sikre overførings- og distribusjonstariffer som ikke innebærer forskjellsbehandling, gjennom adgang til nett basert på tariffer som offentliggjøres før de trer i kraft, og sikre at rettighetene til små og sårbare kunder beskyttes.
3. På sitt møte i Lisboa 23. og 24. mars 2000 oppfordret Europarådet til hurtig innsats for å gjennomføre det indre marked i både elektrisitets- og gassektoren, samt til å påskynde liberaliseringen i disse sektorene med sikte på å oppnå et velfungerende indre marked. I sin resolusjon

av 6. juli 2000 om Kommisjonens andre rapport om liberaliseringen av energimarkedene, oppfordret Europaparlamentet Kommisjonen til å fastsette en detaljert tidsplan for å nå nøyaktig definerte mål med sikte på en gradvis, men fullstendig liberalisering av energimarkedet.

4. De friheter traktaten garanterer europeiske borgere – fritt varebytte, fri adgang til å yte tjenester og fri etableringsadgang – er bare mulige i et helt åpent marked der alle forbrukere fritt kan velge sine leverandører og alle leverandører fritt kan velge sine kunder.
5. I lys av den ventede økte avhengigheten av naturgass bør det tas hensyn til initiativ og tiltak som oppmuntrer til gjensidige ordninger for adgang til nett og markedsintegrasjon i tredjestater.
6. De største hindrene for å oppnå et velfungerende og konkurransedyktig indre marked er blant annet knyttet til spørsmål om adgang til nett, adgang til lagring, tariffer, samvirkevne mellom systemer og de forskjellige gradene av markedsåpning i medlemsstatene.
7. For at konkurransen skal virke på en tilfredsstillende måte må adgang til nett gis uten forskjellsbehandling, på en åpen måte og til en rimelig pris.
8. For å gjennomføre det indre marked for gass er det ytterst viktig at det gis adgang uten forskjellsbehandling til nettet til operatører av overførings- og distribusjonsnett. En operatør av et overførings- eller distribusjonsnett kan være et eller flere foretak.
9. Dersom et gassforetak utfører overførings-, distribusjons- eller lagringsvirksomhet eller virksomhet knyttet til flytende naturgass (LNG) og har en annen juridisk form enn de foretak som utfører produksjons- og/eller forsyningsvirksomhet, kan de utpekte nettoperatørene være det samme foretaket som eier infrastrukturen.
10. For å sikre effektiv adgang uten forskjellsbehandling til nett er det hensiktsmessig at overførings- og distribusjonsnettene drives av juridisk atskilte enheter i de tilfeller der det finnes

¹ EFT C 240 E av 28.8.2001, s. 60 og EFT C 227 E av 24.9.2002, s. 393.

² EFT C 36 av 8.2.2002, s. 10.

³ Europaparlamentsuttalelse av 13. mars 2002 (EUT C 47 E av 27.2.2003, s. 367), Rådets felles holdning av 3. februar 2003 (EFT C 50 E av 4.3.2003, s. 36) og europaparlamentsbeslutning av 4. juni 2003 (ennå ikke offentliggjort i EFT).

⁴ EFT L 204 av 21.7.1998, s. 1.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

vertikalt integrerte foretak. Kommisjonen bør vurdere tiltak med tilsvarende virkning som er utviklet av medlemsstatene for å oppfylle dette kravet, og, der det er hensiktsmessig, framlegge forslag for å endre dette direktiv.

Det er også hensiktsmessig at operatører av overførings- og distribusjonsnett har reell rett til å treffe beslutninger om aktiva som er nødvendige for å vedlikeholde, drive og utvikle nett når slike aktiva eies og drives av vertikalt integrerte foretak.

Det er imidlertid viktig å skille mellom slik juridisk atskillelse og eierskapsmessig atskillelse. Juridisk atskillelse innebærer ingen endring i eierskap av aktiva, og er ikke til hinder for at liknende eller identiske ansettelsesvilkår anvendes i alle deler av et vertikalt integrert foretak. Likevel bør en beslutningsprosess som ikke innebærer forskjellsbehandling sikres gjennom organisatoriske tiltak med hensyn til de ansvarlige beslutningstakernes uavhengighet.

11. For å unngå å pålegge små distribusjonsforetak en for stor økonomisk og administrativ byrde bør medlemsstatene ved behov kunne unnta slike foretak fra kravene om juridisk atskillelse når det gjelder distribusjon.
12. For å gjøre det lettere for et gassforetak etablert i en medlemsstat å inngå kontrakter om gassforsyning til berettigede kunder i en annen medlemsstat bør medlemsstaten og, ved behov, nasjonale reguleringsmyndigheter arbeide for å oppnå mer likeverdige vilkår og samme adgang til fritt valg av leverandør i hele det indre marked.
13. For å sikre adgang til nett som ikke innebærer forskjellsbehandling, er det viktig at det finnes et effektivt regelverk som håndheves av en eller flere nasjonale reguleringsmyndigheter. Medlemsstatene skal fastsette reguleringsmyndighetenes funksjoner, kompetanse og administrative fullmakter. Det er viktig at reguleringsmyndighetene i alle medlemsstater oppfyller samme minstekrav til kompetanse. Disse myndighetene bør ha kompetanse til å fastsette eller godkjenne tariffene, eller i det minste de metoder som ligger til grunn for beregning av overførings- og distribusjonstariffer og tariffer for adgang til anlegg for flytende naturgass (LNG). For å unngå usikkerhet og kostbare og tidkrevende konflikter bør disse tariffene offentliggjøres før de trer i kraft.
14. Kommisjonen har meddelt at den har til hensikt å nedsette en gruppe av europeiske reguleringsmyndigheter for elektrisk kraft og gass

som vil utgjøre et egnet rådgivende organ for å oppmuntre til samarbeid og samordning mellom nasjonale reguleringsmyndigheter, for å fremme utviklingen av det indre marked for elektrisk kraft og gass, og for å bidra til en ensartet anvendelse i alle medlemsstater av de bestemmelser som er fastsatt i dette direktiv og europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/54/EF av 26. juni 2003 om felles regler for det indre marked for elektrisk kraft⁵ og i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1228/2003 av 26. juni 2003 om vilkår for adgang til nett for overføring av elektrisk kraft over landegrensene⁶.

15. For å sikre effektiv markedsadgang for alle markedsdeltakere, også nye, er det nødvendig å innføre kostnadsrelaterte utjevningsordninger som ikke innebærer forskjellsbehandling. Når gassmarkedet har et tilstrekkelig høyt likviditetsnivå, bør dette oppnås ved at det innføres åpne markedsbaserte ordninger for forsyning og kjøp av gass som er nødvendig for å oppfylle kravene til utjevning. Så lenge likviditetsnivået på markedet ikke er tilstrekkelig høyt, bør nasjonale reguleringsmyndigheter spille en aktiv rolle for å sikre at utjevningstariffene er kostnadsrelaterte og ikke innebærer forskjellsbehandling. Det bør samtidig gis egnede incitament for å skape likevekt mellom produksjon og forbruk av gass og for at systemet ikke skal settes i fare.
16. Nasjonale reguleringsmyndigheter bør kunne fastsette eller godkjenne tariffer eller de metoder som ligger til grunn for beregning av tariffer, på bakgrunn av et forslag fra operatører av overføringsnett, distribusjonsnett eller LNG-nett, eller på bakgrunn av et forslag som disse operatørene og nettbrukerne er blitt enige om. Når de utfører disse oppgavene bør de nasjonale reguleringsmyndigheter sikre at overførings- og distribusjonstariffer er kostnadsrelaterte og ikke innebærer forskjellsbehandling, samtidig som de tar hensyn til de marginalkostnader som på lang sikt kan spares som følge av tiltak for å styre etterspørselen.
17. Fordelene ved det indre marked bør snarest mulig bli tilgjengelig for all industri og handel i Fellesskapet, herunder små og mellomstore bedrifter, og for alle borgere i Fellesskapet, av hensyn til rettferdighet og konkurransevne, og indirekte for å skape arbeidsplasser som et

⁵ Se s. 37 i denne EUT.

⁶ Se s. 1 i denne EUT.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

- resultat av de effektivitetsgevinster foretakene vil oppnå.
18. Gasskunder bør fritt kunne velge leverandør. Det bør likevel skje en gradvis tilnærming for å gjennomføre det indre marked for gass etter en bestemt tidsplan slik at industrien kan tilpasse seg og sikre at egnede tiltak og ordninger er innført for å verne kundenes interesser og sikre at de har en reell rett til å velge leverandør.
 19. En gradvis åpning av markedene for full konkurranse bør snarest mulig fjerne forskjellene mellom medlemsstatene. Innsyn og sikkerhet bør sikres i forbindelse med gjennomføringen av dette direktiv.
 20. I direktiv 98/30/EF anses adgang til lagring som adgang til en del av gassnettet. I lys av erfaringene fra gjennomføringen av det indre marked bør ytterligere tiltak iverksettes for å klargjøre bestemmelsene om adgang til lagring og tilleggstjenester.
 21. Lagringsanlegg er av avgjørende betydning blant annet for å oppfylle forpliktelser til å yte offentlige tjenester, for eksempel forsynings-sikkerhet. Dette bør ikke føre til konkurranse-vidning eller forskjellsbehandling med hensyn til adgang til lagring.
 22. Ytterligere tiltak bør treffes for å sikre oversiktlige tariffer som ikke innebærer forskjellsbehandling med hensyn til adgang til overføring. Slike tariffer bør gjelde for alle brukere, uten forskjellsbehandling. Når lagringsanlegg, lagring i rørledning eller tilleggstjenester drives på et marked med tilstrekkelig konkurranse, kan adgang gis på grunnlag av åpne, markedsbaserte ordninger som ikke innebærer forskjellsbehandling.
 23. Av hensyn til forsynings-sikkerheten bør likevekten mellom tilbud og etterspørsel i hver enkelt medlemsstat overvåkes, og overvåkingen bør følges av en rapport om situasjonen på fellesskapsplan, idet det tas hensyn til samkjøringskapasiteten mellom områdene. Slik overvåking bør foretas i tilstrekkelig god tid til at egnede tiltak kan iverksettes dersom forsynings-sikkerheten er truet. Bygging og vedlikehold av den nødvendige nettinfrastruktur, herunder samkjøringskapasitet, bør bidra til å sikre en stabil gassforsyning.
 24. Medlemsstatene bør, idet det tas hensyn til de nødvendige kvalitetskrav, sikre at biogass og gass fra biomasse eller andre typer gass gis adgang uten forskjellsbehandling til gassnettet, forutsatt at slik adgang er fullt forenlig med de relevante tekniske forskrifter og sikkerhetsstandarder. Disse forskriftene og standardene bør sikre at disse gassene teknisk sett og sikkert kan innføres i og overføres gjennom naturgassnettet, og bør også omfatte de kjemiske egenskapene ved disse gassene.
 25. Langsiktige kontrakter vil fortsatt være en viktig del av gassforsyningen i medlemsstatene, og gassforsyningsforetak bør fortsatt kunne anvende slike kontrakter forutsatt at de ikke er i strid med dette direktivs mål og er i samsvar med traktaten, herunder konkurransereglene. Det er derfor nødvendig at gassforetak tar hensyn til dem i sin planlegging av forsynings- og overføringskapasitet.
 26. For å sikre høy kvalitet på offentlige tjenester i Fellesskapet bør medlemsstatene regelmessig underrette Kommisjonen om alle tiltak de treffer for å nå dette direktivs mål. Kommisjonen bør regelmessig offentliggjøre en rapport med analyser av de tiltak som treffes på nasjonalt plan for å nå målene for offentlige tjenester og sammenligne virkningene av dem med sikte på å fremme anbefalinger om tiltak som bør treffes på nasjonalt plan for å oppnå høy kvalitet på offentlige tjenester.

Medlemsstatene bør sikre at kundene, når de koples til gassnettet, blir underrettet om sin rett til å forsynes med naturgass av en bestemt kvalitet til en rimelig pris. Tiltak som treffes av medlemsstatene for å beskytte sluttkundene kan være forskjellige for husholdninger og små og mellomstore bedrifter.
 27. Oppfyllelsen av forpliktelsene til å yte offentlig tjeneste er et grunnleggende krav i dette direktiv, og det er viktig at direktivet angir felles minstestandarder som overholdes av alle medlemsstater, og som tar hensyn til målsetningene om forbrukervern, forsynings-sikkerhet, miljøvern og like konkurransevilkår i alle medlemsstater. Det er viktig at forpliktelsene til å yte offentlig tjeneste kan tolkes på nasjonalt plan, idet det tas hensyn til nasjonale forhold og forutsatt at fellesskapsretten overholdes.
 28. Tiltak medlemsstatene treffer for å nå målene om sosial og økonomisk utjevning kan blant annet omfatte relevante økonomiske incitamenter, om nødvendig ved bruk av alle tilgjengelige midler på nasjonalt plan og fellesskapsplan. Disse midlene kan omfatte ansvarsordninger som sikrer den nødvendige investering.
 29. I den grad de tiltak medlemsstatene treffer for å oppfylle sine forpliktelser til å yte offentlig tjeneste utgjør statsstøtte i henhold til traktatens artikkel 87 nr. 1, har de i henhold til traktatens artikkel 88 nr. 3 plikt til å underrette Kommisjonen om disse.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

30. Ettersom målet for det foreslåtte tiltak, som er å skape et velfungerende indre marked for gass med rettferdig konkurranse, ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene og derfor på grunn av tiltakets omfang og virkninger bedre kan nås på fellesskapsplan, kan Fellesskapet treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet og forholdsmessighetsprinsippet som fastsatt i traktatens artikkel 5. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går dette direktiv ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå disse målene.
31. I lys av erfaringene fra gjennomføringen av rådsdirektiv 91/296/EØF av 31. mai 1991 om transitt av naturgass gjennom overføringsnett⁷, bør det treffes tiltak for å sikre ensartede adgangsordninger uten forskjellsbehandling for overføring, herunder grenseoverskridende gassoverføring mellom medlemsstater. For å sikre ensartet behandling av adgang til gassnettet også ved transitt bør nevnte direktiv oppheves, uten at det berører kontrakter inngått i henhold til nevnte direktiv. Opphevelsen av direktiv 91/296/EØF skal ikke hindre inngåelse av langsiktige kontrakter i framtiden.
32. På grunn av omfanget av de endringer som gjøres i direktiv 98/30/EF, bør de berørte bestemmelser av klarhets- og rasjonaliserings hensyn omarbeides.
33. I dette direktiv respekteres de grunnleggende rettigheter og overholdes de prinsipper som er nedfelt blant annet i Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter.
34. De tiltak som er nødvendige for gjennomføringen av dette direktiv, bør vedtas i samsvar med rådsbeslutning 1999/468/EF av 28. juni 1999 om fastsettelse av nærmere regler for utøvelsen av den gjennomføringsmyndighet som er tillagt Kommisjonen⁸ –

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Kapittel I

Virkeområde og definisjoner

Artikkel 1

Virkeområde

1. I dette direktiv fastsettes felles regler for overføring, distribusjon, forsyning og lagring av naturgass. Det fastsettes nærmere regler for naturgassektorens organisering og virkemåte,

markedsadgang og drift av nettene samt kriterier og framgangsmåter som skal anvendes ved tildeling av tillatelser til å overføre, distribuere, forsyne og lagre naturgass samt drive nett.

2. De regler som fastsettes ved dette direktiv for naturgass, herunder flytende naturgass (LNG), får også anvendelse for biogass og gass fra biomasse eller andre typer av gass i den grad slike gasser teknisk sett og sikkert kan innføres i og overføres gjennom naturgassnettet.

Artikkel 2

Definisjoner

I dette direktiv menes med

- «naturgassforetak», enhver fysisk eller juridisk person som ivaretar minst én av følgende funksjoner: produksjon, overføring, distribusjon, forsyning, innkjøp eller lagring av naturgass, herunder LNG, og som har ansvar for de forretningsmessige og tekniske oppgaver og/eller vedlikehold tilknyttet disse funksjonene, med unntak av slutt kunder,
- «oppstrømsgassrørledningsnett», enhver gassrørledning eller ethvert gassrørledningsnett som drives og/eller opprettes innenfor rammen av et olje- eller gassproduksjonsprosjekt, eller som brukes for å overføre naturgass fra ett eller flere produksjonsanlegg av denne typen, til et behandlingsanlegg, en behandlingsterminal eller en endelig ilandføringsterminal,
- «overføring», transport av naturgass gjennom et annet høytrykksgassrørledningsnett enn oppstrømsgassrørledningsnettet, med sikte på levering til kunder, unntatt forsyning,
- «operatør av overføringsnett», en fysisk eller juridisk person som ivaretar overføringsfunksjonen og har ansvar for drift, vedlikehold og, ved behov, utvikling av overføringsnett i et gitt område samt forbindelsesledninger til andre nett, samt for å sikre nettets langsiktige evne til å dekke en rimelig etterspørsel etter gassoverføring,
- «distribusjon», overføring av naturgass gjennom lokale eller regionale gassrørledningsnett, med sikte på levering til kunder, men ikke inkludert forsyning,
- «operatør av distribusjonsnett», en fysisk eller juridisk person som ivaretar distribusjonsfunksjonen og har ansvar for drift, vedlikehold og, ved behov, utvikling av distribusjonsnett i et gitt område samt forbindelsesledninger til andre nett, samt for å sikre nettets langsiktige evne til å dekke en rimelig etterspørsel etter gassdistribusjon,

⁷ EFT L 147 av 12.6.1991, s. 37. Direktivet sist endret ved kommisjonsdirektiv 95/49/EF (EFT L 233 av 30.9.1995, s. 86).

⁸ EFT L 184 av 17.7.1999, s. 23.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

7. «forsyning», salg, herunder videresalg, av naturgass, herunder LNG, til kunder,
8. «forsyningsforetak», enhver fysisk eller juridisk person som utfører forsyningen,
9. «lagringsanlegg», et anlegg som brukes til lagring av naturgass, og som eies og/eller drives av et naturgassforetak, herunder den del av LNG-anlegg som brukes til lagring, men unntatt den del som brukes til produksjonsvirksomhet, og unntatt anlegg som er forbeholdt operatører av overføringsnett når de utfører sine oppgaver,
10. «operatør av lagringsanlegg», en fysisk eller juridisk person som driver lagringsvirksomhet og har ansvar for drift av et lagringsanlegg,
11. «LNG-anlegg», en terminal som brukes til omdanning av naturgass til væske eller import, lossing og regassifisering av LNG, herunder tilleggstjenester og midlertidig lagring som er nødvendig for regassifiseringen og den påfølgende levering til overføringsnettet, men skal ikke omfatte noen del av LNG-terminaler som brukes til lagring,
12. «operatør av LNG-nett», en fysisk eller juridisk person som foretar omdanning av naturgass til væske eller import, lossing og regassifisering av LNG og har ansvar for drift av et LNG-anlegg,
13. «nett», ethvert overføringsnett, distribusjonsnett, LNG-anlegg og/eller lagringsanlegg som eies og/eller drives av et naturgassforetak, herunder lagring i rørledning og foretakets anlegg som yter tilleggstjenester, samt tilknyttede foretaks anlegg som er nødvendige for å gi adgang til overføring, distribusjon og LNG,
14. «tilleggstjenester», alle tjenester som er nødvendige for adgang til og drift av et overførings- og/eller distribusjonsnett og/eller LNG-anlegg og/eller lagringsanlegg, herunder anlegg for lastbalansering og blanding, men unntatt anlegg som er forbeholdt operatører av overføringsnett når de utfører sine oppgaver,
15. «lagring i rørledning», lagring av gass ved kompresjon i gassooverførings- og gassdistribusjonsnett, men unntatt anlegg som er forbeholdt operatører av overføringsnett når de utfører sine oppgaver,
16. «samkjøringsnett», et visst antall nett som er koplet sammen,
17. «forbindelsesledning», en overføringsledning som krysser en grense mellom medlemsstater og bare har som formål å kople sammen disse medlemsstatenes nasjonale overføringsnett,
18. «direkteledning», en rørledning for overføring av naturgass, som supplerer samkjøringsnettet,
19. «integrert naturgassforetak», et vertikalt eller horisontalt integrert foretak,
20. «vertikalt integrert foretak», et naturgassforetak eller en gruppe av foretak med innbyrdes forhold som definert i artikkel 3 nr. 3 i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89 av 21. desember 1989 om tilsyn med foretakssammenslutninger⁹ der det berørte foretaket/den berørte gruppen utfører minst én av følgende funksjoner: overføring, distribusjon, LNG eller lagring, og minst én av følgende funksjoner: produksjon eller forsyning av naturgass,
21. «horisontalt integrert foretak», et foretak som utfører minst én av følgende funksjoner: produksjon, overføring, distribusjon, forsyning eller lagring av naturgass, og i tillegg en virksomhet som ikke omfatter gass,
22. «tilknyttet foretak», et tilknyttet foretak i henhold til artikkel 41 i sjuende rådsdirektiv 83/349/EØF av 13. juni 1983 med hjemmel i traktatens artikkel 44 paragraf 2 bokstav g)¹⁰ om konsoliderte regnskaper¹¹, og/eller et tilknyttet foretak i henhold til artikkel 33 nr. 1 i nevnte direktiv og/eller et foretak som tilhører de samme aksjeeiere,
23. «nettbruker», enhver fysisk eller juridisk person som forsyner eller forsynes fra et nett,
24. «kunder», grossister og slutt kunder samt naturgassforetak som kjøper naturgass,
25. «privatkunder», kunder som kjøper naturgass til eget husholdningsforbruk,
26. «forretningskunder», kunder som kjøper naturgass som ikke er til eget husholdningsforbruk,
27. «slutt kunder», kunder som kjøper naturgass til eget bruk,
28. «berettigede kunder», kunder som fritt kan velge gassleverandør i henhold til artikkel 23 i dette direktiv,
29. «grossister», enhver fysisk eller juridisk person, unntatt operatører av overføringsnett og operatører av distribusjonsnett, som kjøper naturgass med sikte på videresalg i eller utenfor det nett personen er etablert i,
30. «langsiktig planlegging», planlegging på lang sikt av naturgassforetakenes forsynings- og overføringskapasitet med sikte på å dekke net-

⁹ EFT L 395 av 30.12.1989, s. 1. Forordningen sist endret ved forordning (EF) nr. 1310/97 (EFT L 180 av 9.7.1997, s. 1).

¹⁰ Tittelen på direktiv 78/660/EØF er endret for å ta hensyn til omnummereringen av artiklene i traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap i samsvar med artikkel 12 i Amsterdam-traktaten; den opprinnelige henvisningen var til artikkel 54 paragraf 3 bokstav g).

¹¹ EFT L 193 av 18.7.1983, s. 1. Direktivet sist endret ved europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/65/EF (EFT L 283 av 27.10.2001, s. 28).

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

tets etterspørsel etter naturgass, spre kildene og sikre forsyning til forbrukerne,

31. «marked under oppbygging», en medlemsstat der den første kommersielle forsyningen i henhold til den første langsiktige kontrakten for forsyning av naturgass fant sted for mindre enn ti år siden,
32. «sikkerhet», både forsyningssikkerhet for naturgass og teknisk sikkerhet,
33. «ny infrastruktur», en infrastruktur som ikke er ferdigstilt når dette direktiv trer i kraft.

Kapittel II

Alminnelige regler for organisering av sektoren

Artikkel 3

Forpliktelser til å yte offentlig tjeneste og forbrukervern

1. Med forbehold for nr. 2 skal medlemsstatene på grunnlag av sin institusjonelle organisering og under behørig hensyn til nærhetsprinsippet sikre at naturgassforetak drives i samsvar med prinsippene i dette direktiv med sikte på å skape et konkurransedyktig, sikkert og miljømessig bærekraftig marked for naturgass, og de skal ikke forskjellsbehandle slike foretak med hensyn til rettigheter eller plikter.
2. Idet det tas fullt hensyn til traktatens bestemmelser, særlig artikkel 86, og av hensyn til allmenne økonomiske interesser kan medlemsstatene pålegge foretak i gassektoren forpliktelser til å yte offentlige tjenester som kan vedrøre sikkerhet, herunder forsyningssikkerhet, regelmessighet, kvalitet på og pris for forsyninger, samt miljøvern, herunder energieffektivitet og klimabeskyttelse. Slike forpliktelser skal være klart definerte, oversiktlige, kontrollerbare og ikke innebære forskjellsbehandling, og skal sikre gassforetak i EU lik adgang til nasjonale forbrukere. I forbindelse med forsyningssikkerhet, styring av energieffektivitet/energi- etterspørsel samt for å nå de miljømål som er nevnt i dette nummer, kan medlemsstatene innføre langsiktig planlegging, idet det tas hensyn til muligheten for at tredjemann søker å få adgang til nettet.
3. Medlemsstatene skal treffe egnede tiltak for å verne sluttbrukere og sikre et høyt nivå av forbrukervern, og skal særlig sikre at det finnes egnede vernetiltak for å beskytte sårbare kunder, herunder egnede tiltak for å hjelpe dem å unngå avbrudd i gassforsyningen. I denne forbindelse kan de treffe egnede tiltak for å verne kunder i fjerntliggende områder som er koplet til gassnettet. Medlemsstatene kan for dette

formål utpeke en leverandør for kunder som er koplet til gassnettet. De skal sikre et høyt nivå av forbrukervern, særlig med hensyn til innsyn i allmenne kontraktsvilkår og -betingelser, generelle opplysninger og tvisteløsningsordninger. Medlemsstatene skal sikre at berettigede kunder i praksis kan bytte leverandør. I det minste når det gjelder privatkunder skal disse tiltakene omfatte de tiltak som angis i vedlegg A.

4. Medlemsstatene skal gjennomføre egnede tiltak for å nå målene om sosial og økonomisk utjevning, miljøvern, som kan omfatte midler for å motvirke klimaendringer, og forsyningssikkerhet. Slike tiltak kan blant annet omfatte egnede økonomiske incitament, ved behov ved bruk av alle tilgjengelige midler på nasjonalt plan og fellesskapsplan, til vedlikehold og bygging av den nødvendige nettinfrastruktur, herunder samkjøringskapasitet.
5. Medlemsstatene kan vedta ikke å anvende bestemmelsene i artikkel 4 på distribusjon, i den grad anvendelsen av dem juridisk eller faktisk ville hindre oppfyllelsen av de forpliktelser naturgassforetakene er pålagt av hensyn til allmenne økonomiske interesser, og i den grad utviklingen av handelen ikke påvirkes i et omfang som strider mot Fellesskapets interesser. Fellesskapets interesser omfatter bl.a. konkurranse med hensyn til berettigede kunder i samsvar med dette direktiv og traktatens artikkel 86.
6. Medlemsstatene skal, når dette direktiv er gjennomført, underrette Kommisjonen om alle tiltak som er truffet for å oppfylle forpliktelsene til å yte offentlig tjeneste, herunder forbruker- og miljøvern, og deres mulige virkning på nasjonal og internasjonal konkurranse, uavhengig av om slike tiltak krever et unntak fra bestemmelsene i dette direktiv. De skal deretter hvert annet år underrette Kommisjonen om eventuelle endringer av slike tiltak, uavhengig av om de krever et unntak fra dette direktiv.

Artikkel 4

Tillatelsesordning

1. Dersom det kreves tillatelse til bygging eller drift av naturgassanlegg (for eksempel lisens, bevilling, konsesjon, avtale eller godkjenning), skal medlemsstatene eller enhver vedkommande myndighet som de utpeker, gi tillatelse til å bygge og/eller drive slike anlegg, gassrørledninger og tilknyttet utstyr på sitt territorium, i samsvar med nr. 2-4. Medlemsstatene eller en-

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

hver vedkommende myndighet som de utpeker kan også på samme grunnlag gi tillatelse til forsyning av naturgass og tillatelse til grossister.

2. Dersom medlemsstatene har en tillatelsesordning, skal de fastsette objektive kriterier som ikke innebærer forskjellsbehandling og som skal oppfylles av foretak som søker om tillatelse til å bygge og/eller drive naturgassanlegg, eller som søker om tillatelse til å levere naturgass. Kriteriene og framgangsmåtene for tildeling av tillatelser, som ikke innebærer forskjellsbehandling, skal offentliggjøres.
3. Medlemsstatene skal sørge for at begrunnelsen for et avslag på en søknad om tillatelse er objektiv og ikke innebærer forskjellsbehandling, og at den oversendes søkeren. Begrunnelsen for avslaget skal oversendes Kommisjonen til underretning. Medlemsstatene skal utarbeide en framgangsmåte som gir søkeren mulighet til å klage på et slikt avslag.
4. Med sikte på utviklingen av områder som nylig har fått gassforsyning, og en effektiv drift i alminnelighet, kan medlemsstatene, med forbehold for artikkel 24, avslå å gi ny tillatelse til bygging og drift av distribusjonsnett via gassrørledninger i et bestemt område, når det allerede er opprettet eller planlagt å opprette slike nett i dette området, og dersom den eksisterende eller planlagte kapasiteten ikke er sprengt.

Artikkel 5

Overvåking av forsyningssikkerhet

Medlemsstatene skal sikre overvåking av forsyningssikkerheten. Når medlemsstatene anser det som hensiktsmessig, kan de delegere denne oppgaven til reguleringsmyndighetene nevnt i artikkel 25 nr. 1. Denne overvåkingen skal særlig omfatte likevekten mellom forsyning og etterspørsel i det nasjonale marked, nivået på forventet framtidig etterspørsel og tilgjengelige forsyninger, ytterligere kapasitet under planlegging eller bygging, og nettenes kvalitets- og vedlikeholds nivå samt tiltak for å dekke perioder med uvanlig stor etterspørsel og håndtere bortfall av forsyninger fra en eller flere leverandører. Vedkommende myndigheter skal innen 31. juli hvert år offentliggjøre en rapport som viser resultatene av overvåkingen av disse forholdene samt eventuelle tiltak som er truffet eller planlagt i den forbindelse, og skal umiddelbart oversende denne rapporten til Kommisjonen.

Artikkel 6

Tekniske forskrifter

Medlemsstatene skal sørge for at det utarbeides og offentliggjøres tekniske sikkerhetskriterier og tekniske forskrifter som fastsetter tekniske minstekrav for konstruksjon og drift når det gjelder tilkopling til nettet av LNG-anlegg, lagringsanlegg, andre overførings- eller distribusjonsnett og direkteledninger. Disse tekniske forskriftene skal sikre samvirkingsevnen mellom nettene, være objektive og ikke innebære forskjellsbehandling. De skal meddeles Kommisjonen i samsvar med artikkel 8 i europaparlaments- og rådsdirektiv 98/34/EF av 22. juni 1998 om en informasjonsprosedyre for standarder og tekniske forskrifter samt regler for informasjonssamfunnstjenester¹².

Kapittel III

Overføring, lagring og LNG

Artikkel 7

Utpeking av nettoperatører

For et tidsrom som medlemsstatene skal fastsette idet de tar hensyn til effektivitet og økonomisk likevekt, skal medlemsstatene utpeke eller anmode naturgassforetak som eier overførings-, lagrings- eller LNG-anlegg om å utpeke en eller flere nettoperatører. Medlemsstatene skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at operatører av overføringsnett, LNG-nett og lagringsanlegg handler i samsvar med bestemmelsene i artikkel 8 og 10.

Artikkel 8

Nettoperatørers oppgaver

1. Hver operatør av overføringsnett, lagringsanlegg og/eller LNG-nett skal:
 - a) på økonomisk akseptable vilkår drive, vedlikeholde og utvikle sikre, pålitelige og effektive anlegg for overføring, lagring og/eller LNG, idet det tas behørig hensyn til miljøet,
 - b) unngå forskjellsbehandling av nettbrukere eller grupper av nettbrukere, særlig til fordel for tilknyttede foretak,
 - c) utlevere til andre operatører av overføringsnett, lagringsanlegg, LNG-nett og/eller distribusjonsnett tilstrekkelige opplysninger til å sikre at overføring og lagring av naturgass kan foregå på en måte som er forenlig med en sikker og effektiv drift av samkjøringsnettet,

¹² EFT L 204 av 21.7.1998, s. 37. Direktivet sist endret ved direktiv 98/48/EF (EFT L 217 av 5.8.1998, s. 18).

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

- d) gi nettbrukere tilstrekkelige opplysninger til at de kan få effektiv adgang til nettet.
2. De regler for utjevning i gassoverføringsnett som vedtas av operatører av overføringsnett, skal være objektive, oversiktlige og ikke innebære forskjellsbehandling, noe som også gjelder reglene for nettbrukernes betaling for bruk av deres nett i forbindelse med ubalanse i energiforsyningen. Vilkår og betingelser, herunder regler og tariffer, for slike tjenester som ytes av operatører av overføringsnett, skal fastsettes i henhold til en metode som er forenlig med artikkel 25 nr. 2, uten at det innebærer forskjellsbehandling og på en kostnadsrelatert måte, og de skal offentliggjøres.
 3. Medlemsstatene kan kreve at operatører av overføringsnett oppfyller minstekrav til vedlikehold og utvikling av overføringsnettet, herunder samkjøringskapasitet.
 4. Operatører av overføringsnett skal anskaffe den energi de bruker for å ivareta sine funksjoner i henhold til oversiktlige og markedsbaserte framgangsmåter som ikke innebærer forskjellsbehandling.

Artikkel 9

Atskillelse av operatører av overføringsnett

1. Dersom operatøren av overføringsnettet er del av et vertikalt integrert foretak, skal denne i det minste med hensyn til juridisk form, organisasjon og beslutningstaking være uavhengig av andre virksomheter som ikke er knyttet til overføring. Disse reglene skal ikke innebære noen forpliktelse til å skille eierskap av aktiva i overføringsnettet fra det vertikalt integrerte foretaket.
2. For å sikre uavhengigheten til operatøren av overføringsnett nevnt i nr. 1, skal følgende minstekriterier gjelde:
 - a) de personer som er ansvarlige for forvaltning av operatøren av overføringsnettet kan ikke inngå i foretaksstrukturer i det integrerte naturgassforetaket som har direkte eller indirekte ansvar for den daglige drift av produksjon, distribusjon og forsyning av naturgass,
 - b) egnede tiltak må treffes for å sikre at de yrkesmessige interessene til personer med ansvar for forvaltning av operatøren av overføringsnettet tas hensyn til på en måte som sikrer at de er i stand til å handle selvstendig,
 - c) operatøren av overføringsnettet skal ha reell rett til å treffe beslutninger uavhengig av det

- integreerte gassforetaket om aktiva som er nødvendige for å drive, vedlikeholde eller utvikle nettet. Dette er ikke til hinder for at det kan foretas egnet samordning som sikrer vern av morselskapets økonomiske og forvaltningsmessige overvåkingsrettigheter med hensyn til avkastningen, som er indirekte regulert i henhold til artikkel 25 nr. 2, av midler investert i et datterselskap. Dette skal særlig gjøre det mulig for morselskapet å godkjenne den årlige finansieringsplanen, eller et tilsvarende instrument, fra operatøren av overføringsnettet, og å fastsette samlede grenser for datterselskapets gjeldsnivå. Morselskapet skal ikke kunne gi instruksjoner med hensyn til den daglige drift eller de enkelte beslutninger om bygging eller oppgradering av overføringsledninger, så lenge disse beslutningene ikke går ut over vilkårene i den godkjente finansieringsplanen eller et annet tilsvarende instrument,
- d) operatøren av overføringsnettet skal utarbeide et samsvarsprogram som beskriver de tiltak som er truffet for å sikre at atferd som innebærer forskjellsbehandling er utelukket, samt sikre kontroll av at programmet følges. I programmet skal det angis hvilke spesifikke forpliktelser arbeidstakere har for å nå dette mål. En årsrapport med en beskrivelse av de tiltak som er truffet skal framlegges for reguleringsmyndigheten nevnt i artikkel 25 nr. 1 av den person eller det organ som har ansvar for overvåking av samsvarsprogrammet, og årsrapporten skal offentliggjøres.

Artikkel 10

Taushetsplikt for operatører av overføringsnett

1. Hver operatør av overførings-, lagrings- og/eller LNG-nett skal, med forbehold for artikkel 16 eller enhver annen lovbestemt opplysningsplikt, sørge for fortrolig behandling av forretningsmessig følsomme opplysninger som den mottar i forbindelse med utøvelsen av sin virksomhet, og skal hindre at opplysninger om egen virksomhet som kan gi forretningsmessige fordeler blir gitt videre på en måte som innebærer forskjellsbehandling.
2. Operatører av overføringsnett skal, innenfor rammen av salg eller kjøp av naturgass utført av et tilknyttet foretak, ikke misbruke forretningsmessig følsomme opplysninger som de har fått fra tredjemann i forbindelse med tildeling av eller forhandling om adgang til nettet.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

Kapittel IV

Distribusjon og forsyning

Artikkel 11

Utpeking av operatører av distribusjonsnett

For et tidsrom som medlemsstatene skal fastsette idet de tar hensyn til effektivitet og økonomisk likevekt, skal medlemsstatene utpeke eller anmode foretak som eier eller har ansvar for distribusjonsnett om å utpeke en eller flere operatører av distribusjonsnett, og de skal sikre at disse operatørene opptre i samsvar med artikkel 12-14.

Artikkel 12

Oppgaver for operatører av distribusjonsnett

1. Hver operatør av distribusjonsnett skal på økonomisk akseptable vilkår drive, vedlikeholde og utvikle et sikkert, pålitelig og effektivt nett, idet det tas behørig hensyn til miljøet.
2. Operatøren av distribusjonsnett skal ikke under noen omstendighet forskjellsbehandle nettbrukere eller grupper av nettbrukere, særlig ikke til fordel for egne tilknyttede foretak.
3. Hver operatør av distribusjonsnett skal utlevere til andre operatører av distribusjonsnett og/eller operatører av overføringsnett og/eller LNG-nett og/eller lagringsnett tilstrekkelige opplysninger til å sikre at transport og lagring av naturgass kan skje på en måte som er forenlig med en sikker og effektiv drift av samkjøringsnett.
4. Hver operatør av distribusjonsnett skal gi nettbrukere tilstrekkelige opplysninger til at de kan få effektiv adgang til nettet.
5. Dersom operatører av distribusjonsnett har ansvar for utjevning i gassdistribusjonsnett, skal regler de vedtar for dette formål være objektive, oversiktlige og ikke innebære forskjellsbehandling, herunder regler for nettbrukernes betaling for bruk av nettet i forbindelse med ubalanse i energiforsyningen. Vilkår og betingelser, herunder regler og tariffer for nettoperatørers ytelse av slike tjenester, skal fastsettes i henhold til en metode som er forenlig med artikkel 25 nr. 2, uten forskjellsbehandling og på en kostnadsrelatert måte, og de skal offentliggjøres.

Artikkel 13

Atskillelse av operatører av distribusjonsnett

1. Dersom operatøren av distribusjonsnett er del av et vertikalt integrert foretak, skal denne i det minste med hensyn til juridisk form, organisasjon og beslutningstaking være uavhengig av

andre virksomheter som ikke er knyttet til distribusjon. Disse reglene skal ikke innebære noen forpliktelse til å skille eierskap av aktiva i distribusjonsnett fra det vertikalt integrerte foretaket.

2. I tillegg til kravene i nr. 1 skal operatøren av distribusjonsnett, når denne er del av et vertikalt integrert foretak, være uavhengig med hensyn til organisasjon og beslutningstaking fra annen virksomhet som ikke er knyttet til distribusjon. For å oppnå dette skal følgende minstekriterier oppfylles:
 - a) de personer som er ansvarlige for forvaltning av operatøren av distribusjonsnett kan ikke inngå i foretaksstrukturer i det integrerte naturgassforetaket som har direkte eller indirekte ansvar for den daglige drift av produksjon, overføring og forsyning av naturgass,
 - b) egnede tiltak må treffes for å sikre at de yrkesmessige interessene til personer med ansvar for forvaltning av operatøren av distribusjonsnett tas hensyn til på en måte som sikrer at de er i stand til å handle selvstendig,
 - c) operatøren av distribusjonsnett skal ha reell rett til å treffe beslutninger, uavhengig av det integrerte gassforetaket, med hensyn til aktiva som er nødvendige for å drive, vedlikeholde eller utvikle nettet. Dette er ikke til hinder for at det kan foretas egnet samordning som sikrer vern av morselskapets økonomiske og forvaltningsmessige overvåkingsrettigheter med hensyn til avkastningen, som er indirekte regulert i henhold til artikkel 25 nr. 2, av midler investert i et datterselskap. Dette skal særlig gjøre det mulig for morselskapet å godkjenne den årlige finansieringsplanen, eller et tilsvarende instrument, fra operatøren av distribusjonsnett, og å fastsette samlede grenser for datterselskapets gjeldsnivå. Morselskapet skal ikke kunne gi instruks med hensyn til den daglige drift eller de enkelte beslutninger om bygging eller oppgradering av overføringsledninger, så lenge disse beslutningene ikke går ut over vilkårene i den godkjente finansieringsplanen eller et annet tilsvarende instrument,
 - d) operatøren av distribusjonsnett skal utarbeide et samsvarsprogram som beskriver de tiltak som er truffet for å sikre at atferd som innebærer forskjellsbehandling er utelukket, samt sikre kontroll av at programmet følges. I programmet skal det angis

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

hvilke spesifikke forpliktelser arbeidstakere har for å nå dette målet. En årsrapport med en beskrivelse av de tiltak som er truffet skal framlegges av den person eller det organ som har ansvar for overvåking av samsvarsprogrammet, for reguleringsmyndigheten nevnt i artikkel 25 nr. 1, og årsrapporten skal offentliggjøres.

Medlemsstatene kan vedta å ikke anvende nr. 1 og 2 på integrerte naturgassforetak som betjener færre enn 100 000 tilknyttede kunder.

Artikkel 14

Taushetsplikt for operatører av distribusjonsnett

1. Alle operatører av overføringsnett skal, med forbehold for artikkel 16 eller enhver annen lovbestemt opplysningsplikt, sørge for fortrolig behandling av forretningsmessig følsomme opplysninger som de mottar i forbindelse med utøvelsen av sin virksomhet, og skal hindre at opplysninger om egen virksomhet som kan være kommersielt fordelaktige, blir gitt videre på en måte som innebærer forskjellsbehandling.
2. Operatører av distribusjonsnett skal, innenfor rammen av salg eller kjøp av naturgass utført av et tilknyttet foretak, ikke misbruke forretningsmessig følsomme opplysninger som de har mottatt fra tredjemann i forbindelse med tildeeling av eller forhandling om adgang til nettet.

Artikkel 15

Operatør av kombinasjonsnett

Reglene i artikkel 9 nr. 1 og artikkel 13 nr. 1 skal ikke være til hinder for at et kombinert overførings-, LNG-, lagrings- og distribusjonsnett kan drives av en operatør som med hensyn til juridisk form, organisasjon og beslutningstaking er uavhengig av annen virksomhet som ikke er knyttet til overførings-, LNG-, lagrings- og distribusjonsnett, og som oppfyller kriteriene i bokstav a) – d). Disse reglene skal ikke innebære noen forpliktelse til å skille eierskap av aktiva i det kombinerte nettet fra det vertikalt integrerte foretaket:

- a) de personer som har ansvar for ledelsen av operatøren av kombinasjonsnettet kan ikke inngå i foretaksstrukturer i det integrerte naturgassforetaket som har direkte eller indirekte ansvar for den daglige drift av produksjon og forsyning av naturgass,
- b) egnede tiltak må treffes for å sikre at de yrkesmessige interessene til personer som har ansvar for ledelsen av operatøren av kombinasjonsnettet tas hensyn til på en måte som sikrer at de er i stand til å handle selvstendig,

- c) operatøren av kombinasjonsnettet skal ha reell rett til å treffe beslutninger, uavhengig av det integrerte gassforetaket, med hensyn til aktiva som er nødvendige for å drive, vedlikeholde eller utvikle nettet. Dette er ikke til hinder for at det kan foretas egnet samordning som sikrer vern av morselskapets økonomiske og forvaltningsmessige overvåkingsrettigheter med hensyn til avkastningen, som er indirekte regulert i henhold til artikkel 25 nr. 2, av midler investert i et datterselskap. Dette skal særlig gjøre det mulig for morselskapet å godkjenne den årlige finansieringsplanen, eller et tilsvarende instrument, fra operatøren av kombinasjonsnettet, og å fastsette samlede grenser for datterselskapets gjeldsnivå. Morselskapet skal ikke kunne gi instruksjoner med hensyn til den daglige drift eller de enkelte beslutninger om bygging eller oppgradering av overførings- og distribusjonsledninger, så lenge disse beslutningene ikke går ut over vilkårene i den godkjente finansieringsplanen eller et annet tilsvarende instrument,
- d) operatøren av kombinasjonsnettet skal utarbeide et samsvarsprogram som beskriver de tiltak som er truffet for å sikre at atferd som innebærer forskjellsbehandling er utelukket, samt sikre kontroll av at programmet følges. I programmet skal det angis hvilke spesifikke forpliktelser arbeidstakere har for å nå dette målet. En årsrapport med en beskrivelse av de tiltak som er truffet skal framlegges av den person eller det organ som har ansvar for overvåking av samsvarsprogrammet, for reguleringsmyndigheten nevnt i artikkel 25 nr. 1, og årsrapporten skal offentliggjøres.

Kapittel V

Atskilte og oversiktlige regnskaper

Artikkel 16

Rett til tilgang til regnskaper

1. Medlemsstatene eller en vedkommende myndighet som de utpeker, herunder reguleringsmyndighetene nevnt i artikkel 25 nr. 1 og tvisteløsningsmyndighetene nevnt i artikkel 20 nr. 3, skal ha tilgang til regnskapene til naturgassforetak som fastsatt i artikkel 17 når dette er nødvendig for at de skal kunne utføre sine oppgaver.
2. Medlemsstatene og enhver utpekt vedkommende myndighet, herunder reguleringsmyndighetene nevnt i artikkel 25 nr. 1 og tvisteløsningsmyndighetene, skal sørge for at forretningsmessig følsomme opplysninger

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

behandles fortrolig. Medlemsstatene kan vedta at slike opplysninger skal offentliggjøres dersom det er nødvendig for at vedkommende myndigheter skal kunne utføre sine oppgaver.

Artikkel 17

Atskilte regnskaper

1. Medlemsstatene skal treffe de nødvendige tiltak for å sikre at naturgassforetakenes regnskaper føres i samsvar med nr. 2-5. Dersom foretak er unntatt fra denne bestemmelsen på grunnlag av artikkel 28 nr. 2 og 4, skal de som et minstekrav føre sine regnskaper i henhold til denne artikkel.
2. Uansett eierstruktur og juridisk status skal naturgassforetakene utarbeide, få revidert og offentliggjøre sine årsregnskaper i samsvar med nasjonal lovgivning om aksjeselskapers årsregnskaper, vedtatt i samsvar med fjerde rådsdirektiv 78/660/EØF av 25. juli 1978 med hjemmel i traktatens artikkel 44 paragraf 2 bokstav g) om årsregnskapene for visse selskapsformer¹³. Foretak som ikke er rettslig forpliktet til å offentliggjøre sine årsregnskaper, skal oppbevare et eksemplar av disse tilgjengelig for allmennheten ved sitt hovedkontor.
3. For å unngå forskjellsbehandling, krysssubsidi-ering og konkurransevridning skal naturgassforetak i sine internregnskaper føre atskilte regnskaper for sin virksomhet i forbindelse med overføring, distribusjon, LNG og lagring av naturgass, på samme måte som de måtte ha gjort dersom den aktuelle virksomheten hadde blitt utøvd av atskilte foretak. De skal også føre regnskap, eventuelt konsoliderte, for annen gassvirksomhet som ikke er knyttet til overføring, distribusjon, LNG og lagring. Inntil 1. juli 2007 skal de føre atskilte regnskaper for forsyningsvirksomhet for berettigede kunder og forsyningsvirksomhet for ikke-berettigede kunder. Inntekter fra eierskap av overførings-/distribusjonsnett skal angis i regnskapene. De skal ved behov føre konsoliderte regnskaper for annen virksomhet som ikke er knyttet til gass. Internregnskapene skal inneholde en balanse og et resultatregnskap for hver virksomhet.
4. I revisjonen nevnt i nr. 2 skal det særlig kontrolleres at forpliktelsen til å unngå forskjellsbe-

handling og krysssubsidi-ering nevnt i nr. 3 overholdes.

5. Foretakene skal i sine internregnskaper angi hvilke regler for fordeling av aktiva og passiva og utgifter og inntekter samt verdiforringelse, med forbehold for gjeldende nasjonale regnskapsregler, som de følger ved utarbeiding av de atskilte regnskapene nevnt i nr. 3. Disse interne reglene kan endres bare i særskilte tilfeller. Slike endringer skal angis og være behørig begrunnet.
6. I notene til årsregnskapene skal alle transaksjoner av et visst omfang som er gjennomført med tilknyttede foretak angis.

Kapittel VI

Organisering av adgang til nettet

Artikkel 18

Adgang for tredjemann

1. Medlemsstatene skal sikre at det innføres et system for tredjemanns adgang til overførings- og distribusjonsnettet og LNG-anlegg, som bygger på offentliggjorte tariff-er som anvendes for alle berettigede kunder, herunder forsyningsforetak, og som anvendes objektivt og uten forskjellsbehandling mellom nettbrukere. Medlemsstatene skal sikre at disse tariffene, eller de metoder som ligger til grunn for beregning av dem, godkjennes av en reguleringsmyndighet nevnt i artikkel 25 nr. 1 før de trer i kraft, og at disse tariffene – og metodene, der bare metoder godkjennes – offentliggjøres før de trer i kraft.
2. Operatører av overføringsnett skal, dersom det er nødvendig for å utføre deres oppgaver, herunder i forbindelse med overføring over landegrensar, ha adgang til nettet til andre operatører av overføringsnett.
3. Bestemmelsene i dette direktiv skal ikke hindre at det inngås langsiktige kontrakter så lenge de er i samsvar med Fellesskapets konkurranseregler.

Artikkel 19

Adgang til lagring

1. Dersom det er teknisk og/eller økonomisk nødvendig for å gi effektiv nettd adgang med sikte på forsyning av kundene samt tilrettelegging av adgang til tilleggstenester, kan medlemsstatene ved tilrettelegging av adgang til lagringsanlegg og lagring i rørledning velge en av eller begge framgangsmåtene i nr. 3 og 4. Disse framgangsmåtene skal anvendes etter objekti-

¹³ Tittelen på direktiv 78/660/EØF er endret for å ta hensyn til omnummereringen av artiklene i traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap i samsvar med artikkel 12 i Amsterdam-traktaten; den opprinnelige henvisningen var til artikkel 54 paragraf 3 bokstav g).

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

ve og oversiktlige kriterier som ikke innebærer forskjellsbehandling.

2. Bestemmelsene i nr. 1 får ikke anvendelse på tilleggstjenester og midlertidig lagring som er knyttet til LNG-anlegg og er nødvendig for regassifiseringen og påfølgende levering til overføringsnettet.
3. Ved forhandlet adgang skal medlemsstatene treffe de tiltak som er nødvendige for at naturgassforetakene og berettigede kunder innenfor eller utenfor det området samkjøringsnettet dekker, kan forhandle om adgang til lagringsanlegg og lagring i rørledning, dersom dette er teknisk og/eller økonomisk nødvendig for å gi effektiv adgang til nettet samt for å skaffe adgang til andre tilleggstjenester. Partene skal ha plikt til å forhandle i god tro om adgang til lagringsanlegg, lagring i rørledning og andre tilleggstjenester.

Kontrakter om adgang til lagringsanlegg, lagring i rørledning og andre tilleggstjenester skal forhandles fram med den berørte operatør av lagringsnettet eller det berørte naturgassforetaket. Medlemsstatene skal kreve at operatører av lagringsnett og naturgassforetakene senest seks måneder etter iverksettelsen av dette direktiv og deretter hvert år, offentliggjør sine viktigste forretningsmessige vilkår for bruken av lagringsanlegg, lagring i rørledning og andre tilleggstjenester.

4. Ved regulert adgang skal medlemsstatene treffe de tiltak som er nødvendige for å gi naturgassforetak og berettigede kunder innenfor eller utenfor det området samkjøringsnettet dekker, rett til adgang til lagringsanlegg, lagring i rørledning og andre tilleggstjenester, på bakgrunn av offentliggjorte tariffier og/eller andre vilkår for bruk av slike lageranlegg og lagring i rørledning, dersom det er teknisk og/eller økonomisk nødvendig for å gi effektiv adgang til nettet samt for å organisere adgang til andre tilleggstjenester. Slik rett til adgang kan gis til berettigede kunder ved å tillate dem å inngå leveringskontrakter med andre konkurrerende naturgassforetak enn nettets eier og/eller operatør eller et tilknyttet foretak.

Artikkel 20

Adgang til oppstrømsgassrørledningsnett

1. Medlemsstatene skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at naturgassforetakene og berettigede kunder, uansett hvor de befinner seg, i samsvar med denne artikkel kan få adgang til oppstrømsgassrørledningsnettet,

herunder anlegg som yter tilknyttede tekniske tjenester i forbindelse med slik adgang, unntatt de deler av slike nett og anlegg som brukes til lokal produksjonsvirksomhet ved en forekomst der gassen produseres. Kommisjonen skal underrettes om disse tiltakene i samsvar med bestemmelsene i artikkel 33.

2. Adgangen nevnt i nr. 1 skal gis på en måte som medlemsstaten bestemmer i samsvar med relevant lovgivning. Medlemsstatene skal ha som mål å opprette en rettferdig og åpen adgang, å skape et konkurransepreget marked for naturgass og å hindre misbruk av en dominerende stilling, idet det tas hensyn til sikkerheten og regelmessige forsyninger, kapasitet som er eller rimeligvis kan stilles til rådighet samt vern av miljøet. Det kan tas hensyn til følgende:
 - a) nødvendigheten av å nekte adgang når de tekniske spesifikasjonene er innbyrdes uforenlige og dette problemet ikke kan løses med rimelig innsats,
 - b) nødvendigheten av å unngå vanskeligheter som ikke kan overvinnes med rimelig innsats, og som kan svekke effektiviteten til eksisterende og planlagt produksjon av hydrokarboner, herunder ved forekomster med begrenset økonomisk levedyktighet,
 - c) nødvendigheten av å respektere de rimelige og behørig begrunnede behovene til eieren eller operatøren av et oppstrømsgassrørledningsnett for overføring og behandling av gassen, og interessene til de øvrige brukerne av oppstrømsgassrørledningsnettet eller av anlegg for behandling eller håndtering som vil kunne bli berørt, og
 - d) nødvendigheten av å anvende, i samsvar med fellesskapsretten, deres lovgivning og administrative framgangsmåter for tildeling av tillatelser til produksjon eller oppstrømsutbygging.
3. Medlemsstatene skal sørge for å innføre en ordning for tvisteløsning som omfatter en myndighet som er uavhengig av partene og som har tilgang til alle relevante opplysninger, for å gjøre det mulig raskt å løse tvister om adgang til oppstrømsgassrørledningsnett, idet det tas hensyn til kriteriene definert i nr. 2 og antall parter som kan delta i forhandlingene om adgang til slike nett.
4. Ved tvister på tvers av landegrensene skal ordningen for tvisteløsning i den medlemsstaten som har jurisdiksjon over oppstrømsgassrørledningsnettet som det nektes adgang til, anvendes. Dersom det aktuelle nettet ved tvister på tvers av landegrensene hører under flere

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

medlemsstater, skal disse samrå seg med hverandre for å sikre at bestemmelsene i dette direktiv anvendes på en konsekvent måte.

Artikkel 21

Nektelse av adgang

1. Naturgassforetakene kan nekte adgang til nettet dersom de har kapasitetsmangel eller dersom slik adgang vil hindre dem i å oppfylle forpliktelsene til å yte offentlig tjeneste nevnt i artikkel 3 nr. 2 som de er blitt pålagt, eller på grunn av store økonomiske og finansielle vanskeligheter med «take-or-pay»-kontrakter, idet det tas hensyn til kriteriene og framgangsmåtene nevnt i artikkel 27 og den løsning medlemsstaten har valgt i samsvar med nr. 1 i denne artikkel. Avslaget skal være behørig begrunnet.
2. Medlemsstatene kan treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at et naturgassforetak som nekter adgang til nettet på grunn av kapasitetsmangel eller manglende tilkøpling, foretar de nødvendige utbedringer i den grad dette er økonomisk forsvarlig eller dersom en potensiell kunde er villig til å betale for dem. I tilfeller der artikkel 4 nr. 4 anvendes, skal medlemsstatene treffe slike tiltak.

Artikkel 22

Ny infrastruktur

1. Større nye gassinfrastrukturer, dvs. forbindelsesledninger mellom medlemsstater, LNG-anlegg og lagringsanlegg, kan på anmodning unntas fra bestemmelsene i artikkel 18, 19, 20 og 25 nr. 2, 3 og 4 på følgende vilkår:
 - a) investeringen må øke konkurransen i gassforsyningen og øke forsyningssikkerheten,
 - b) risikonivået knyttet til investeringen er slik at investeringen ikke ville finne sted med mindre et unntak ble innrømmet,
 - c) infrastrukturen må være eiet av en fysisk eller juridisk person som i det minste med hensyn til juridisk form er atskilt fra nettooperatørene for de nett denne infrastrukturen skal bygges i,
 - d) det kreves avgifter av brukere av denne infrastrukturen,
 - e) unntaket ikke skader konkurransen eller hindrer at det indre marked for gass fungerer tilfredsstillende, eller at det regulerte nett infrastrukturen er koplet til fungerer tilfredsstillende.
2. Nr. 1 får også anvendelse på betydelige kapasitetsøkninger i eksisterende infrastrukturer og

på endringer av slike infrastrukturer som gjør det mulig å utvikle nye kilder for gassforsyning.

3.
 - a) Reguleringsmyndigheten nevnt i artikkel 25 kan i hvert enkelt tilfelle treffe beslutning om unntaket nevnt i nr. 1 og 2. Medlemsstatene kan imidlertid fastsette at reguleringsmyndighetene ved en anmodning om unntak skal framlegge en uttalelse for vedkommende myndighet i medlemsstaten for formelt vedtak. Denne uttalelsen skal offentliggjøres sammen med vedtaket.
 - b)
 - i. Unntaket kan omfatte hele eller deler av henholdsvis den nye infrastrukturen, den eksisterende infrastrukturen med betydelig økt kapasitet eller endringen av den eksisterende infrastrukturen.
 - ii. Når det vedtas om et unntak skal innrømmes, skal det i hvert enkelt tilfelle tas hensyn til behovet for å fastsette vilkår som ikke innebærer forskjellsbehandling, for unntakets varighet og for adgang til forbindelsesledningen.
 - iii. Når beslutning treffes om vilkårene i dette ledd skal det særlig tas hensyn til kontraktens varighet, ytterligere kapasitet som skal bygges eller endring av eksisterende kapasitet, prosjektets tidsramme og nasjonale forhold.
 - c) Når vedkommende myndighet innrømmer et unntak skal den fastsette regler og ordninger for håndtering og tildeling av kapasitet, forutsatt at det ikke hindrer gjennomføringen av langsiktige kontrakter.
 - d) Beslutningen om unntak, herunder eventuelle vilkår nevnt i bokstav b), skal være behørig begrunnet og kunngjøres.
 - e) Når det gjelder en forbindelsesledning skal en eventuell beslutning om unntak treffes etter samråd med de andre berørte medlemsstater eller reguleringsmyndigheter.
4. Vedkommende myndighet skal umiddelbart underrette Kommisjonen om beslutningen om unntak, sammen med alle relevante opplysninger om beslutningen. Disse opplysningene kan oversendes Kommisjonen i form av et sammendrag, slik at Kommisjonen kan avgi en velbegrunnet uttalelse.

Opplysningene skal særlig omfatte:

 - a) en detaljert begrunnelse av hvorfor reguleringsmyndigheten eller medlemsstaten innrømmer unntaket, herunder de økonomiske opplysninger som begrunner behovet for unntaket,

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

- b) den analyse som er foretatt av hvordan innrømmelsen av unntaket påvirker konkurransen og den effektive virkemåten til det indre marked for gass,
- c) begrunnelsen for det tidsrom og den del av den samlede kapasitet i vedkommende gasinfrastruktur som unntaket innrømmes for,
- d) dersom unntaket gjelder en forbindelsesledning, resultatet av samrådet med de vedkommende medlemsstater eller reguleringsmyndigheter,
- e) infrastrukturens bidrag til spredning av gassforsyningen.

Kommisjonen kan innen to måneder etter at den har mottatt en meddelelse anmode om at vedkommende reguleringsmyndighet eller medlemsstat endrer eller trekker tilbake beslutningen om å innrømme et unntak. Tidsrommet på to måneder kan forlenges med ytterligere en måned dersom Kommisjonen ønsker ytterligere opplysninger.

Dersom vedkommende reguleringsmyndighet eller medlemsstat ikke imøtekommer anmodningen innen et tidsrom på fire uker, skal en endelig beslutning treffes i samsvar med framgangsmåten nevnt i artikkel 30 nr. 2.

Kommisjonen skal sørge for å behandle forretningsmessig følsomme opplysninger fortrolig.

Artikkel 23

Markedsåpning og gjensidighet

1. Medlemsstatene skal sikre at berettigede kunder:
 - a) inntil 1. juli 2004 er kunder som er berettigede i henhold til artikkel 18 i direktiv 98/30/EF. Medlemsstatene skal innen 31. januar hvert år offentliggjøre kriteriene for definisjonen av disse berettigede kundene,
 - b) senest fra og med 1. juli 2004 er alle forretningskunder,
 - c) fra og med 1. juli 2007 er alle kunder.
2. For å unngå manglende likevekt når gassmarkedene åpnes:
 - a) skal kontrakter om gassforsyning som inngås med en berettiget kunde i en annen medlemsstats nett, ikke være forbudt dersom kunden er berettiget i begge berørte nett,
 - b) kan Kommisjonen i tilfeller der transaksjonene nevnt i bokstav a) nektes fordi kunden er berettiget i bare ett av de to nettene, idet det tas hensyn til markedssituasjonen og

den felles interesse, pålegge den nektende part å gjennomføre den ønskede gassforsyning på anmodning fra en av medlemsstatene i de to nett.

Artikkel 24

Direkteledninger

1. Medlemsstatene skal treffe de nødvendige tiltak for å sikre:
 - a) at naturgassforetak som er etablert på deres territorium, kan forsyne de berettigede kundene gjennom en direkteledning,
 - b) at enhver berettiget kunde av denne typen som er etablert på deres territorium, kan forsynes av naturgassforetakene via en direkteledning.
2. Dersom det kreves tillatelse for opprettelse eller drift av direkteledninger (for eksempel en lisens, bevilling, konsesjon, avtale eller godkjenning), skal medlemsstatene eller enhver vedkommende myndighet som de utpeker, fastsette kriterier for tildeling av tillatelse til å opprette eller drive direkteledninger på deres territorium. Disse kriteriene skal være objektive og oversiktlige og ikke innebære forskjellsbehandling.
3. Medlemsstatene kan gjøre tillatelse til å opprette en direkteledning betinget enten av at adgang til nettet er blitt nektet på grunnlag av artikkel 21, eller av at det innledes en framgangsmåte for tvisteløsning i henhold til artikkel 25.

Artikkel 25

Reguleringsmyndigheter

1. Medlemsstatene skal utpeke et eller flere vedkommende organ(er) som skal fungere som reguleringsmyndigheter. Disse myndighetene skal være helt uavhengige av gassindustriens interesser. De skal ved anvendelse av denne artikkel i det minste ha ansvar for å sikre likebehandling, effektiv konkurranse og at markedet fungerer tilfredsstillende, gjennom særlig overvåking av følgende:
 - a) reglene om håndtering og tildeling av samkjøringskapasitet, i samråd med reguleringsmyndigheten(e) i de medlemsstater det eksisterer sammenkopling med,
 - b) alle ordninger for å håndtere overbelastning i det nasjonale gassnettet,
 - c) den tid det tar for operatører av overførings- og distribusjonsnett å foreta tilkoplinger og utføre reparasjoner,

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

- d) offentliggjøring av egnede opplysninger fra operatører av overførings- og distribusjonsnett om forbindelsesledninger, bruk av nett og tildeling av kapasitet til interesserte parter, idet det tas hensyn til behovet for å behandle opplysninger som ikke framlegges samlet, som forretningsmessig fortrolige,
 - e) effektiv atskillelse av regnskaper som nevnt i artikkel 17, for å sikre at det ikke forekommer krysssubsidiert mellom overførings-, distribusjons-, lagrings-, LNG- og forsyningsvirksomhet,
 - f) vilkårene for adgang til lagringsanlegg, lagring i rørledning og til andre tilleggstjenester som fastsatt i artikkel 19,
 - g) i hvilket omfang operatører av overførings- og distribusjonsnett utfører sine oppgaver i samsvar med artikkel 8 og 12,
 - h) graden av innsyn og konkurranse.
- De myndigheter som er opprettet i henhold til denne artikkel skal offentliggjøre en årsrapport om resultatet av deres overvåkingsvirksomhet nevnt i bokstav a) – h).
2. Reguleringsmyndighetene skal ha ansvar for å fastsette eller godkjenne som et minstekrav de metoder som brukes for å beregne eller fastsette vilkår og betingelser, før de trer i kraft, for:
 - a) tilkøpling og adgang til nasjonale nett, herunder overførings- og distribusjonstariffer. Disse tariffene eller metodene skal være utformet slik at de nødvendige investeringer i nettene kan foretas på en slik måte at investeringene sikrer nettenes levedyktighet,
 - b) ytelse av utjevningstjenester.
 3. Uten hensyn til nr. 2 kan medlemsstatene fastsette at reguleringsmyndighetene skal framlegge de tariffene eller i det minste de metoder som er nevnt i nr. 2, samt endringene nevnt i nr. 4, for det relevante organ i medlemsstaten for formelt vedtak. Det relevante organ skal i slike tilfeller ha myndighet til enten å godkjenne eller forkaste et utkast til vedtak framlagt av reguleringsmyndigheten.

Disse tariffene eller metodene eller endringene av dem skal offentliggjøres sammen med beslutningen om formelt vedtak. Alle formelle avslag på et utkast til vedtak skal også offentliggjøres, sammen med begrunnelsen for avslaget.
 4. Reguleringsmyndigheter skal ha myndighet til å kreve at operatører av overførings-, LNG- og distribusjonsnett ved behov endrer vilkår og betingelser, herunder tariffene og metoder nevnt i nr. 1, 2 og 3, for å sikre at de er rimelige og anvendes uten forskjellsbehandling.
 5. Enhver part som har en klage mot en operatør av et overførings-, LNG- eller distribusjonsnett i forbindelse med sakene nevnt i nr. 1, 2 og 4 og i artikkel 19, kan framsette en klage for reguleringsmyndigheten, som fungerer som tvisteløsningsmyndighet og skal treffe en beslutning innen to måneder etter at klagen er mottatt. Dette tidsrommet kan forlenges med to måneder dersom reguleringsmyndigheten ønsker ytterligere opplysninger. Dette tidsrommet kan forlenges med klagers samtykke. En slik beslutning skal ha bindende virkning med mindre og inntil den oppheves etter klage.
 6. Enhver part som er berørt og har en rett til å klage på en beslutning om metoder truffet i henhold til nr. 2, 3 eller 4 eller, dersom reguleringsmyndigheten har en plikt til å holde samråd, om de foreslåtte metoder, kan senest innen to måneder, eller et kortere tidsrom slik medlemsstatene fastsetter, etter kunngjøring av beslutningen eller forslaget til beslutning, framlegge en klage til behandling. En slik klage skal ikke ha utsettende virkning.
 7. Medlemsstatene skal treffe tiltak for å sikre at reguleringsmyndighetene kan utføre sine oppgaver nevnt i nr. 1-5 på en effektiv og rask måte.
 8. Medlemsstatene skal opprette egnede og effektive ordninger for regulering, kontroll og innsyn for å hindre ethvert misbruk av en dominerende stilling, særlig på bekostning av forbrukerne, og enhver form for aggressiv atferd. I disse ordningene skal det tas hensyn til bestemmelsene i traktaten, særlig artikkel 82.
 9. Medlemsstatene skal sikre at egnede tiltak treffes, herunder forvaltningsmessige tiltak eller straffesaker i samsvar med nasjonal lovgivning, mot de ansvarlige fysiske eller juridiske personer når fortrolighetsreglene i dette direktiv ikke overholdes.
 10. Ved grenseoverskridende tvister skal den besluttende reguleringsmyndighet være den reguleringsmyndighet som har jurisdiksjon over den nettoperatør som nekter bruk av eller adgang til nettet.
 11. Klager nevnt i nr. 5 og 6 skal ikke berøre klageadgangen i henhold til fellesskapsretten og nasjonal lovgivning.
 12. Nasjonale reguleringsmyndigheter skal bidra til utviklingen av det indre marked og like vilkår gjennom et åpent samarbeid med hverandre og med Kommisjonen.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

Kapittel VII

Sluttbestemmelser

Artikkel 26

Beskyttelsestiltak

1. I tilfelle en plutselig krise i energimarkedet og dersom det er fare for personers fysiske sikkerhet, for apparaters eller anleggs sikkerhet eller for nettintegriteten, kan en medlemsstat midlertidig treffe de nødvendige beskyttelsestiltak.
2. Disse tiltakene må virke så lite forstyrrende som mulig på det indre markeds virkemåte, og må ikke gå lenger enn det som er strengt tatt nødvendig for å overvinne vanskelighetene som plutselig har oppstått.
3. Den berørte medlemsstat skal omgående underrette de øvrige medlemsstatene og Kommisjonen om slike tiltak, og Kommisjonen kan beslutte at medlemsstaten må endre eller avvikle tiltakene dersom de virker konkurransevridende og påvirker handelen negativt i et omfang som strider mot felles interesser.

Artikkel 27

Unntak i forbindelse med «take-or-pay»-forpliktelse

1. Dersom et naturgassforetak har eller forventer å få store økonomiske og finansielle vanskeligheter på grunn av «take-or-pay»-forpliktelser som det har påtatt seg innenfor rammen av én eller flere kontrakter om kjøp av gass, kan det sende den berørte medlemsstat eller den utpekte vedkommende myndighet en søknad om midlertidig unntak fra bestemmelsene i artikkel 18. Etter medlemsstatens valg skal søknadene inngis for hvert enkelt tilfelle enten før eller etter at det er nektet adgang til nettet. Medlemsstatene kan også la naturgassforetaket velge om det vil inngi sin søknad før eller etter at det er nektet adgang til nettet. Dersom et naturgassforetak har nektet adgang til nettet, skal søknaden inngis umiddelbart. Søknadene skal være vedlagt alle relevante opplysninger om vanskelighetens art og omfang, og om naturgassforetakets anstrengelser for å løse problemet.
Dersom det ikke framkommer noen fornuftig løsning, og tatt i betraktning bestemmelsene i nr. 3, kan medlemsstaten eller den utpekte vedkommende myndighet vedta å innrømme unntak.
2. Medlemsstaten eller den utpekte vedkommende myndighet skal umiddelbart underrette Kommisjonen om sin beslutning om å inn-

rømme et slikt unntak, og vedlegge alle relevante opplysninger om dette. Disse opplysningene kan oversendes Kommisjonen i form av et sammendrag, slik at Kommisjonen kan avgi en velbegrunnet uttalelse. Kommisjonen kan, innen åtte uker etter at den mottok underretningen, kreve at den berørte medlemsstaten eller utpekte vedkommende myndighet endrer eller trekker tilbake beslutningen om å gjøre unntak.

Dersom medlemsstaten eller den utpekte vedkommende myndighet ikke imøtekommer anmodningen innen et tidsrom på fire uker, skal en endelig beslutning umiddelbart treffes i samsvar med framgangsmåten nevnt i artikkel 30 nr. 2.

Kommisjonen skal sørge for å behandle forretningsmessig følsomme opplysninger fortrolig.

3. Medlemsstaten eller den utpekte vedkommende myndighet og Kommisjonen skal, når de treffer beslutning om unntakene nevnt i nr. 1, særlig ta hensyn til følgende kriterier:
 - a) målet om å skape et konkurransepreget gassmarked,
 - b) nødvendigheten av å oppfylle forpliktelser til å yte offentlig tjeneste og garantere forsyningssikkerheten,
 - c) naturgassforetakets stilling på gassmarkedet og den faktiske konkurransen på dette markedet,
 - d) omfanget av de økonomiske og finansielle vanskelighetene til naturgassforetak og overføringsforetak eller berettigede kunder,
 - e) datoen for undertegning av og vilkårene for kontrakten eller kontraktene, herunder i hvor stor grad den/de tar høyde for markedsutviklingen,
 - f) anstrengelser som er gjort for å overvinne vanskelighetene,
 - g) i hvilken grad foretaket da det tok på seg de aktuelle «take-or-pay»-forpliktelsene med rimelighet kunne ha forutsett, i lys av bestemmelsene i dette direktiv, at de alvorlige vanskelighetene antakeligvis ville oppstå,
 - h) i hvilken grad nettet er koplet sammen med andre nett og samvirkingsevnen mellom disse nettene, og
 - i) virkningen som innrømmelse av et unntak vil kunne få på en riktig anvendelse av direktivet med hensyn til at det indre marked for naturgass skal virke på en tilfredsstillende måte.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

En beslutning om en anmodning om unntak som gjelder «take-or-pay»-kontrakter inngått før dette direktiv trer i kraft, må ikke føre til en situasjon der det er umulig å finne alternative økonomisk levedyktige avsetningsmuligheter. Under enhver omstendighet skal det antas at det ikke foreligger alvorlige vanskeligheter så lenge salget av naturgass ikke synker til under nivået for minsteavtaksgaranti i «take-or-pay»-kontrakter om kjøp av gass, eller så lenge den aktuelle «take-or-pay»-kontrakt om kjøp av gass kan tilpasses eller naturgassforetaket kan finne andre løsninger.

4. Naturgassforetak som ikke er innrømmet unntak som nevnt i nr. 1, skal ikke eller skal ikke lenger nekte adgang til nettet på grunn av «take-or-pay»-forpliktelser inngått i en kontrakt om kjøp av gass. Medlemsstatene skal sørge for at de aktuelle bestemmelsene i kapittel VI, særlig artikkel 18-25, overholdes.
5. Ethvert unntak som innrømmes i henhold til bestemmelsene ovenfor, skal være behørig begrunnet. Kommisjonen skal kunngjøre beslutningen i Den europeiske unions tidende.
6. Kommisjonen skal, innen fem år etter at dette direktiv har trådt i kraft, framlegge en evalueringsrapport om erfaringene med anvendelsen av denne artikkel, slik at Europaparlamentet og Rådet i rett tid skal kunne vurdere om den bør endres.

Artikkel 28

Markeder under oppbygging og isolerte markeder

1. Medlemsstater som ikke er direkte koplet til samkjøringsnettet til en annen medlemsstat, og som har bare én ekstern hovedleverandør, kan fravike artikkel 4, 9, 23 og/eller 24 i dette direktiv. Et forsyningsforetak med en markedsandel på over 75 prosent, anses som hovedleverandør. Et slikt unntak skal utløpe automatisk når minst ett av disse vilkårene ikke lenger er oppfylt. Kommisjonen skal underrettes om slike unntak.
2. En medlemsstat som har rett til status som marked under oppbygging, og som på grunn av gjennomføringen av dette direktiv vil få store vanskeligheter, kan fravike artikkel 4, artikkel 7, artikkel 8 nr. 1 og nr. 2, artikkel 9, artikkel 11, artikkel 12 nr. 5, artikkel 13, artikkel 17, artikkel 18, artikkel 23 nr. 1 og/eller artikkel 24 i dette direktiv. Et slikt unntak skal utløpe automatisk når medlemsstaten ikke lenger har sta-

tus som marked under oppbygging. Kommisjonen skal underrettes om slike unntak.

3. På den dato da unntaket nevnt i nr. 2 utløper skal definisjonen av berettigede kunder føre til en åpning av markedet som tilsvarer minst 33 prosent av det samlede årlige gassforbruket på det nasjonale gassmarked. To år senere får artikkel 23 nr. 1 bokstav b) anvendelse, og tre år senere får artikkel 23 nr. 1 bokstav c) anvendelse. Inntil artikkel 23 nr. 1 bokstav b) får anvendelse kan medlemsstatene nevnt i nr. 2 beslutte å ikke anvende artikkel 18 når det gjelder tilleggstjenester og midlertidig lagring for regassifiseringen og påfølgende levering til overføringsnettet.
4. Dersom gjennomføringen av dette direktiv skaper store vanskeligheter i et geografisk avgrenset område i en medlemsstat, særlig med hensyn til utvikling av infrastrukturen for overføring og hoveddistribusjon, kan medlemsstatene for å oppmuntre til investeringer søke Kommisjonen om midlertidig unntak fra artikkel 4, artikkel 7, artikkel 8 nr. 1 og 2, artikkel 9, artikkel 11, artikkel 12 nr. 5, artikkel 13, artikkel 17, artikkel 18, artikkel 23 nr. 1 og/eller artikkel 24, for å bedre situasjonen i dette området.
5. Kommisjonen kan innrømme unntak som nevnt i nr. 4, idet den særlig tar hensyn til følgende kriterier:
 - nødvendigheten av investeringer i infrastruktur, som ikke vil være lønnsomme på et konkurransepreget marked,
 - omfanget av og utsiktene til tilbakebetaling av de nødvendige investeringene,
 - gassnettets størrelse og utbyggingsgrad i det aktuelle området,
 - utsiktene for det aktuelle gassmarked,
 - det aktuelle områdets eller den aktuelle regionens størrelse og geografiske særtrekk, og sosioøkonomiske og demografiske faktorer.
 - a) For annen infrastruktur for gass enn infrastruktur for distribusjon, kan det innrømmes unntak bare dersom det ikke finnes noen infrastruktur for gass i det aktuelle området, eller dersom en slik infrastruktur har vært etablert i mindre enn ti år. Et midlertidig unntak kan ikke gjelde i mer enn 10 år etter at området fikk den første gassforsyningen.
 - b) For infrastruktur for distribusjon kan et unntak innrømmes for et tidsrom som ikke overskrider 20 år fra det tidspunkt

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

gass første gang leveres gjennom nevnte nett i området.

6. Luxembourg kan innrømmes et unntak fra artikkel 8 nr. 3 og artikkel 9 i et tidsrom på fem år fra 1. juli 2004. Et slikt unntak skal vurderes før tidsrommet på fem år utløper, og en eventuell beslutning om å fornye unntaket i ytterligere fem år skal treffes i samsvar med framgangsmåten nevnt i artikkel 30 nr. 2. Kommisjonen skal underrettes om slike unntak.
7. Kommisjonen skal underrette medlemsstatene om søknader inngitt i henhold til nr. 4, før den treffer beslutning i samsvar med nr. 5, og sørge for en fortrolig behandling. Beslutningen og unntak som nevnt i nr. 1 og 2 skal kunngjøres i *Den europeiske unions tidende*.
8. Hellas kan fravike artikkel 4, artikkel 11, artikkel 12, artikkel 13, artikkel 18, artikkel 23 og/eller artikkel 24 i dette direktiv for de geografiske områder og tidsrom som angis i de tillatelser Hellas utsteder, før 15. mars 2002 og i samsvar med direktiv 98/30/EF, for utvikling av og enerett til bruk av distribusjonsnett i visse geografiske områder.

Artikkel 29

Klagebehandling

Dersom Kommisjonen på bakgrunn av konklusjonen i rapporten nevnt i artikkel 31 nr. 3 – på grunn av den effektive måten det er gitt adgang til nett på i en medlemsstat som har sikret full og uhindret nettd adgang som ikke innebærer forskjellsbehandling – fastslår at visse forpliktelser som dette direktiv pålegger foretak (herunder de forpliktelser som gjelder juridisk atskillelse av operatører av distribusjonsnett) ikke står i forhold til det mål som er satt, kan den berørte medlemsstat anmode Kommisjonen om et unntak fra vedkommende krav.

Medlemsstaten skal umiddelbart underrette Kommisjonen om anmodningen, sammen med alle relevante opplysninger som er nødvendige for å vise at konklusjonen i rapporten om å sikre effektiv adgang til nett vil bli fastholdt.

Innen tre måneder etter at Kommisjonen er underrettet skal den vedta en uttalelse om den berørte medlemsstats anmodning og, ved behov, framlegge forslag for Europaparlamentet og Rådet om å endre de relevante bestemmelser i direktivet. Kommisjonen kan i forslagene om å endre direktivet foreslå å frita den berørte medlemsstat fra visse krav, forutsatt at denne medlemsstat ved behov gjennomfører like effektive tiltak.

Artikkel 30

Komité

1. Kommisjonen skal bistås av en komité.
2. Når det vises til dette nummer, får artikkel 3 og 7 i beslutning 1999/468/EF anvendelse, samtidig som det tas hensyn til bestemmelsene i beslutningens artikkel 8.
3. Komiteen fastsetter sin forretningsorden.

Artikkel 31

Innberetning

1. Kommisjonen skal overvåke og vurdere anvendelsen av dette direktiv og oversende en samlet framdriftsrapport til Europaparlamentet og Rådet før utløpet av det første år etter at dette direktiv trer i kraft, og deretter hvert år. Rapporten skal minst omfatte følgende:
 - a) erfaringer fra og framskritt som er gjort med hensyn til å opprette et fullstendig og velfungerende indre marked for naturgass og de gjenstående hindringer for å oppnå dette, herunder aspekter som markedsdominans, markedskonsentrasjon, aggressiv eller konkurransebegrensende atferd,
 - b) de unntak som er innrømmet i henhold til dette direktiv, herunder unntaket nevnt i artikkel 13 nr. 2 med sikte på en mulig endring av terskelen,
 - c) i hvilket omfang kravene om atskillelse og tariff i dette direktiv har bidratt til å sikre rettferdig adgang uten forskjellsbehandling til Fellesskapets gassnett, og likeverdige konkurransenivåer, så vel som de økonomiske, miljømessige og sosiale konsekvensene av åpningen av gassmarkedet for kundene,
 - d) en undersøkelse av spørsmål om nettenes kapasitetsnivå og forsyningssikkerhet for naturgass i Fellesskapet, og særlig den foreliggende og planlagte likevekt mellom etterspørsel og tilbud, idet det tas hensyn til den fysiske kapasitet for overføring mellom områder og utviklingen av lagringsanlegg (herunder spørsmålet om forholdsmessighet i markedsreguleringen på dette område),
 - e) særlig oppmerksomhet vil bli rettet mot de tiltak som treffes i medlemsstatene for å dekke perioder med uvanlig stor etterspørsel og håndtere bortfall av forsyninger fra en eller flere leverandører,
 - f) en allmenn vurdering av framskrittet med hensyn til bilaterale forbindelser med tredjestater som produserer og eksporterer

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

eller transporterer naturgass, herunder framskritt i markedsintegrasjon, handel og adgang til slike tredjestaters nett,

- g) behovet for mulige harmoniseringstiltak som ikke er knyttet til bestemmelsene i dette direktiv.

Denne rapporten kan ved behov omfatte anbefalinger og tiltak for å motvirke negative følger av markedsdominans og markedskonsentrasjon.

2. Hvert annet år skal rapporten nevnt i nr. 1 også omfatte en analyse av de ulike tiltak som er truffet i medlemsstatene for å oppfylle forpliktelser til å yte offentlig tjeneste, sammen med en undersøkelse av hvor effektive disse tiltakene er, og særlig av hvordan de påvirker konkurransen på gassmarkedet. Ved behov kan rapporten omfatte anbefalinger om tiltak som skal treffes på nasjonalt plan for å oppnå en høy kvalitet på offentlige tjenester, eller tiltak som skal hindre utestenging fra markedet.
3. Kommisjonen skal senest 1. januar 2006 oversende Europaparlamentet og Rådet en detaljert rapport om framskrittene med hensyn til å opprette det indre marked for gass. Det skal særlig rapporteres om:
 - nettd adgang som ikke innebærer forskjellsbehandling,
 - effektiv regulering,
 - utviklingen av infrastruktur for sammenkopling, transittvilkår og forsyningssikkerheten i Fellesskapet,
 - i hvilket omfang små bedrifter og husholdninger får fullt utbytte av åpningen av markedet, særlig med hensyn til kvaliteten på offentlige tjenester,
 - i hvilket omfang markedene i praksis er åpne for effektiv konkurranse, herunder aspekter som markedsdominans, markedskonsentrasjon og aggressiv eller konkurransebegrensende atferd,
 - i hvilket omfang kunder faktisk skifter leverandør og reforhandler tariffer,
 - prisutvikling, herunder forsyningspriser, i forhold til graden av markedsåpning,
 - hvorvidt tredjemann har effektiv adgang uten forskjellsbehandling til å lagre gass når det teknisk og/eller økonomisk sett er nødvendig for å gi effektiv adgang til nettet,
 - erfaringer innhentet ved anvendelse av dette direktiv med hensyn til den faktiske uavhengighet til nettoperatører i vertikalt integrerte foretak, og hvorvidt det er utviklet andre tiltak i tillegg til funksjonell uavhengighet og regnskapsmessig atskillelse som

har virkninger som tilsvarer juridisk atskillelse. Ved behov skal Kommisjonen framlegge forslag for Europaparlamentet og Rådet, særlig med sikte på å sikre høy kvalitet på offentlige tjenester.

Ved behov skal Kommisjonen framlegge forslag til Europaparlamentet og Rådet, særlig med sikte på å sikre fullstendig og faktisk uavhengighet for operatører av distribusjonsnett før 1. juli 2007. Ved behov skal disse forslagene i samsvar med konkurranseloven også gjelde tiltak knyttet til markedsdominans, markedskonsentrasjon og aggressiv eller konkurransebegrensende atferd.

Artikkel 32

Oppheving

1. Direktiv 91/296/EØF oppheves med virkning fra 1. juli 2004, uten at dette berører kontrakter inngått i henhold til artikkel 3 nr. 1 i direktiv 91/296/EØF, som fortsatt skal gjelde og gjennomføres i henhold til vilkårene i nevnte direktiv.
2. Direktiv 98/30/EF oppheves med virkning fra 1. juli 2004, uten at dette berører medlemsstatenes forpliktelser når det gjelder fristene for innarbeiding og anvendelse av nevnte direktiv. Henvisninger til det opphevede direktiv skal forstås som henvisninger til dette direktiv og leses som angitt i sammenligningstabellen i vedlegg B.

Artikkel 33

Gjennomføring

1. Medlemsstatene skal sette i kraft de lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv, innen 1. juli 2004. De skal umiddelbart underrette Kommisjonen om dette.
2. Medlemsstatene kan utsette gjennomføringen av artikkel 13 nr. 1 til 1. juli 2007. Dette skal ikke berøre kravene i artikkel 13 nr. 2.
3. Disse bestemmelsene skal, når de vedtas av medlemsstatene, inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

Artikkel 34

Ikrafttredelse

Dette direktiv trer i kraft den 20. dag etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

Artikkel 35

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.
Utferdiget i Brussel, 26. juni 2003.

For Europaparlamentet For Rådet
P. COX A. TSOCHATZOPOULOS
President Formann

Undervedlegg 1

Forbrukerverntiltak

Uten at fellesskapsreglene for forbrukervern berøres, særlig europaparlaments- og rådsdirektiv 97/7/EF¹⁴ og rådsdirektiv 93/13/EF¹⁵, skal tiltakene nevnt i artikkel 3 sikre at kunder:

- a) har rett til en kontrakt med sin gassleverandør der følgende angis:
 - leverandørens navn og adresse,
 - hvilke tjenester som ytes, kvalitetsnivået på tjenestene samt tidspunkt for første tilkøpling,
 - eventuelle vedlikeholdstjenester som ytes,
 - på hvilken måte ajourførte opplysninger om alle gjeldende tariffer og vedlikeholdskostnader kan innhentes,
 - kontraktens varighet, vilkår for fornyelse og avslutning av tjenestene og kontrakten samt en eventuell rett til oppsigelse,
 - eventuell erstatning eller tilbakebetaling dersom tjenestene ikke har den kvalitet som er angitt i kontrakten, og
 - hvordan framgangsmåten for tvisteløsning iverksettes i samsvar med bokstav f).

Vilkårene skal være rettferdige og kjent på forhånd. Under alle omstendigheter skal disse opplysningene framlegges før kontrakten inngås eller bekreftes. Dersom kontraktene inngås gjennom mellommenn, skal opplysningene nevnt over også framlegges før kontrakten inngås,

- b) underrettes i god tid om eventuelle planer om å endre kontraktsvilkårene og om deres rett til å heve kontrakten når underretningen er gitt. Tjenesteytere skal underrette sine kunder direkte om eventuelle prisøkninger, i god tid og ikke senere enn én vanlig faktureringsperiode etter at økningen trer i kraft. Medlemsstatene skal sikre at kunder har rett til å heve kontrakten dersom de ikke godtar de nye vilkårene som gassleverandøren har underrettet dem om,
- c) mottar klare og tydelige opplysninger om gjeldende priser og tariffer og standardvilkår og -betingelser for adgang til og bruk av gasstjenester,
- d) tilbys et bredt utvalg av betalingsmåter. Eventuelle forskjeller i vilkår og betingelser skal gjenspeile leverandørens kostnader ved bruk av de ulike betalingssystemene. Allmenne vilkår og betingelser skal være rettferdige og oversiktlige. De skal meddeles på et klart og tydelig språk. Kundene skal beskyttes mot urettferdige eller villedende salgsmetoder,
- e) ikke må betale for å skifte leverandør,
- f) nyter godt av oversiktlige, enkle og billige framgangsmåter for behandling av kundeklager. Slike framgangsmåter skal gjøre det mulig å løse tvister hurtig og rettferdig og skal, når det er berettiget, omfatte bestemmelser om en ordning for erstatning og/eller tilbakebetaling. Når det er mulig skal prinsippene i kommisjonsrekommendasjon 98/257/EF¹⁶ følges,
- g) som er koplet til et gassnett underrettes om sin rett til å bli forsynt, i henhold til gjeldende nasjonale lovgivning, med naturgass av en bestemt kvalitet til en rimelig pris.

¹⁴ EFT L 144 av 4.6.1997, s. 19.

¹⁵ EFT L 95 av 21.4.1993, s. 29.

¹⁶ EFT L 115 av 17.4.1998, s. 31.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

Undervedlegg 2

Sammenligningstabell

Direktiv 98/30/EF		Dette direktiv
Artikkel 1	Artikkel 1	Virkeområde
Artikkel 2	Artikkel 2	Definisjoner
Artikkel 3	Artikkel 3	Forpliktelser til å yte offentlig tjeneste og forbrukervern
Artikkel 4	Artikkel 4	Tillatelsesordning
–	Artikkel 5	Overvåking av forsyningssikkerhet
Artikkel 5	Artikkel 6	Tekniske forskrifter
Artikkel 6	Artikkel 7	Utpeking av nettoperatører
Artikkel 7	Artikkel 8	Nettoperatørers oppgaver
–	Artikkel 9	Atskillelse av operatører av overføringsnett
Artikkel 8	Artikkel 10	Taushetsplikt for operatører av overføringsnett
Artikkel 9 nr. 1	Artikkel 11	Utpeking av operatører av distribusjonsnett
Artikkel 10	Artikkel 12	Oppgaver for operatører av distribusjonsnett
–	Artikkel 13	Atskillelse av operatører av distribusjonsnett
Artikkel 11	Artikkel 14	Taushetsplikt for operatører av distribusjonsnett
–	Artikkel 15	Kombinert operatør
Artikkel 12	Artikkel 16	Rett til tilgang til regnskaper
Artikkel 13	Artikkel 17	Atskilte regnskaper
Artikkel 14-16	Artikkel 18	Adgang for tredjemann
–	Artikkel 19	Adgang til lagring
Artikkel 23	Artikkel 20	Adgang til oppstrømsgassrørledningsnett
Artikkel 17	Artikkel 21	Nektelse av adgang
–	Artikkel 22	Ny infrastruktur
Artikkel 18 og 19	Artikkel 23	Markedsåpning og gjensidighet
Artikkel 20	Artikkel 24	Direkteledninger
Artikkel 21 nr. 2 og nr. 3 og artikkel 22	Artikkel 25	Reguleringsmyndigheter
Artikkel 24	Artikkel 26	Beskyttelsestiltak
Artikkel 25	Artikkel 27	Unntak i forbindelse med «take-or-pay»-forpliktelser
Artikkel 26	Artikkel 28	Markeder under oppbygging og isolerte markeder
–	Artikkel 29	Klagebehandling
–	Artikkel 30	Komité
Artikkel 27 og 28	Artikkel 31	Innberetning
–	Artikkel 32	Oppheving
Artikkel 29	Artikkel 33	Gjennomføring
Artikkel 30	Artikkel 34	Ikrafttredelse
Artikkel 31	Artikkel 35	Adressater
	Vedlegg A	Forbrukerverntiltak

Vedlegg 6

Kommisjonsbeslutning av 11. november 2003 om opprettelse av Gruppen av europeiske reguleringsmyndigheter for elektrisk kraft og gass (2003/796/EF)

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESSKAP HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, og ut fra følgende betraktninger:

1. Det er fastsatt nye rammeregler for det indre marked for elektrisk kraft og gass ved europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/54/EF av 26. juni 2003 om felles regler for det indre marked for elektrisk kraft og om oppheving av direktiv 96/92/EF¹, europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/55/EF av 26. juni 2003 om felles regler for det indre marked for naturgass og om endring av direktiv 98/30/EF² og europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1228/2003 av 26. juni 2003 om vilkår for adgang til nett for overføring av elektrisk kraft over landegrensene³.
2. I henhold til direktiv 2003/54/EF og 2003/55/EF skal medlemsstatene utpeke ett eller flere vedkommende organer som skal fungere som reguleringsmyndigheter med de reguleringsoppgaver som er fastsatt i nevnte direktiver. Reguleringsmyndighetene skal være helt uavhengige av elektrisitetsindustriens interesser.
3. De nasjonale reguleringsmyndighetenes detaljerte ansvarsområder og oppgaver kan variere fra medlemsstat til medlemsstat, men alle medlemsstater skal utpeke minst én reguleringsmyndighet som har til oppgave å anvende de nye rammereglene når de er blitt innarbeidet i nasjonal lovgivning, særlig reglene for løpende tilsyn med markedet.
4. I direktiv 2003/54/EF og 2003/55/EF er det fastsatt mål og rammer for tiltak på nasjonalt plan, samtidig som det gis mulighet til å ta hensyn til nasjonale forhold ved anvendelsen av reglene på visse områder. En ensartet anvendelse av de relevante regler i alle medlemsstater er av avgjørende betydning for å kunne lykkes i å utvikle et indre marked for elektrisk kraft.
5. Det europeiske forum for regulering av elektrisk kraft og Det europeiske forum for regulering av gass har bidratt vesentlig til en felles tilnærming til spørsmål om transaksjoner over landegrensene. Begge fora vil fortsatt være viktige som allmenne diskusjonsplattformer for alle aktører fra offentlige myndigheter, reguleringsmyndigheter og industri, men det er nå nødvendig å gi samarbeidet og samordningen på reguleringsområdet en mer formell status for å lette gjennomføringen av det indre energimarked og i lys av den forestående tiltredelsen av nye medlemsstater.
6. På denne bakgrunn bør det opprettes en «gruppe av europeiske reguleringsmyndigheter for elektrisk kraft og gass» for å lette samarbeid, samordning og samarbeid mellom reguleringsmyndighetene i medlemsstatene og mellom disse myndighetene og Kommisjonen, med sikte på å styrke det indre marked og sikre ensartet anvendelse i alle medlemsstater av direktiv 2003/54/EF og 2003/55/EF og forordning (EF) nr. 1228/2003.
7. Gruppen av europeiske reguleringsmyndigheter for elektrisk kraft og gass bør være sammensatt av lederne for de nasjonale myndigheter som har ansvar for regulering av sektoren for elektrisk kraft og gass i medlemsstatene. Kommisjonen bør være representert på høyt nivå.
8. Gruppen av europeiske reguleringsmyndigheter for elektrisk kraft og gass bør opprettholde et nært samarbeid med komiteene nedsatt ved artikkel 30 i direktiv 2003/55/EF og artikkel 13 i forordning (EF) nr. 1228/2003. Dens arbeid bør ikke gripe inn i komiteenes arbeid.
9. Kommisjonsbeslutning 95/539/EF⁴ og 92/167/EØF⁵ bør oppheves ettersom det ved disse beslutningene ble nedsatt komiteer innenfor

¹ EFT L 176 av 15.7.2003, s. 37.

² EFT L 176 av 15.7.2003, s. 57.

³ EFT L 176 av 15.7.2003, s. 1.

⁴ EFT L 304 av 16.12.1995, s. 57.

⁵ EFT L 74 av 20.3.1992, s. 43.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

rammen av rådsdirektiv 91/296/EØF⁶ og 90/547/EØF⁷ om transitt av henholdsvis naturgass og elektrisk kraft, som ble opphevet ved direktiv 2003/54/EF og 2003/55/EF —

representert i Gruppen av en representant for en annen vedkommende offentlig myndighet.

4. Kommisjonen skal delta i Gruppens møter og utpeke en representant på høyt nivå til å delta i alle dens drøftinger.

TRUFFET DENNE BESLUTNING:

Artikkel 1

Formål og virkeområde

1. Kommisjonen oppretter en uavhengig rådgivende gruppe for elektrisk kraft og gass kalt «Gruppen av europeiske reguleringsmyndigheter for elektrisk kraft og gass» (heretter kalt «Gruppen»).
2. Gruppen skal på eget initiativ eller på anmodning fra Kommisjonen gi råd til Kommisjonen og bistå den i dens innsats for å befestе det indre energimarked, særlig ved utarbeiding av utkast til gjennomføringstiltak på området elektrisk kraft og gass, og i alle spørsmål som gjelder det indre marked for gass og elektrisk kraft. Gruppen skal lette samråd, samordning og samarbeid mellom de nasjonale reguleringsmyndigheter ved å bidra til en ensartet anvendelse i alle medlemsstater av bestemmelsene fastsatt i direktiv 2003/54/EF, direktiv 2003/55/EF og forordning (EF) nr. 1228/2003 samt av et eventuelt framtidig fellesskapsregelverk for elektrisk kraft og gass.

Artikkel 2

Gruppens sammensetning

1. Gruppen skal være sammensatt av lederne for de nasjonale reguleringsmyndigheter eller deres representanter.
2. I denne beslutning menes med «nasjonal reguleringsmyndighet» en offentlig myndighet som en medlemsstat har opprettet i henhold til direktiv 2003/54/EF og 2003/55/EF, der det er fastsatt at medlemsstatene skal utpeke ett eller flere vedkommende organer som skal fungere som reguleringsmyndigheter, for å sikre likebehandling, effektiv konkurranse og at markedet for gass og elektrisk kraft virker på en tilfredsstillende måte, og særlig for å føre tilsyn med den løpende anvendelsen av bestemmelsene i direktiv 2003/54/EF og 2003/55/EF og forordning (EF) nr. 1228/2003.
3. Dersom en medlemsstat ikke har utpekt ett eller flere vedkommende organer som skal fungere som reguleringsmyndigheter, skal den berørte medlemsstat inntil 1. juli 2004 være

Artikkel 3

Arbeidsordning

1. Gruppen skal velge en leder blant sine medlemmer.
2. Gruppen kan ved behov opprette ekspertgrupper med mandat til å undersøke særlige spørsmål.
3. Kommisjonen kan delta i alle møter i slike ekspertgrupper.
4. Sakkyndige fra EØS-statene og fra søkerstater til Den europeiske union kan delta i Gruppens møter som observatører. Gruppen og Kommisjonen kan invitere andre sakkyndige og observatører til å delta i møtene.
5. Gruppen fastsetter selv sin forretningsorden, enten ved enighet, eller dersom det ikke er enighet, med to tredels flertall, idet hver medlemsstat har én stemme, med forbehold for Kommisjonens godkjenning.
6. Kommisjonen skal ivareta Gruppens sekretariat.
7. Medlemmers, observatørers og sakkyndiges reise- og oppholdsutgifter i forbindelse med Gruppens virksomhet skal tilbakebetales av Kommisjonen i samsvar med Kommisjonens egne regler.
8. Gruppen skal framlegge for Kommisjonen en årsrapport om sin virksomhet. Kommisjonen skal oversende årsrapporten til Europaparlamentet og Rådet, eventuelt med merknader.

Artikkel 4

Samråd

Gruppen skal på et tidlig tidspunkt holde omfattende samråd med markedsdeltakere, forbrukere og sluttbrukere på en åpen måte som gir innsyn.

Artikkel 5

Fortrolighet

Uten at det berører bestemmelsene i traktatens artikkel 287 skal Gruppens medlemmer, observatører og eventuelle andre personer være forpliktet til ikke å gi videre opplysninger som de har fått kjennskap til gjennom arbeidet i Gruppen eller dens arbeidsgrupper, når Kommisjonen underretter dem om at den uttalelsen det er anmodet om eller det spørsmål som er blitt reist, er av fortrolig

⁶ EFT L 147 av 12.6.1991, s. 37.

⁷ EFT L 313 av 13.11.1990, s. 30.

Om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 146/2005 av 2. desember 2005 om innlemming i EØS-avtala av direktiv 2003/54/EF (elektrisitetsdirektiv II), direktiv 2003/55/EF (gassmarkedsdirektiv II), forordning 1228/2003/EF (grensehandel) og kommisjonsavgjerd 2003/796/EF (europeisk gruppe av reguleringsstyresmakter)

art. Kommisjonen kan i slike tilfeller beslutte at bare Gruppens medlemmer kan delta på møtene.

2. Gruppen skal begynne sitt arbeid på ikrafttredelsesdatoen for denne beslutning.

Artikkel 6

Oppheving

Beslutning 95/539/EF og 92/167/EØF oppheves.

Utferdiget i Brussel, 11. november 2003.

For Kommisjonen
Loyola DE PALACIO
Visepresident

Artikkel 7

Ikrafttredelse

1. Denne beslutning trer i kraft den dag den kunn-
gjøres i Den europeiske unions tidende.
